

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is

II. év.

Budapest, 1898, szombat, május 14-én.

133. szám.

A törvény területén.

Ha olyan állhatatosan udvarolnak neki, ahogy a földmívelési miniszter teszi, megenyhül a végén a munkásember szíve is. Sokáig ostromolta a miniszter, jó szóval és apró kedveskedésekkel, de még a télen is úgy látszott, hogy hiába. Nagyon sok volt a munkás szívében a keserőség s mellé egy csomó bujtogató még tüzelte is, hogy az a nyájas szavu miniszter voltaképpen csak a gazdák barátja. Már a munkástörvényt is tárgyalta a törvényhozás s azok a bujtogatók még ebből is sövényt tudtak emelni, amelyik a munkásokat elválasztja az ő miniszterüktől. És hiába gondoskodott a miniszter a törvényben, hogy munkás és gazda között rendezett viszonyok legyenek, az országban szerte hirdette az izgatás, hogy ennek a törvénynek egy bársonyos meg egy szurós oldala van: a bársonyos a gazdának, a szurós meg a munkásnak. Egészen természetesnek látszott tehát, hogy a munkások közelibe se mennek a szurós javaslatnak és ki se akarják váltani az igazolványokat, holott ezek nélkül gazdaember nem is szerződhetik velük.

S nem igen mondták ki nyíltan, de suttozva tovább adták a gazdák, hogy amivel eddig a mezei munkások fenyegetöztek, most maga a törvény csinálja meg a strikeot. Mert ha a munkások nem veszik ki az igazolványokat, a gazda pedig a törvény szerint csak igazolványos munkással állhat szóba: akkor világos, hogy a sok igazolvány a ható-

ságnál, a gazda pedig hoppon marad. S aratásra nem lesz egyetlen szerződött munkás sem. A bujtogatók, akik természetesen sokkal jobban választották meg a foglalkozásukat, semhogy valaha kaszát kelljen a kezükbe venniök, épen ezzel tüzeltek és izgatták a szegény munkásemberket és váltig hirdették, hogy a népek nem is kell fegyvert ragadnia vagy strike-fogadalmat tennie, mert megteszi az is, ha a munkások nem veszik ki az igazolványt. Akkor a törvény ellen se vétettek s a gazda mégis fordulhat aratókért Kisbérre, vagy ahol a miniszter még valami munkástartalékot állít fel. Szóval: ha a munkások ki nem veszik az igazolványt, körülbelül már gyöztek is.

Igy fakadt a sok félreértés mind a két irányban. Akiknek az érdekében csinálták, felni kezdett a törvénytől a munkás is, a gazda is. Sőt féltek azok is, akik jóformán csak távolabbról vannak érdekelve: a kereskedők és az iparosok. A nyári idő pedig, mint valami nagy ragadozó madár, nagyon kellemetlenül mutatta a közeledését. Az embereknek úgy tetszett, mintha elsötétedniék a világ, ahogy közelebb érezkedik. Csak egy ember nem félt — és most küül, hogy ez az egy is elég volt. Mert hogy Darányi nyugodt maradt, csöndben és harangszó nélkül el tudta háritani az egész veszedelmet. Legalább, ahogy ma a parlamentben nyilatkozott, az ország gazdaközönsége bizalommal nézhet a sokáig rettegett aratási idő elé. Lehetnek ugyan most is apró surlódások, de a katasztrófa körül-

belül ki van zárva. És nem szuronyok fogják feltartóztatni. Nem is egyedül a kisbéri vagy egyéb munkástartalékok. Ámbár szurony is van, tartalék is van, ha — mitől az ég óvjon — szükség volna rájuk. De nem ezek a Darányi kedves fegyverei. A földmívelési miniszter másként fegyverkezik fel, amikor a munkásnéphez közelít.

Szeretettel. Emberséges érzéssel. És a felvilágosítás ezer parányi lámpásával. Senkinek sem szólott, csak ment az ő munkásaihoz vagy küldte hozzájuk a megbízható embereit. És meggyőzte és megnyugtatta őket. Ma pedig már a törvényhozás terméből hirdetheti a megriadt gazdaközönségnek, hogy nincs ok a félelemre, mert a munkások megérezték a törvényből feléjük áradó meleget, meglátták benne a munkás kötelezettsége mellett a munkás jogát is és épen azért az ország legtöbb vidékén már ki is vették az igazolványokat. Körülbelül másfél milliót. És aratásra is elszerződtek. Mivel pedig a termés különben is kedvezőnek ígérkezik, a buza ára magas, a törvényt meg szerencsésen sikerült végrehajtani — a nyártól nem kell tovább remegni. Gazda és munkás a törvény világos útján szépen és békecséggel fog egymás mellett haladni. Mert akárhogy megkoptatta az idő, ma is beválik még olykor az a kis axióma, hogy a gyűlölségnél erősebb a szeretet. És a bujtogatók munkáján győzött a miniszter szeretete.

A dologban pedig nemcsak annyi az örvendetes, hogy a momentán veszedelem le van gyűrve. Egyébnek is

Az utolsóelőtti oroszán.

— René Bazin-tól. —

Ismeretes, hogy társaság alakult a vad elefántok védelmére. Én nem vagyok tagja a társaságnak, még tiszteletbeli tagja sem vagyok, de azért nem kívánom tréfa tárgyává tenni az érdemes testületet. Sőt még azt sem kérdezem, hogyan akar e társaság czélt érni a földnek azon a táján, ahol nincsenek mezős és erdőprők s ahol a kihágási jegyzőkönyvek felvétele alig biztat valami eredménnyel. Ellenkezőleg. Csodálkozom, hogy az élesen látó elmék s ezek közt különösen a gyarmatosok még nem gondoltak arra, hogy az érdekes vastagbőrűekkel együtt megóvják a végelpusztulástól azt a macskafajtát is, amelyet Buffon még az állatok királyának nevezett.

Milyen roskadozó királyság! Emlékezzenek vissza, kérem. Ismernek olyan embert, aki már lőtt oroszánt? Persze nem afféle hamisított vagy parányi oroszánocskát, hanem a szép fajtából valót, olyat, amely Afrika északi részén lakozik és amelyről az állatseregletek kikiáltói gyermekkorunkban így tanították: „Ez a teremtes legfélelmetesebb állata. Ordítása betölti a Szaharát, ahol korlátlan urként sétál. Ereje olyan nagy, hogy egy ökröt a fogai közé ragadva, a legnagyobb könnyűséggel csökk át a legszelesebb akadályon, mintha csak egy nyulat vinné a szájában.”

Megkérdeztem számos, Algában járt katonatisztet, továbbá az Atlas erdőseiben ta-

nyázott geográfusokat is, hogy látták-e már oroszánt.

— Soha! felelték némelyek.

Mások így szóltak:

— Egy este mennydörgésszerű ordítás hangzott el hozzám a távolból, arabjaink a földre borultak s úgy suttozták: „Sidi! A nagyur!” Másnap aztán alig egy kilométernyire a sátrinktól oroszánnyomokat pillantottam meg.

— Egyetlen egy beszélt el nekem a találkozást, melyet a véletlen szerzett neki egy algiri oroszánlással s elbeszélése közben olyan szerénynek rajzolta a saját szereplését, hogy nem kételkedhetem igazmondásában.

A Champagne egyik városában nyugalomban élő öreg törzsorvos volt az elbeszélő. Végig kigombolt mellényvel, az elmult felindulás emlékére összevont szemöldökkel, csur-góra álló hosszú bajusszal ült egy pohár sör mellett s mialatt a lebocsátott redőnyökön beszűrődött a világosság és egy láthatatlan kert mozgó árnyéka, a következő történetet mondta el, melyet a sok ismétlés folytán már ugyszólván könyv nélkül tudott az öreg:

„Constantin departementben voltam állomáson, már jó husz évvel ezelőtt. Ön most galamb-öszen, köszvényesen, egészen megrokkant állapotban itt. De akkor, azt hiszem, nem érdemlően, ügyes és bátor vadász hírében álltam. Veszedelmes kalandjaim nem hiányzóttak s mondhatom, mindig készen, jókedvényben találtak e kalandok, kivéve egyszer. Ez alka-

lommal sem egymagam reszkettem én. Márczius közepén volt. Egy spahi-tiszt, egy gyarmatos és én vaddisznóra mentünk vadászni. Az állatok vagy harmincz kilométernyire tőlünk erősen pusztították az erdő tisztásain levő árpavetéseket. Alkonyat táján megérkeztünk egy arab tanyához, vályogból épült szegényes kunyhóhoz és istállóhoz, melyet mind a négy oldalról sűrű kaktusz-sövény körített. Leugrunk lovainkról s be akarunk menni. Paripáink ellenszegültek, útnünk kellett őket, hogy behaladjanak a kapun.

Alig jutottunk el az udvar közepéig, a lovak reszketni kezdtek.

— Oroszánt éreznek, szólt nekem az arab, mert ez a Nagyur itt bolyongott a házam körül az éjszaka. Rosszulteszed, hogy nem félsz tőle; fölfalja a lovatat vagy egyik barátodét. Jobb volna visszatérnetek.

Mi sokkal többször megyőződünk már az arabok rosszakaratáról és sokkal több ravasz mesét hallottunk már tőlük, semhogy vállat ne vontunk volna erre. Beesteledett. A hold fölkel. Egy negyed órával később, vállrakasztott puskával és még nevelve házigazdánk ijedségén, kiértünk az árpavetésre, melyet a vaddisznók minden este összetapostak. Tágas, lejtős tisztás volt, az alján egy patakka, tul azon hirtelen emelkedett a talaj.

Fölálltunk mintegy száz méternyire egymástól, egy bozóttal borított hosszú dombon, mely uralkodott a tisztáson. Aláftam pár méternyire folyt a patak s én éreztem a tömredék babércserje bódító illatát. El sem képzel-

ílik örvezenni. Mert ha ezt a csüri és csavart munkástörvényt ilyen hamar sikerült végrehajtani, akkor kétségtelen, hogy a törvény jól szabályozott területén ezáltal még kevésbé ütközhetik többé össze gazda és munkás. A gazdát nem hozhatja zavarba a munkás, nem hagyhatja cserben a legégetőbb pillanatban, de a munkás sem szenvedhet rövidséget, mert talán az aratás nem ütött be olyan fényesen. Az egyiknek és a másiknak érdekét egyaránt megvédi a törvény s nincs is egyéb kívánnivaló, csak a hatóságokból se hiányozzék az a szeretet, amelylyel a miniszter győzni tudott. Mert ez a szeretet mindenütt el fog kelni. A törvény ugyanis mindenkor kemény, az érdekelt emberek pedig nagyon érzékenyek. És a gazda meg a munkás épenzával nagyon érzékenyek. Egy kicsit megpróbálta őket az idő...

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órakor ülése van.

A miniszterelnök kihallgatásán. Ő felsége tegnap délután báró Bánffy Dezső miniszterelnököt egy órai kihallgatásán fogadta.

Az egyetem rektorának rangja. A tudomány-egyetem minden esztendőben ünneppel üli meg ujjáalakításának évfordulóját. Ma a száztizennyolczadik ilyen ünnepe volt. Nem volna okunk a dologgal helyen külön is foglalkozni, ha Herczegh Mihály egyetemi rektor megnyitó-beszéde ma nagyobb érdekességet nem kölcsönzött volna ennek az ünnepnek. Érdekes és okos beszédet mondott az egyetem tudós rektora s olyan ideákat pendített meg, amelyekkel érdemes foglalkozni. Nagyobb tekintélyt, nagyobb rangot, nagyobb súlyt követel a rektori állásnak. Szerintünk is megilleti a legkülönb magyar egyetem rektorát a nagyobb súly és tekintély az állami rendben is, s erre nézve nem elitélendő idea a főrendiházi tagság. Ép úgy ott ülhetne ő hivatalánál fogva, mint a Curia elnöke vagy a főszámvevőszék elnöke, vagy még nagyobb rációval — de a főrendiház mostani kon-

strukciója mellett, mely a protestáns egyházi gondnokokat kivéve (akiket azért vett be a törvény, hogy a szuperintendensek fiatalabbjait kizarthassa) a választáson alapuló pozíciókat nem respektálja, a Herczegh ideája egyelőre lehetetlen. Am ha bekövetkezik a főrendiház reformja (ami végre is csak idő kérdése), akkor érdemes lesz fölleveníteni.

A delegációk.

Ma a magyar delegáció pénzügyi bizottsága és az osztrák delegáció költségvetési bizottsága tartottak ülést. Az előbbi rövidesen elfogadta a közös pénzügyminiszterium és a közös főszámvezék költségvetését, míg az osztrák bizottságban hosszabb vita volt. Az osztrák delegátusok ugyanis erősen követelték a hadügyminisztertől a kisipar támogatását. Majdnem valamennyien felszóltak a kisiparosok érdekében. Krieghammer hadügyminiszter nemcsak megígérte a támogatást, hanem adatokkal bizonyította, hogy a hadügyi kormány tekintettel volt eddig is úgy a kisiparosokra, mint a kisgazdákra. Szólt ezután a katonai szolgálati időről s ezáltal is fentartotta régebbi álláspontját, hogy a katonák szolgálati idejét két évre le nem szállíthatják s az önkénteseknek sem engedhetik el a második évet, ha a tiszti vizsgát le nem teszik.

Az ülésekről a következő tudósítások számolnak be:

A magyar delegáció külügyi albizottsága holnap délelőtt 11 órakor tárgyalja a külügyminiszterium költségvetését. Goluchowski külügyminiszter itt újból elmondja exposéját.

A magyar delegáció.

A magyar delegáció pénzügyi albizottsága ma délelőtt fél egy órakor báró Harkányi Frigyes elnöklése alatt ülést tartott. Jelen voltak: a közös kormány képviselőiben: Plener közös főszámvezéki elnök, Szentgyörgyi osztályfőnök, báró Pongrácz udvari tanácsos, Kostyál udvari titkár. A magyar kormány részéről: báró Bánffy miniszterelnök és dr. Lukács pénzügyminiszter.

Szorb György előadó behatóan ismertette a közös pénzügyminiszterium költségvetését, melyet a bizottság észrevétel nélkül elfogadott.

A határvám-előirányzatnál, amely az 1899. évre 57,139.530 forintot tesz, az albizottság a be-

kvánt kimutatásokból meggyőződött, hogy folyó évi márczius hó végéig a vámbevétel 19,188.857 forintot tesz és ez összeget, mint előirányzatot javasolja elfogadtatni.

Ezután Szorb György előadó részletesen ismertette a közös legfőbb számszéknek költségvetését, melyet az albizottság észrevétel nélkül elfogadott.

Ij. Wodianer Albert báró a közös aktivákra vonatkozólag intézett kérdést; minthogy azonban az erre vonatkozó kimutatások nem voltak kéznél, a felvilágosítások megadására az albizottság legközelebb fog ülést tartani, amelyen egyúttal a jelentések is hitelesítettvei fognak.

Az osztrák delegáció.

Az osztrák delegáció költségvetési bizottsága ma délelőtt Chlumetzky elnöklése alatt ülést tartott.

A zárszámadások.

Báró Czodík előadó jelentést tesz az 1896-iki zárszámadásról és megjegyzi, hogy ebben az évben először fektüsznek a delegáció előtt olyan táblázatok, amelyek részletesen tüntetik fel 1868-tól 1896-ig a közös kormány kiadásainak az emelkedését resszortok szerint. E táblázatokból kitűnik, hogy az 1868-ik évi 107 milliónyi öszszükséglet 1896-ig 156 millióra, kerékszámában tehát 49 millióval emelkedett azóta. Ezzel szemben a vámbevétel 1868. óta 12.2 millióról 1869-ig 53.5 millióra tehát közel 41.3 millióval emelkedett, úgy, hogy az összes kiadások tényleges netto-emelkedése 7 milliót tenne ki.

Báró Plener számvevőszéki elnök beható felvilágosításai után a zárszámadásokat tudomásul vették és a felmentvényt megadták.

Következett a

a hadügyi költségvetés.

Báró Walterskirchen: Ismerteti a hadügyi költségelőirányzat rendes szükségletét.

Kramarz delegátus: Megelégedéssel konstatálja a kisipar részeltetését a katonai szállításoknál és azt, hogy a jelentések szerint a hasznavehetetlen áruk aránya évről-évre csökken. Sajnálatos azonban, hogy most még mindig egyes iparosokra csak igen kis szállítások esnek. Kívánatosnak tartaná, hogy a naturáliák szállításánál a kisgazdákra is tekintettel lennének, ami legalább némiképen kibékítené a gazdákat a folyton emelkedő terhekkel. Ezután a prágai várfalak lebontását sürgeti és óhajtja, hogy a „Visehrad“ nyílt térnek deklaráltságát. A libotenitzi lövöldének áthelyezését kéri, mert az most állandó életveszélyt képez a környék lakosságára nézve.

Gróf Vetter is a kisiparosok érdekét teszi szóvá és kéri a hadügyminisztert, hogy a morva cipészeket a jövőben ép oly arányban részesítse a bakanács-szállításoknál, mint korábban.

heti, mily kellemes izgatottság közt telt el a magány, a csönd, a várakozás első félórája. Emlékszem, uram, hogy én, aki sohasem voltam költő, majdnem fűzfaverseket faragtam, mikor néztem a vörös holdvilág emelkedését.

Mihelyt a fényes tányér egészen kibontakozott a párák közül, mihelyt aztán megszokott ezüstös sápadtságában tündökölt a hold, bődülés hangzott föl, hasonló a bikáéhoz. Jobbra tölem, a messze hegygerincek sűrűségeiből jöhetett. Első indulatom a bosszúság volt. „Ez az eltévedt bika tönkre silányíthatja a lesünket“, gondoltam: „ha erre jön, elzavarja a vaddisznót“. De csalódásom csakhamar megszűnt és a bosszankodás indulata általános, növekvő rossz érzésnek adott helyet. A közeledő és mindjobban erősödő zaj összes idegeimet fölzigatta, olyan volt a zaj, mintha ötven dob peregne együttesen a gyakorlótéren. Azután egy hatalmas morgásban végződött az egész, amelyre mintha az egész erdő kiürült volna s mintha még a lombok sem mertek volna megmozdulni. Most már nem kételkedtem. Lélegzetemet visszafojtva, ujjamat a puskám ravaszán tartottam s csak egy vágyam volt, az, hogy bárcsak a félelmetes ellenség eltávozna s mi békén visszatérhetnénk az arab tanyájára. Hallani véltem, amint az ágakat surolja, még arra is, amerre semmiesetre sem járt. És nemsokára megpillantottam az állatot teljes világításban. A tisztáson egy nőstény oroszlán közeledett, emelt fejjel, teletüdőből ordítva.

Csepp kedvem sem volt löni. Az oroszlán apró lépésekkel jött előre, nem változtatta

meg utját. Inni ment. Csak pár méternyi távolság választott el tőle, mikor a babércserjék és a bozót elrejtették előlem. Hallottam halk nesztét egy ugró állatnak, amely azután meglapult a nedves talajon s nyelvével lebzselte a vizet.

A glédában valóban sohasem álltam ily mozdulatlanul. Nem is lélegzettem többé. Minden pillanatban azt vártam, hogy lábaim előtt ujra megpillantom a roppant nagy fejet még nyitott, nyálás szájjal, zöldes, villogó szemekkel...

Másképp történt. Az oroszlán ismét átugrott a patakon s nyugodtan haladt tova a part hosszán, két társam irányában. El kellett vonulnia mind a két puskacsó előtt. Nem lőttek rá. Az ordítás mind messzebb hangzott. Egy negyedóra múlva aztán halk kiáltás hangzott fel balra tőlem: „Hop! Hop!“ Azután egy másik távolabbról. Én hasonlóan válaszoltam tompított hangon. Olyanok voltunk, mint három fogolymadár, amely a vadász háta mögött szöli egymást.

Uram, amikor újra együtt voltunk az árpaföldön, a tiszt a gyarmatos és én, olyan szívélyesen szorítottunk kezét egymással, hogy még most is elérzékenyít a visszaemlékezés. „Visszatérünk a tanyára, ugyebár?“ szölt a gyarmatos. „Mindenesetre,“ feleltem, „mert a lesnek vége van. Semmit sem látunk ma este.“

Zajtalanul, a tisztás közepén véve utunkat, elindultunk. De inkább hátránéztünk, mint előre. És bölcsen cselekedtünk, mert még nem érkeztünk el az árpaföld széléig, amikor az oroszlán kijött a patakot szegélyező bozótból s követni kezdett minket.

Vagy hatvan lépésnyire volt tőlünk. Megálltunk; ő is megállt. Ujra elindultunk, ő ismét követett minket, betartva az eddigi távolságot. „Veszve vagyunk, ha velünk jön be az erdőbe“, mondá a spahi. „Jobb, ha megpróbáljuk rögtön lelőni, itt, a kedvező világosságban“. Egyidejűleg hátrafordultunk és az oroszlán, megezüstözve a holdfénytől, mozdulatlanul, egyedül a farkával csapkodva, nézett minket, várta, hogy mire szánjuk el magunkat ott a tisztás szélén.

A spahi-tiszt és a gyarmatos letérdeltek, hogy jobban érzézhassanak. Én állva maradtam. „Háromig olvasok“ — mondám nekik, „mikor a három szót kimondom, együttesen adunk tüzet.“ És halkan kezdtem el: „Egy! kettő.“ Ebben a pillanatban a gyarmatos fölémelte a fegyverét és suttogva szólt:

— Elhibázom, érzem, hogy elhibázom.

— Én nem látom a puskám csőve végét — mondta a tiszt.

Egyedül nem lehettem. Társaim fölálltak s folytattuk a visszavonulást, hogy jó rendben, azt nem merem állítani. Am azok, akik olvasták az oroszlánvadászok vitézkedéseit, de maguk nem győzöttek meg a valóságról, nevéssenek ki. Nem hazudom azért, hogy a becsületeket megnyerjem. Három, meglehetősen elszánt természetű férfi volt ott együtt, ismétlem önnek; ketten közülünk több ízben verekedtünk, vagy teljesítettük kötelességünket, megállva helyünket a golyózáporban: egyikünk sem habozott volna hidegvérrel föláldozni magát a másikért. Nos, ott, abban az erdőben, éjszaka, szorongatva attól az állattól, amelyet hol elötni, hol meg el-

Báró Wassilko a 9. dragonos-ezrednek áthelyezését kéri Galicziából Czernovitzba. Kéri továbbá, hogy a katonai lelkészekről jobban gondoskodjanak. Manashtersiczkában egy katonát szegénytelen módon temettek el. Lelkészek helyett egy altiszt mondott a sirnál imát, mert a lelkész, állítólag, szolgálati ügyben elutazott. Más lokális ügyeket is felhoz. Kéri a saczavai honvédszázalaj ottmaradását.

Hohenburger delegátus: Kijelenti, hogy az ő pártja rokonszenven viseltetik a hadsereg iránt, mert az az egy s e g y s é g a l l a m e s z m e k é p v i s e l ő j e és bizonyos tekintetben a német nép védelmére, ezért természetes, hogy a polgárság és hadsereg jó viszonyára szívesen fektet. Szóba hozza azonban a tavalyi novemberi gráci eseményeket, melyek Badeni bukása után ott véres zavargásokra vezettek. Rosszálja, hogy tisztán politikai tüntetés leközdésére katonaságot vettek igénybe. Ez aztán több becsületügi eljárást vont maga után, mert több tartalékos tiszt ellen jártak el, kik azokban a tüntetéseken részt vettek. Ohajtaná, ha a hadügyi kormány azon lenne, hogy e vizsgálat mihamarabb megszűnne. Ez igazságtalanság. Végül a katonai szállításokról így nyilatkozik:

Miután a magyar birodalomfél nagyobb gazdasági gazdagsága folytán előnyben részesül a gazdasági szállításoknál, csak természetes, hogy Ausztriának ipari szállításoknál kell nagyobb arányban részesednie. E tekintetben figyelembe kellene venni a kvótárányát, minthogy az, akinek több a kötelessége, igényt tarthat több jogra is.

Rutowski a kisiparnak a hadsereg szállításainál való részvételéről szól. Élesen kritizálja a szállításoknál követett eljárást s hibáztatja, hogy a Galicziában állomásozó hadsereg szükségletének alig 23 százalékát szerezték be az országban. Végül interpellál a lebontási reverzálisok ügyének állásáról.

Axmann Gyula: Utal a mai desolált viszonyokra, melyek kötelezően parancsolóvá veszik a kisiparnak nagyobb arányban való részvételét. Erről a teljes ülésben részletesebben beszél. Sürgeti a katonai tisztviselők özvegyei nyugdíjának fölemelését. Követeli a Bécs mellett „Neugebäude” felhagyását és szóvá teszi a „Nobel” dynamitgyár részvénytársaság privatmonopóliumát.

Barvinski delegátus az ideai hadügyi költségvetést kellemetlen meglepetésnek mondja az adózó polgároknak nézve. Sajnáolja, hogy a rendkívüli hadügyi követelések egy 30 milliónyi póthitel formájában, tehát egy fait accompli-ként terjesztetnek a delegáció elé, miáltal a képviselők parlamenti jogai illuzóriussá tettek. Szóba hozza a hadseregben előforduló gyakori öngyilkosságokat és ennek megállítására a hadseregben a vallásos érzület fejlesztését hangoztatja. Sürgeti egy görög-keleti lelkész kinevezését, ohajtja az önkéntesek második büntetési évének törlesztését, kéri a menetelési és fegyvergyakorlatoknál okozott károk megtérítését. Végül ő is a kisipar és kigazdák nagyobb arányban való részvételét kéri.

tünni láttunk a bokrok között, mindnyájan gyávák voltunk. Igen, uram, ösztönzerű és gyáva cselekedetet követünk el. Azok, akik széről haladtak, akaratlanul és öntudatlanul is szüntelenül a közepre kerültek, szélre szorították a másikat, hogy a következő perczen már ismét ők szorítottassanak a szélre. Egy kilométernyi utat tettünk meg ilymódon anélkül, hogy szemrehányásokkal illettük volna egymást vagy hogy egész csufságában észrevettük volna viselkedésünk gyűlöletességét.

Csak a veszély elmúltával, mikor már a tanya közelébe érkeztünk, szégyeltük el magunkat. Ekkor tarsam, a spahi-tiszt és én udvariasan köszöntöttük a kissé elámult gyarmatost s így szóltunk hozzá:

— Bocsánat, uram. A mi helyünk széről volt, s nem maradtunk meg ott.

— Biz' Isten — felelte a társunk — én is csak úgy cselekedtem. Kvittek vagyunk!

Az arab várt bennünket. Nevetve hallgatta végig elbeszélésünket a szemeknek azzal a kaján nevetésével, mely ritkán száll le az ajkukig. Azután gyékényeket készített elő számunkra éjszakára.

— Az oroszlan most már az enyém — mondotta. — Minthogy önök nem merték megtámadni a Nagyrat az erdőben, igazságosan kívánhatom, hogy engedjék, hadd fogjam meg a veremben, amit én ástam neki. Ötven frankért adom el a bört és ötven frankot kapok érte a kerületi főnökségtől is. Többé nem az önöké.

Csakugyan éjfél után két óra tájban, mi alatt különben is rosszul aludtam az udvarba zárt kutyák, lovak és juhok lármája miatt,

Gróf Zedvitz: A kisipar mindent megtesz arra, hogy a nagyiparral sikeresen kiállhassa a versenyt, ép ennél fogva a kormánynak is nagyobb mértékben kellene gondoskodnia a kisiparosokról. Figyelmezteti a kormányt, hogy a gazdasági termékek szállításánál legyen tekintettel a mostani magas árakra és ne engedje, hogy a spekuláció üzérkedhesen a katonai szállításoknál is. Hibáztatja, hogy közvetítők eszközlik a szállításokat; így történik, hogy Przemiszlben egy évi porció 131 forint 29 krajczárba kerül, Lembergben pedig már 199 forintba.

Goraysky különösen a pótlóvak beszerzéséről szól és kéri a kormányt, hogy azoknak beszerzésénél legyen tekintettel Galiczia érdekeire.

Gróf Stürgkh csatlakozik Hohenburg fejtegetéséhez a gráci eseményekre vonatkozólag. Sürgeti a katonai illetményesek fizetéseknek fölemelését. A katonai fizetések fölemelése sürgős föladat, különösen a század- és svadron-parancsnokoké.

Pergelt delegátus a hadsereggel szemben több ohajt fejez ki. A legénység élelmezésére vonatkozó előírások szigorubb keresztülvitelét, valamint a naponkénti meleg vacsorát sürgeti. Felhívja a miniszter figyelmét a hadseregben gyakran előforduló tébolyesetekre és ezeknek orvoslását kéri. Kéri a hadügyminisztert, hogy több tekintettel legyen ama katonák szabadságoltatására, kiknek atyjuk elhalt és emiatt üzletük továbbvezetése miatt súlyos károkat szenvednek. Kéri, hogy a legénység számára is biztosítsák a portómentességet. A kisiparnak a szállításoknál való részvételére nagyobb megkönnyítéseket ohajt. Felmenti, hogy ipari körökben nagy megütközéssel hallják, hogy a hadügyi kormány katonai salétrom- és kénsavgyárakat akar felállítani, mi által a vegyipar súlyos veszteséget szenvedne. Sürgeti a katonai büntető jog reformját, beszéde végén pedig követeli a kötelező kétévi szolgálatot és az önkénteseknél a második év törlesztését. Amíg pedig ez keresztülvihető, addig a második büntető-év alkalmazásánál ohajtaná, hogy a hadügyi kormány a legnagyobb rigorozitással járja el és ne vexálna hiába az önkénteseket.

Kienmann az önkéntesek második szolgálati évének törlesztését sürgeti. A kisiparnak a szükségleteknél való nagyobb részvételét kéri és utal arra, hogy az alsó-ausztriai tartománygyűlés szóvá tette a nyilvános közraktárak létesítését, melyekből a hadügyi kormány gazdasági termékekből való szükségletét közvetlenül fedezhetné.

Lobkovitz herceg a harmadik év szabadságoltatását hozza szóba és különösen azt említi fel, hogy ezt a cseh katonákkal szemben igen ritkán alkalmazzák.

Zacek: A katonai gyógyszerész-közegek jobb javadalmazását sürgeti.

Krieghammer közös hadügyminiszter elsőbb is a hadsereg szállításai tárgyában hozzá intézett kérdésekre válaszol. Ami a cipőszállítást illeti, kijelenti, hogy évről-évre több és több kisiparos jelent-

hosszantartó kutyaugatás és vonítás riasztott fel s hallottam, hogy a kutyák a kunyhó ajtajához menekülnek, ott lapulnak meg. Azután halotti csend állt be. Egyszerre nehéz tömeg esett a falhoz, melyhez a fejemet támasztottam. Erre a megrémült háziállatok szörnyű zivaja keletkezett, mindenféle hangok, száguldozások, ijedtségek lármája vegyült össze, melyen egy pillanatig fölhangzó borzasztó ordítás uralkodott. Fölugrottunk, fegyvert ragadtunk. Az arab velünk jött ki a kunyhóból. A tanyabeli állatok és emberek leirhatatlan zavarában minden tájékozódás nélkül indultunk el. A harag egy neme gerjédt föl bennem, nem féltem többé. Kerestem az oroszlant az előttem csapatokban elronánó, a kerítés tükéibe beleütődő s a csillagok fényénél alig fölismerhető alakok tömegében, amikor egyszerre az erdő felől egy női hang „Ju! Ju!” kiáltása hangzott fel az éjben. Azt jelentette, hogy az oroszlan egy feltűzött ürület együüt béleesett a kaktusz-sövény mögött ázott, hét méter mély verembe. A tanya tulajdonosa hozzám szaladt:

— Jöjj! — mondá — töltsd ki boszudat!

Csepp kedvem sem volt megtenni. Egy spahi a kisérteknéből adta meg a Nagyratnak a kegyelemdőfést.

Az öreg törzsorvos, aki nekem ezt a történetet elbeszélte, még hozzátette a szavaihoz:

— Ha Algirban nem ez volt az utolsó oroszlan, úgy bizonyosan az utolsóelötti volt!

Tagjai az Elefánt-társaságnak, gondoljátok meg, nem volna-e jó, ha az oroszlant is oltalmaznátok!

kezik. Az idén azonban már 53,000 jelentkező közül 2800 kisiparost vissza kellett utasítani. A kisiparosok támogatása érdekében a hadügyi kormány tárgyalásokba bocsátkozott a kereskedelmi miniszterrel, mert szándékukban van a kisipart minden téren támogatni és a házi ipart is felhasználni. Kívánatosnak tartja, hogy a gazdasági termékek elhelyezésére a k a t á r a k a t építsenek. És meg is fog történni s akkor a szükségletek beszerzése is meg lesz könnyítve, amit régóta ohajtanak. Az élelmezési illeteket a hivatalos piaci árak szerint állapítják meg.

Ami a felhangzott egyes lokális kívánalmakat illeti, közli, hogy a p r á g a i katonai lövöldét el fogják helyezni. A bécsi Neugebäude-t csak akkor lehet majd eltávolítani, ha helyette alkalmas más épületről gondoskodva lesz.

Az ö z v e g y i n y u g d i j a k felemelésére a hadügyi kormány figyelemmel lesz, de a kérdés nem pusztán töle, hanem a két pénzügyminisztertől is függ.

A katonaság vallási érzelmeinek elhanyagolásáról a hadügyminiszternek nincsenek konkrét adatai; ezért kéri Wassilko delegátust, hogy az előfordult egyes eseteket ismertesse meg vele.

A gráci eseményekkel szemben kijelenti a hadügyminiszter, hogy ő továbbra is a legszentebb kötelességének ismeri, a politikát a hadseregtől távol tartani; e mellett az állampolgári jogokon semmiféle csorba nem ejtetik. Hogy Gráciban a polgársággal jobb viszony álljon elő, azt az ottani tisztokra kell bízni. Ami a gráci tiszt hadapródok mellőztetését illeti, kijelenti, hogy a hadapródoknak tisztékké való kinevezése egyedül az illetőknek kvalifikációjától függ; politikai tekintetek itt sohasem tartatnak szem előtt.

Ami az egy éves önkéntesek második szolgálati évét illeti, utal arra, hogy csak igen kis százalékát sújtja az intézkedés szigora, de ezt az intézkedést a j ö v ő b e n i s f e l k e l l t a r t a n i és a hadügyi kormány nincs abban a helyzetben, hogy az esetleges második év törlesztését javaslatba hozhatná.

A gyakorlatoknál okozott károkat a kormány mindig busásan megtérítette.

Pótlóvaknak magasabb áron való beszerzését a kormány nem ígérheti meg. A hadsereg jelenlegi loállományának jelességét általánosan elismerik. A lótenyésztés is kitünő. Goreyskyvel szemben kijelenti, hogy Galicziában fizetik a legjobb árakat.

Ami a katonatisztek és tisztviselők fizetésének fölemelését illeti, hangoztatja, hogy a kormány ennek szükségességét nem téveszti szem elől, de ismét utal arra, hogy e tekintetben a két pénzügyminiszternek van beleszólása.

A legénység levelezésének portómentessége nyilvántartási beadványoknál már a törvényben is biztosítva van, tovább menni nem lehet.

Pergelttel szemben megczáfolja, hogy a kormány szándékában volna salétrom- és kénsavgyárat létesíteni.

A mi végül a két éves szolgálat behozatalát illeti, a hadügyi kormány ettől semmiféle megtakarításokat nem várhat, szolgálati okok pedig a háromévi szolgálat föntartását követelik. Utal erre nézve Németországra.

A miniszter fölvilágosításai után még Wassilko delegátus szólalt föl röviden, mire a hadügyi költségelőirányzat r e n d e s s z ű k s é g l e t é t általánosságban és részleteiben elfogadták.

A legközelebbi ülés kedden délután 3 órakor lesz. Napirend: Hadügy. Rendkívüli szükséglet (póthitelek nélkül). Közös pénzügyminiszterium költségelőirányzata.

A sajtó az exposéról.

A mai bécsi lapok Goluchowski külügyminiszter beszédéről így nyilatkoznak:

„Neue Freie Presse”: Gróf Goluchowski exposéjában a nyomtaték ez alkalommal a szokatlanul terjedelmes gazdasági részen van. Goluchowski érdeme, hogy ily nyomtatékkal vázolja azoknak a kötelességeknek a programját, amelyeket a kereskedelemügyi minisztereknek kellett volna mindig

szem előtt tartaniok és amelyeket értvezdek óta elhanyagoltak. Egyáltalán valóságos jövedelem, hogy végre egy osztrák miniszter ismét nagyvívó szelű tűz az összmunka alá. Goluchowski a nap minden művelt rétegének szívéből beszél és beszéde nagy hatást keltett.

„Neues Wiener Tagblatt“: A delegáció bizalmi nyilatkozata azt bizonyítja, hogy a birodalom ma is, mint eddig, egy nagy, közös egészet képez és ügyeit ezes fő és szorosabb kez vezeti. Goluchowski exposéja egész perspektívát nyújt a jövő osztrák munkáról és ezt a perspektívát minden tulás nélkül, bármely pártálláson legyen is valaki, megragadónak kell mondania.

„Freundenblatt“: A miniszter exposéja azt mutatja, hogy megelégedéssel nézhetjük a külügyi viszonyok állását. Goluchowskit köszönet illeti meg azért, hogy rámutat a szükséges voltára annak, hogy a hajóhad megnagyobbításán munkálkodjunk.

„Vaterland“: A politikai sikeren kívül Goluchowskinak határozott parlamenti sikere is volt. Valóságos programját adta az intenzív kereskedelmi és gazdasági politikának.

„Volkszeitung“: Amit Goluchowski a külügyi politikáról mondott, megfelel a várakozásoknak és teljesen kielégítő.

„Ostdeutsche Randschau“: Goluchowski fejtegetéseit arról, hogy minő utakat kell követnie Ausztria-Magyarországnak, hogy nagyhatalmi rangját megtartsa, úgy kell tekinteni, mint egy új korszak határozott bejelentését a monarchia fejlődésében.

„Neues Wiener Journal“: Midőn a közös kormány az egészséges vállalkozási szellemnek a legmesszebbmenő támogatást ígerte, Goluchowski gróf teljes joggal róta meg iparosaink indolenciáját és gyámoltalanságát.

A berlini sajtó is behatóan foglalkozik az exposéval.

Igy a „Vossische Zeitung“ azt írja, hogy a külügyminiszter nyilatkozatai, amelyeket a spanyol-amerikai háborúra vonatkozólag tett, alkalmasak arra, hogy elejét vegyék az Egyesült-Államok minden nehezítésének. bár a spanyol regenskirályról a legnagyobb rokonszenvvel szövegt és kifejezésadott a sajnálkozásnak a somoru események felett. A helyzet képe, amint gróf Goluchowski bemutatja, teljesen kielégítő.

A „National-Zeitung“ szerint Goluchowski joggal hangsúlyozta, hogy a hármass szövetség szilárdasága és hosszu tartama mellett fölösleges arról minden alkalommal külön megemlékezni. Azok az okok, amelyekkel a miniszter az osztrák-magyar csapatoknak és hajórajnak Kréta szigetéről történt visszavonását megokolta, teljesen azonosak azokkal a nézetekkel, amelyek Németországban a német csapatok visszavonását illetőleg állanak fenn. Hogy a kréti kérdésben főpontjaira nézve a legteljesebb egyetértés van, azt gróf Goluchowski beszédében örömmel és megelégedéssel hallottuk.

A „Neueste Nachrichten“ így ír: A föltett kérdésekre Goluchowski oly találoan válaszolt, hogy fejtegetéseit teljesen helyeseljük.

A hitelszövetkezetek.

(Az országgyűlésből.)

Az ülés négy óráját három beszéd foglalta el. Ez egymaga is bizonyítja, mekkora apparátussal vitatja a törvényhozás a hitelszövetkezeti javaslatot. De a hosszú beszédek nem jelentenek szükségképen unalmas beszédeket. A maiak is érdekesek voltak. Mezei Mór és Blaskovich Ferencz különböző alapon, de egyforma alapossággal bírálták a javaslatot s nem volna igazságos azt állítani, hogy az ellenzéki kritika volt a szigorubb. Nem. Mezei szigoruan bírált és Blaskovich csak igaztalanabb volt, nem szigorubb. A parlament azonban, amennyire ilyen témákért hevülni tud, mind a kettőt figyelemmel hallgatta.

A legnagyobb érdeklődést azonban a mai szónokok közül kétségtelenül Darányi Ignác, a földmívelési miniszter követelheti magának. Mert ez a nagy buzgóságú ország-gazda ezuttal sem állt meg a javaslat keretei közt, hanem ma is tájékoztatta a gazdaközönseget, hogy mit várhat a nyártól. Elmondotta ugyanis, hogy milyen stádiumban van a munkástörvény végrehajtása, miképen ment az igazolványok kiosztása, milyen rendben folytak az aratási szerződések s minők az aratási kilátások? Mindezek alapján pedig azt a megnyugtatást adta az ország gazdaközönségének, hogy nyugodtan nézhet az idei aratás elé. Ez pedig körülbelül még fontosabb a gazdának, mint akármilyen hitelszövetkezet. A miniszter azon-

ban a szövetkezeti ügyről is kellő tájékoztatással szolgált s beszédének polemikus része is nagyon hatásos volt. A szabadelvű tábor meg is éljenezte érte Darányit.

De az általános vitát — várakozás ellenére meg ma sem lehetett berekeszteni. Holnap meg Polónyi is beszélni akar . . .

A képviselőház ülése.

Az elnöki széklet ma Szilágyi helyett Berzevics Alibert foglalja el. Fontosabb jelenteni valója nem akadt, csak Gulner Gyula kért szabadságot s az elnök ezt a kérést terjeszti a ház elé. Persze, megadták.

Aztán következik a szövetkezeti javaslat tárgyalása.

Az általános vita.

Mezei Mór Kossuth Ferenczcel polemizál, aki szerinte sötét színekkel festette tegnap a gazda helyzetét. Majd Apponyinak veti a szemére, hogy mindenütt az államhatalom mumusát látja. Így aztán Apponyi gróf odajut, hogy az egyik kormányának megszavazna valamit, a másiknak nem. Pedig ez nincs rendén. Ő ezt a javaslatot minden kormányának megszavazná. Azt azonban meggondolnának tartja, hogy helyes dolog-e a vagyonos középösztályt kizárni az ezer korona legkisebb alapítói betéttel az alapításból? A vagyonos osztályt lehető nagy mértékben bele kell vonni a szövetkezet alapításába, nemcsak az anyagi előnyét fogva, hanem az erkölcsi nyereségnél fogva is. A szólossan foglalkozik azzal a kérdéssel, megengedhető-e, hogy a középpont követelését az adós szövetkezet pénzéből, váltóiból, értékpapiraiból, minden elsőbbségi igényre tekintet nélkül, bírói fölhatalmazás nélkül kielégültheti. A 65-ik szakaszban foglalt e rendelkezés a szöveg szerint veszedelmes. Epen ilyen az 59-ik szakasz is, mely kimondja, hogy a középpont a legmesszebb menő ellenőrzést gyakorolhatja a vidéki szövetkezet fölött s a középpont engedélytől teszi függővé, vehet-e föl harmadik személytől kölcsönt a szövetkezet. Ez a két szakasz kivált hátrányos a középponti szövetkezetre nézve, melybe erős vidéki szövetkezet nem igen fog belépni, sőt attól fél, hogy csak is a leggyöngébb szövetkezetek lépnek be. Azonban kijelenti, hogy a középponti szövetkezet alapelveivel egyetértés habár a részletekben némi módosítást tart szükségesnek. A törvényjavaslatot elfogadja. Barta határozati javaslatát tehát nem fogadja el. Meggondolnának tartja azt is, vajjon a kerületi megszorításon nem kellene-e tágitani. És vajjon nem kívánatos-e a gazdasági hitelszövetkezetet egészen elkülöníteni az iparszövetkezettől? E kettő iránya más. Az iparos igénye egészen más, mint a kisgazdáé. Az iparosnak állandó hitelre van szüksége, melyet lassan törleszt, ellenben a kisgazdán a pillanatnyi hitel segít és egyszerre nagyobb összeg jut kezébe. Ő belevette volna azt is a törvényjavaslatba, hogy nem lehet fölvenni mást, csak iparost és kisgazdát. Különb a szövetkezet munkás-szövetkezetté válik, mely munkás-hitel nyújt, amit ő nem ellenéz és megalkotásához szívesen hozzájárul, de az nem lesz többé sem iparosok, sem kisgazdák szövetkezte. Ő ismeri a hitelszövetkezetek életét és látta ezek nyomán ezer meg ezer existenciá összeomlását. Ez a veszedelem ezután is annál nagyobb mértékben fenyegeti az intézményt, mentől több, szétszórt helyen keletkeznek szövetkezetek, mert ezzel arányosan fog hiányozni megbízható és tapasztalt ügykezelő személyzet. A felelősség szerinte nem kielégítő. A 23-ik szakasz a szövetkezeti működést bénítja meg.

Polónyi Géza: Minek fogadja hát el a javaslatot?

Mezei Mór: Azt majd megmondom később. Különösen az rossz intézkedés, hogy a középpont saját tagja ellen fönnálló követelése erejéig végrehajtás vagy csőd esetében minden más törvényes elsőbbséggel nem bíró követelést megelőző kielégítési joggal bír adósának összes ingó vagyonára, de ez az elsőbbség csak ama hitelezőkkel szemben illeti meg, akiknek követelése az adósnak a szövetkezet névjegyzékébe történt bevezetése után keletkezett. Ez megzavarása a jogrendnek és tönkretétele az existenciájának. Reméli, hogy a törvényhozás ilyen eredményt nem kíván. Kijelenti Polónyi megjegyzésével szemben, hogy ő igen is aggodalmának a részletes tárgyaláson módosításokkal fog kifejezést adni, mely módosítások elfogadásának semmi akadályja sincs. A törvényjavaslatot magát hasznosnak s üdősnek tartja. Nem való az a szállóige sem, hogy az üzletvilág ellenséges állást foglal el a törvényjavaslat ellenében; az üzletvilág a szolid alapon álló szövetkezetekkel szívesen lép majd érintkezésbe és bocsátja rendelkezésükre hitelét. Ha igaz volna az, amint nem igaz, hogy ő itt a Házban a kereskedősztályt érdekeit képviseli, akkor sem tehetne jobbat, mint hogy e javaslatot elfogadja.

Blaskovich Ferencz szerint a szövetkezet eszmájének fölélesztése magasztos, hazafias cselekedet. Eddig sok hiba történt a szövetkezeti téren. Ezen a helyen gyakran fordultak elő visszaélések. Ez volt az egyik hiba, a másik az, hogy a hitelszövetkezetek többnyire nem maradtak a magasztos eszme szolgálatában, hanem közönseges üzérkedő vállalatok lettek; a harmadik hiba, hogy a jó uton maradó szövetkezetek sem rendelkeztek elegendő pénzzel tagjaik hiteligenyeinek kielégítésére. Ezen a három bajon kell segíteni. Hangoztatja, hogy nem szabad a már eddig becsületesen és hivatásának megfelelően működő szövetkezetektől megtagadni a segélyt, a gyámolítást. Hiszen fontos a pénz, de még fontosabb a szunnyadó társadalom fölébresztése. Mi természetesebb annál, mint hogy a Károlyi-féle szövetkezeteket támogassák és gyámolítsák, azt tekintés az egész szervezet magjával, azt ruházzák föl a kötvénykiadással. A kormány azonban semmibe sem vette ezt a már létező hatalmas szervezetet és az azt megalkotó férfiak önzetlen működését. A törvényjavaslat második szakasza a hatóságnak, tehát a szolgabíróknak és jegyzőknek, oly befolyást és hatalmat ad a szövetkezet ügyeire, hogy minden ellenzéki ember hátát megboroztatja az, ha a választásokra gondol. Nem követ el indiszkrécziót, ha elárulja, hogy a nemzeti pártban csak nagy küzdelem után fogadták el általánosságban a javaslatot, abban a reményben, hogy a részleteknél a párt módosításait ez egyszer kivételesen elfogadja a miniszter. Kéri a minisztert, adjon egyszer igazat azoknak, akik még biznak lojalitásában. Ebben a reményben elfogadja a törvényjavaslatot. (Helyeslés a baloldalon.)

Az elnök öt percze felüggeszti az ülést. Darányi Ignác földmívelési miniszter, mielőtt a tárgyra térne, a munkástörvény végrehajtásának mai állásáról kíván nyilatkozni. Elmondhatja, hogy a munkástörvény végrehajtása nagyon kedvezően halad. A munkások kezdik belátni, hogy a törvény nemcsak kötelezettséget ró rájuk, hanem jogot is ad nekik, oltalmukra szolgál. Ami az igazolványok kivételét illeti, jelentheti, hogy egy millió darab igazolványt adtak. (Kijáltások balról: De sokan nem kaptak!) Jutott mindenkinek. De tény, hogy huszonkilenc törvényhatóságban pötlőlag kellett még félmilliót kiosztani. Vannak vidékek, ahol tartózkodnak a munkások az igazolvány kivételétől, más vidékeken viszont szépen halad az igazolványok kivétele. Ugyanezt mondhatja az aratási szerződésekéről. Vannak vidékek, melyeken még nem kötötték aratási szerződést, de az ország nagy részében még a törvény előtt megkötötték. De noha nagyban és egészben szabályosan folyik a munkástörvény végrehajtása, gondoskodott az idén is munkástartalékról és pedig nemcsak az Alföldön, hanem a Felföldön és Dunántul is fog munkástartalékot, körülbelül harmincezer főben, föllátni. Tekintettel a kedvezőnek ígérkező aratásra és a nagy buzaárra, azt hiszi, nyugodtan nézhet az ország az aratás idejére. Felel ezután Bíró Lajosnak, aki a kormánypartot azzal vádolta, hogy hat év alatt összesen hat mezőgazdasági törvényt hozott csak. A szöveg nem tartja szükségesnek a törvényt mindenáron való gazdagítást, de különben sok alkotott törvényről a nemzeti párt szónoka megföledkezett. Rátérve a hitelszövetkezetekre, azt kérdi a nemzeti párttól, hogy vajjon a Károlyi-féle szövetkezetek tudtak volna-e prosperálni a nélkül a százezer forint nélkül, melyet a pénzügyminiszter juttatott számukra? Hogy tárczája keretében mit tett a szöveg a szövetkezeti ügyért, hivatkozik a tejszövetkezetek működésére. Ő mindent elkövet a szövetkezeti törvény népszerűsítésére, e célból már százötven felolvasást tartatott.

Ami a szövetkezetek szervezetét, a korlátolt vagy korlátlan felelősség kérdését illeti, kéri, hogy ne induljon a magyar törvényhozás a porosz minta után. A korlátlan felelősség megengedhetetlen nálunk. A korlátlan felelősség olyan, mint a vadak harcmodója, akik külön törzseket alkotván, csata előtt egymást összekötik, hogy egyik sem ugorhassék meg. Az eredmény az, hogy az elesettek hátrátnak a harczosokat.

Madarász József: Akár a 67-es kiegyezés. (Derűtség.)

Darányi Ignác miniszter: A korlátlan felelősség meg nem engedhető. Egy bukott intézet, mely rászéd sokakat, többet árt az ügynek, mint száz virágzó intézet. Mezeivel szemben kijelenti, hogy a 23-ik szakaszban biztosított elsőbbségi jogot meg kell adni a szövetkezetnek, mert a kis embert védelmezik vele. Ha a szövetkezetnek ezt a jogot meg nem adnák, akkor rákényszerítjük, hogy a szövetkezet uszorás állapontjára helyezkedjék, míg, ha az elsőbbségi joggal biztosítva van a követelés, akkor a szövetkezet az adóssal szemben méltányos lehet. Bizonyos patriarchális állapot kell, hogy létesüljön a szövetkezet és a kisgazdák között. Attól pedig nem kell félni, hogy az illető kisgazda így hitelét veszti. Ami a hevesen megtámadott 66-ik szakaszt illeti, mely a szerve-

zetről, a pénzügyminiszter kinevezéseiről szól, erre van egy kis megjegyzése. A szakaszt a nemzeti párt és Bíró Lajos támadta leghevesebben. S íme, a szülő felolvas egy részt egy hitelszövetkezeti igazgatótanács ülésének jegyzőkönyvéből, mely a javaslatot és a szakaszt legjobban dicséri; ez igazgatótanács ülésén jelen volt gróf Károlyi Sándor, Gulner Gyula, Ugron Gábor és — Bíró Lajos. (Zajos derűtség a jobboldalon.) De persze, az ellenzék folyton sürgeti a reformokat és mikor a kormány a Ház elé jön velük, rendszeresen megtámadják. Megengedi, hogy a javaslatnak van hiánya s ő késznek nyilatkozik a helyes módosítás támogatására. Kiemeli a szöveget, hogy ez a törvény alkalmas arra, hogy a birtokos osztály és a nép közt meglazult összeköttetést és kapcsolatot helyreállítsa. Erre nagy szükség is van, mert ő teljes meggyőződéssel állítja, hogy a magyar népnek a magyar földbirtokos osztálynál nincs igazabb barátja. Ajánlja a törvényjavaslatot elfogadásra. (Zajos éljenzés és taps a jobboldalon.)

Az elnök a tárgyalás folytatását a holnap tíz órákor kezdődő ülésre halasztja.

KÜLFÖLD.

A románok ellenünk. Bukarestből jelentik: Míg a magyar kormány a balázsfalvai tüntetést eltiltotta, az itteni egyetemi hallgatók a ligával karöltve nagy előkészületeket tesznek, hogy e napon nagy tüntetéseket rendezzenek Magyarország ellen. Az egyetemi hallgatók proklamációja holnap, szombaton reggel fog megjelenni. A kormányt a rendőrség meg fogja engedni. Az egyetemi hallgatók kötelezték magukat, hogy az ut mentén a rend fenntartásáról gondoskodnak. Miután a tüntetés vasárnapra esik, előreláthatólag nagy néptömeg fog abban részt venni. — De jelen lesznek Magyarországból is küldöttségek, mert, mint a bukaresti lapok jelentik, Budapestről, Kolozsvárról, Nagyváradról, Lugosról és Balázsfalváról az egyetemi hallgatók részéről üdvözlő táviratok érkeztek, melyekben az illetők bejelentik, hogy részt fognak venni a tüntetésen.

Forradalom Olaszországban.

(Távirati tudósítások.)

A milanoi forradalmat az olasz kormány nagy véráldozatok árán leverte s most Olaszországban minden csendes. A katonaság teljesítette kötelességét s puskával és ágyúval pusztította a lázadókat. A ma érkezett táviratokból egész világosan látható, hogy nem a kenyérszűkösség okozta a lázadást, hanem azt rendszeresen és régóta előkészítették a forradalmárok és a papok, akik minden eszközt felhasználnak arra, hogy szétbontsák az olasz egységet, megbuktassák a dinasztia. Ennek a céljának az elérésére minden eszközt felhasználtak, szövetségek a szociálistákkal, az anarchistákkal és a népnek az inségével.

Rudini miniszterelnök mai nyilatkozatai lerántják a leplet ezekről a klerikális és forradalmi törekvésekről és konstatálják azt, hogy a hazaárulás tervszerűleg, már hónapok óta elő volt készítve és az volt a célja, hogy Lombardiát elszakítsa Olaszországtól és köztársasággá alakítsa át. A kenyérszűkösség csak alkalom volt a lázadás kitörésére, s hogy a klerikálisok nem érték el céljukat, csak annak tulajdonítható, hogy a szociálistákkal egyesült klerikálisok által tervezett forradalmat az anarchisták sokkal előbb gyújtották lángra, mint az összes előkészületek megtörténhettek volna.

Igen gyanusan viselte magát a svájci Tessin kanton, amely teljesen a klerikálisok kezében van s ahova a lázadás vezetésének szálai elnyulnak. Az olasz kormány már meg is tette a lépéseket a svájci szövetségi tanácsnál ennek az inkorrekt magatartásnak a megtorlására.

A mai helyzetről a következő távirataink számolnak be:

Bécs, május 13.

Velenczéből jelentik a „N. W. T.”-nak: Rudini olasz miniszterelnök a legutolsó minisztertanácsban egész ha-

lározottan kijelentette, hogy egy olyan iratcsomó van a birtokában, amelylyel kétségtelenül be tudja bizonyítani, hogy a milanoi felkelést már régóta szervezik és legapróbb részletekig kidolgozták ottani honáruoló olaszok. Hiteles iratokból meggyőződhetni arról, hogy az összeesküvők célja nem volt más, mint Lombardiá elfoglalása, amelyben azután kikiáltották volna a köztársaságot, ha a terv sikerül. Lombardia Olaszország egyéb részeivel ezután csak olyan viszonyban állott volna, mint az egyes svájci kantonok egymással. A felkelők körében azonban nagy pártja volt annak a nézetnek is, hogy Lombardia a svájci Tessin kantonhoz kapcsoltsassék, amely egy kis semleges lombard-tessini köztársaságot alkosson a Svájc mintájára. A felkelés kezdetét június elejére tűzték ki. A kenyérmozgalom kitörése oly alkalmasnak látszott a terv kivitelére, hogy május hó 12-ét jelölték meg a felkelés kezdőnapjául. Az összeesküvők között azonban sokan voltak, akik még ezt a napot sem tudták bevárni és ez aztán tervük meg-hiusulását idézte elő.

Milano, május 13.

A kormány kiterjesztette az ostromállapotot a milanoi, comói, firenzei, livornói és nápolyi kerületekre s hir szerint még három kerületre fogja kiterjeszteni. Látszólagosan nyugalom van, de a hamu alatt égő szikra lapang s nagy meglepetések nincsenek kizárva. A legutóbbi zendülésnél a halottak számát ötszázra, a sebesülteket kétezerre becsülik. Egész Olaszországban naponként ezer-nél több embert tartóztatnak le. A katonaköteles vasúti alkalmazottak behívása igen okos rendszabálynak bizonyult, mert csak így lehetett a vasúti strike veszedelmét elhárítani. A vasúti alkalmazottak egy része már katonai egyenruhában van. Az államnak sok pénzébe került a zendülés leverése; állítólag száz millió lírát költött rá. A kormány élt az özszeget rendkívüli hitellel fogja fődözni. Milanóban tegnap megnyitották a Manzoni-színházat ma pedig elemi iskolákat nyitnak meg. A börtönök annyira zsúfolva vannak, hogy a foglyok egy részét Torinóba kellett szállítani. Páváiból is zavargást jelentenek s a mozgalom inon gyorsan terjed; a katonaságnak véres harcra volt a fegyveres paraszttal, kik közül sokat elfogtak. Toscanából is zavargást jelentenek.

Trieszt, május 13.

A „N. Fr. Pr.” utján még a következőket jelentik a milanoi összeesküvésről:

Az összeesküvők kitűnően voltak szervezve. Első sorban az volt a szándékuk, hogy a milanoi kaszárnyákat és állami épületeket, valamint a vasutakat foglalják el, azután pedig proklamálják a köztársaságot.

Olaszországból a táviratokat, amelyekben a zavargásokról szóló tudósítások foglaltak, egyszerűen nem továbbítják. Néha egészen ártalmatlan sürgönyöket is visszatartanak. A hivatalos lapok jelentései teljesen megbízhatatlanok; az összes szerkesztőségek azt az utasítást kapták, hogy a zavargásokról ne adjanak hírt. Ha jön is tudósítás, elkésve érkezik hozzánk, úgy, hogy az egyetlen forrás az utazók elbeszélése marad, akik Triesztbe vagy a Svájcba érkezve, elmondhatják vagy megírhatják élményeiket. Ezek azt állítják, hogy az utolsó két napon nem voltak nagyobb zavargások, de egyúttal hangsúlyozzák, hogy a helyzet rendkívül komoly, aggasztó és a munkások hangulata rendkívül izgatott. A hatóságoknak minden erejüket meg kell feszíteniök, hogy a munkásokat újabb felkeléstől visszatartsák.

Trieszt, május 13.

Milano-ból azt telegrafálják, hogy az ott levő csapatok egy részét a svájci határra küldték. A ticinói kanton kormánya egészen a klerikálisok kezében van, akik szívesen megragadnak minden alkalmat, hogy az olasz kormánynak kellemetlenséget szerezzenek. Az olasz kormány e miatt energikus jegyzéket intézett a ticinói kantonális kormányhoz.

Ferraris milanoi érsek Bava tábornoknak levelet írt, melyben azon való sajnálatát fejezi ki, hogy a rémnapokon nem lehetett Milanóban és egyúttal kéri a letartóztatott huszonkét szerzetes szabadonbocsátását. Bava tábornok azt felelte a milanoi érseknek, hogy ő is sajnálja, hogy az érsek azokon a napokon nem volt Milanóban és hozzátette, hogy az érsek megjelenése ezeken a rémes napokon, rendkívül fontos lett volna, mert békés hatást gyakorolhatott volna a lakosságra és megakadályozhat volna a vérontást. A szerzetesek szabadonbocsátásáról a tábornok egyetlen szóval sem emlékezett meg. Az bizonyos, hogy Ferraris érsek szombaton, amikor a torlaszok már föl voltak állítva és az ágyuk is megszólaltak, elutazott Milanóból.

Az elfogott szerzetesek egyébiránt egészen ártatlanok; a főkelők behatoltak a kolostorba, ott letépték a szerzetesekről a csuhát s azt magukra öltve, az ablakokhoz mentek s onnan a katonákra lőttek.

Róma, május 13.

Mínt hogy az utóbbi napokban néhány egyetemen ünnepélyeket terveztek a Paviában megölt tanuló, Mussi emlékére, a nápolyi és bolognai egyetemeket, ma pedig a római egyetemet is bezárták. Valószínű, hogy az egyetemeket néhány nap múlva újra megnyitják. Az „Avanti” című lap helyiségében ma reggel házkutatást tartottak.

Róma, május 13.

A Stefani-ügynökségnek jelentik Milanóból: Állandóan teljes nyugalom van. A felforgató tendenciájú klubok feloszlását és a letartóztatásokat folytatják. Savori, volt republikánus képviselőt is letartóztatták. Ma este a színházak újból megnyílnak.

Róma, május 13.

Kulicsov Vera, a letartóztatott nihilista leány ma tudatta barátaival, hogy a kormány kitusított és Luganoba fogja szállítani. A Simplon-szorost katonaság őrzi, mert attól félnek, hogy a szociálisták a szoroson át akarnak Olaszországba betörni. A vámhivatalnokokat utasították, hogy minden gyanus embert tartóztassanak le.

Luzern, május 13.

Az olaszok csapatokban állják körül a pályaudvart. A csapatonként való szállításba nem akarnak beleegyezni, pedig ilyen módon a Gotthard-szoroson át olasz földre vinnék őket. Az olaszok ingyenes és együttes szállítást követelnek. Vezetőik félreismerhetetlenül anarchisták.

Zürich, május 13.

Az olasz munkások mozgalma kialvóban van. Tegnap este 100 olasz elutazott. Azt a külön vonatot, amelyre 2800 olasz forradalmár jelentkezett, nem lehetett elindítani, mert a tömegnek nem volt pénze jegyet váltani és mert az a hir volt köztük elterjedve, hogy az olasz rendőrség minden egyes olaszt elfog, amint áteszi a lábát a határon. Tessin kanton ugyszólván előzőnli a sok olasz.

Róma, május 13.

Comóból jelentik, hogy a városban és a tartományban teljes nyugalom van.

Torino, május 13.

Nofri szociálista képviselőt letartóztatták, mivel egy közhivatalnok megsértésén in flagranti tetten érték.

Az amerikai háború.

(Távirati tudósítások.)

San Tuan de Portoricot a Sampson tengernagy parancsnoksága alatt álló hajóraj agyonbombáztatta és a spanyol hajóraj, vagy jobban mondva hajórajok, nem voltak ismét sehol. A spanyol flották ismeretlen helyeken uszkálnak s könnyűvé teszik a diadalt az amerikaiaknak.

Végre az a hír érkezik, hogy holnap vagy holnapután döntő tengeri csata lesz San Juan de Portorico előtt.

A spanyol katonákról és tengerészekről csak dicséretet, sőt magasztalást lehet hallani, még amerikai részről is. Bátrak és kitartók. Ezt maga Devey admirális is elismerte. Viszont a cardenasi csata alkalmával az amerikai tengerésztsztek egyhangulag konstatálták, hogy a spanyol tüzekek veszedelmesen jól czéloznak.

Spanyolországot, ha sorsa holnap eldő, csak a rettenetes lomposság és bűnös felületesség fogják tönkretenni.

Hiába halnak rakásra hősi halállal a spanyol katonák a hazáért, ha a spanyol kormányok nem tudtak tisztességgel élni és dolgozni érte.

A mai nap eseményeiről szóló távirataink a következők:

A cardenasi csata.

London, május 13.

A cardenasi csata az amerikaiak első kudarcza ebben a háboruban. A „Wilmington” és a „Hudson” hadihajók és a „Windslow” ágyunaszád felsőbb utasítás nélkül támadta meg a két spanyol ágyunaszádot s az amerikai hajók parancsnokai emiatt katonai törvényszék elé kerülnek.

London, május 13.

A cardenasi ütközetről még a következő részleteket jelentik:

A „Wilmington”, „Hudson” és „Windslow” amerikai ágyunaszádok szerdán délután behatoltak a cardenasi kikötőbe, ahol az expedíciós csapat patraszállása végett kém szemlélet akartak tartani. A „Wilmington” egyszerre minden előzetes üzenet nélkül megkezdte a dockban vasmacsázó két spanyol ágyunaszád ellen a tüzelést, de már a következő pillanatban résen voltak a spanyol szárazföldi és hajóágyuk és a „Windslow” ellen indították meg a tüzet. A „Windslow” nagy veszedelemben forgott s a másik két amerikai hajó folytonosan tüzelt, hogy társát veszedelmes helyzetéből kiszabadítsa. Egyszerre, valamivel egy óra után, egy spanyol shrapnell a „Windslow” födélzetére esett s ott óriás pusztítást vitt véghez. Amint a spanyolok ezt meglátták, örömujjongásba törtek ki s még nagyobb energiával folytatták az ágyuzást. A „Hudson”-nak nagy erőfeszítéssel sikerült az erősen megsérült „Windslow”-ot a key-westi kikötőbe elvontatni.

San Juan bombáztatása.

London, május 13.

A „Standard”-nak jelentik St. Thomasból: San Juan de Porto-Rico bombáztatásá tég nap reggel öt órakor kezdtek meg. Két spanyol hajó tönkrement. Az a hír van elterjedve, hogy San Juan nyolcz órai ütközet után megadta magát.

London, május 13.

Port au Prince-ből érkezett újabb jelentés szerint Sampson tengernagy hajórajja reggel napfelkelte előtt kilencz hajóval föltűnt a láthatáron San Juan de Porto-Rico előtt. A „Yova” hajó megtette az első lövést, mire

az „Indiana” hajó megnyitotta a tüzelést és „Morro” erődöt néhány perc alatt romba lőték. Az erődágyuk csak kevés lövéssel viszonozták a hajóraj tüzelését és majdnem rögtön elhallgattak. Az idegen konzulok, valamint több ezeren a lakosságból a sziget belsejébe menekültek.

A „Yale” amerikai czirkálóhajót elfogta a „Rita” spanyol hajó és legénységét foglyul ejtette.

London, május 13.

Ide érkezett távirat szerint „San Juan de Porto-Rico” tegnap este kitűzte a fehér lobogót. Sampson ennek dacára sem kísérlette meg a kikötést, bár eredetileg az volt a szándéka, hogy San Juant beveszi. Sampsonnak ez a magatartása abban leli magyarázatát, hogy Washingtonban terve nagy ellentállásra talált.

Sampson most San Juanon kívül bevárja a spanyol hajóhadat. Mára vagy holnapra várják a döntő ütközetet a tengeren.

San Juannak bombázását két monitor kezdte meg. Hét csatahajó és czirkáló eleinte nagyobb távolságból lőtt a városra s csak miután a sekély vízből, amelybe belekerült, kijutott, jött közelebbre San Juanhoz. Mindkét fél állandó és nagyon heves tüzelést folytatott. A spanyoloknak egy lövése eltalálta a „New-York” hajót, amelynek egy halottja és négy sebesültje van. A „Jown” nevű hajót is eltalálta egy lövés, amely alkalommal két sebesülés történt.

A „Jown” 2500 lövést tett, a „Detroit” 180 lövést küldött a városra.

Sampson elsősorban a város erődítményeit akarta tönkretenni.

Számos shrapnel repült San Juan házaira és az amerikai hajókról látni lehetett, amint hat háztömb összeomlott. San Juan-nak óriási vér- és vagyon veszteségei lehetnek.

Különösen az utolsó fél órában volt nagyon heves a harc.

Az amerikai hajóhad ellypis alakban állt fel a város előtt.

Egy újabb amerikai hajóhad ma reggel hajózott ki a nyílt tengerre, hogy a spanyolok elé menjen, mert a washingtoni tengerészeti kormányhoz állítólag biztos hír érkezett arról, hogy a spanyol hajóraj hol van jelenleg. (N. Fr. Pr.)

London, május 13.

Ide az a hír érkezett, hogy San Juan megadta magát, Sampson még nem okkupálta a várost. Az amerikai lövegek óriási kárt tettek a városban. Az amerikai hajók legénységéből állítólag egyetlenegy sem sebesült meg. A flottának semmi baja sem történt.

Washington, május 13.

A tengerészeti miniszterium Sampson tengernagytól a következő táviratot kapta St. Thomashól: A vezényiletem alatt álló hajóraj egy része ma hajnatban San Juan de Porto-Rico elé érkezett. A kikötőben nem találtunk szolgálatban levő ellenséges hajót. Mihelyt ki világosodott, megindítottam a támadást a várost védelmező ütegek ellen.

A támadás 3 óra hosszat tartott és nagy kárt okozott az ütegekben és a körülfekvő városrészekben. Az ütegek viszonozták tüzelésünket, de jelentékenyebb hatás nélkül. A „New-York” hajón egy ember elesett és az egész hajórajon 7 ember könnyű sebet kapott. Komolyabb sérülése egy hajónak sincs.

Madrid, május 13.

A Fabra-ügynökség jelenti: Az amerikai hajórajnak Porto-Rikonál való vereségét megerősítik. Bár 11 hajó bombázta ezt a helyet, a támadást mégis dicsőségesen visszaverték, különösen kitűntek a spanyol ütegek, amelyek 88 centiméteres Krupp-féle ágyúkkal vannak felszerelve. Ez a hír itt nagy lelkesedést keltett.

A döntő tengeri ütközet.

London, május 13.

A spanyol és amerikai hajóhadak összeütközését holnap várják Porto-Rico előtt. Most már teljesen kétségtelen, hogy a spanyol hajóhad, amely április 30-án, amikor Portugal a semlegességi nyilatkozatot kiadta, elhagyta a zöldfoki szigeteket, tegnap elment Martinique előtt.

London, május 13.

Két spanyol torpedónaszád a Saint Pierre kikötőbe hajózott. Miután Madridba táviratot adtak fel, azonnal a spanyol hajóhad után mentek. A spanyol hajóknak a kikötőben tartózkodása alatt a „Harward” amerikai czirkálóhajó is befutott az öbölbe, hogy Washingtonba küldje Sampson egy táviratát. A francia kikötőhatóságok azonnal intézkedtek aziránt, hogy az amerikai hajónak 24 óra letelte előtt való eltávozását megakadályozzák.

New-York, május 13.

A „New-York Herald” közli: Haitin át érkezett st.-pierrei távirat szerint a „Furor” spanyol torpedóvadász hajó szerdán éjjel oda érkezett, de azonnal eltávozott. Megérkezése igen nagy izgatottságot keltett. A „Terror” spanyol torpedóvadász csütörtökön 5 órakor St.-Pierrebe érkezett. E távirat küldésekor 5 spanyol hajó volt látható, amelyek látszólag Kuba felé haladtak. Azt hiszik, hogy a zöldfoki hajóhad egy részét képezik. A „Haward” amerikai felderítőhajó érintette St. Pierret. Azt hiszik, abból a célból, hogy táviratokat küldjön Washingtonba. Minthogy rövid idővel a „Haward” megérkezése előtt egy spanyol hajó távozott a kikötőből, a kikötő-igazgatóság megtiltotta, hogy a „Haward” a spanyol hajó eltávozása után 24 órán belül elinduljon.

Ugyane lap jelenti Washingtonból: Tudni vélik, hogy Mac Kinley elnök ma elrendeli Manilla ostromzár alá vételét.

Madrid, május 13.

Martiniqueből érkezett távirat jelenti: A spanyol hajóraj legénysége közt nagy a lelkesedés. A kormány szigoruan titokban tartja, hogy mily irányban fog elindulni a hajóraj.

Fort-McNroe, május 13.

A repülő hajóraj Schley tengernagy vezénylete alatt parancsot kapott az indulásra. A hajóraj rendeltetése ismeretlen.

Hírek a Filippini-szigetéről.

Hongkong, május 13.

A Reuter-ügynökség jelenti: A „Linnet” angol ágyunaszád ide érkezett. A „Linnet” hétfőn indult Manillából és azt jelenti, hogy a Filippini-szigeteken mindenütt anarkia van. Devey tengernagy képtelen bármit is tenni, még ha a spanyol uralmat eltörlik is, minthogy a fölkelők kivonják magukat minden ellenőrzés alól. Nagy és speciális tapasztalatokkal rendelkező hatalomra volna szükség, hogy a rendet újra helyreállítsák.

Madrid, május 13.

Hongkongból ideérkezett távirat szerint Manillában senki sem gondol arra, hogy a város az amerikaiaknak megadja magát. Manilla helyőrsége 25.000 emberből áll. Nagy az elkeseredés az angolok ellen, mert az a gyanujuk a manillaiaknak, hogy az „Esmeralda” angol gőzös vezette be az amerikai hajóhadat a manillai öbölbe. Manilla előtt két német, két angol, egy francia és egy japán hadihajó áll. Martinique előtt két Transvaal-gőzös kábelösszeköttetéssel várja a spanyol flotta érkezését. (N. Fr. Pr.)

Montejo a manillai vereségről.

London, május 13.

A „Times” manillai levelezője Hongkongból táviratot küldött, amelyben közli Montejo tengernaggyal való beszélgetését. Montejo közölte vele, hogy a cavitei csatában harmadfelőrai harc után kiadta a parancsot, hogy fújják meg és adják föl a hajókat. Devey tengernagy erre megszűntette a tüzelést és fölhatalmazást kért, hogy az égő hajókat elpusztíthassa. Montejo azt válaszolta, hogy a hajók Devey tengernagy kegyére vannak bízva; tegyen velők, amit akar. Erre az amerikaiak újra megkezdték a tüzelést és addig lövöldöztek a spanyol hajókra, amíg azok teljesen elpusztultak. Azután Devey levelet küldött Montejonak, amelyben üdvözölte őt vitézségeért. Montejo a felelősséget a vereséért a madridi kormányra hárítja. Ő jobb hajókat kért, s torpedó-naszádjai sem voltak azon a néhány naszádon kívül, amelyeket ő maga szerelt föl hiányos anyaggal.

Az amerikai part megvédése.

New-York, május 13.

Mint hogy gyanus hajók jelentek meg England partjai közelében, a new-yorki kikötő védműveit kiegészítették. A mérnökök tegnap a keleti csatornában, amely a nyílt tengerről a belső kikötőbe vezet, érintő-aknákat helyeztek el, amelyeket naponkint reggel eltávolítanak, este pedig elsüllyesztenek.

Spanyol miniszterválság.

Madrid, május 13.

A miniszterválság még tart, Sagasta miniszterelnök ma több politikussal értekezett. Holnap a kamaráknak jelentést fog tenni a miniszterválságról. Azt hiszik, hogy a kamara hétfőn vagy kedden ülést fog tartani, amelyen az új kabinet kifejtheti programját, amely a jelenlegi kabinetétől nem fog különbözni.

Castelar a helyzetről.

Berlín, május 13.

Castelar egy újságíró előtt így nyilatkozott:

— A királyság nem bírja ki a mostani válságot. A pápa minden lehetőséget el fog követni, hogy a dinasztia megmentse, de aztán nálunk is ugyanaz fog bekövetkezni, ami Franciaországban is bekövetkezett, ahol a pápa elismerte a köztársaságot. Róma mindig a kormányok pártján van.

Az újságírónak arra a kérdésre vajjon Róma abban az esetben, ha a köztársaság és Don Carlos között kell választania, nem fogja-e inkább Don Carlost támogatni, Castelar ezt válaszolta:

— Nem. Az egyház Don Carlos alatt többet veszítene, mint mi alattunk. Don Carlos nem fizetne szívesen, vagy egyáltalában nem fizetne. Mi tőlünk mindent megkaphat az egyház és semmit se veszünk el abból, ami ma az övé. Mindössze a kormány fog megváltozni. Salmeron vagy én, vagy valaki más be fog vonulni a királyi palotába, a királyné pedig ki fog onnan vonulni. A többi marad úgy, a hogyan van. Sajnálom Sagastát, akit figyelmeztettem, hogy ne lépjen Canovas örökébe.

TÁVIRATOK.**Salisbury beszéde.**

London, május 13. Salisbury lord szerdán este a Bankers Association lakomáján beszédet mondott, amelynek tartalmáról hiteles jelentés nincs, mert a hírlaptudósítók nem hocsátották a lakomához. A Reuter-ügynökség értesülése szerint Salisbury beszédében a külügyi politika terén nyíló kilátásokról pesszimiztikusan nyilatkozott, és rámutatott arra a felelősséggel terhes és kényes helyzetre, amelybe Angliát a viszonyok mai és jövődöbéli alakulata a világ különböző részein sodorhatja. Hir szerint Salisbury hangsúlyozta a szükségét annak, hogy Anglia minden tekintetben tegye meg az előkészületeket, hogy teljesíthesse mindazokat a kötelezettségeket, amelyeket az események fejlődése a közel vagy távol jövőben ró reá.

London, május 13. Ma több bankárt meg akartak az angol újságírók interwievolni

avégből, hogy Salisbury beszédéről, amelyet legutóbb egy City-lársaságban tartott, pozitív értesüléseket szerezzenek. Egy bankár sem hajlandó Salisbury beszédének legalább megközelítő szövegszerű tartalmát elmondani, mert mindnyájan arra kötelezték magukat, hogy az ebédn történeteket teljesen magánjellegű beszélgetésnek tekintik. De annyit azért mindegyik megvallott, hogy a beszéd nagyon komoly volt és azt a benyomást keltette a hallgatókban, hogy Salisburynek elháríthatatlan akadályok kerültek útjába s hogy rossz híreket kapott Párisból, az ottan ülésű angol-francia konferenciáról, amely a két állam közt Nyugat-Afrika miatt felmerült differenciák ügyében tárgyal. A beszéd nagyon komor hangon volt tartva. Mindenkinek feltűnt az az ellentét, amelyet ez a beszéd Salisbury szokásos hasonló felszólalásai-val szemben felmutat. (N. Fr. Pr.)

A román trónörökös-pár otthon.

Bukarest, május 13. Ferdinand trónörökös és neje gyermekeikkel ma délben ideértek. A pályaudvaron a király és a királyné, a miniszterek, a főpapság, a szenátorok, képviselők, tábornokok és főméltóságok és igen nagy közönség várta a trónörökös-párt. A fogadás rendkívül szíves volt, különösen, mikor a trónörökös, akinek egészsége már teljesen helyreállt, megjelent. Mikor a király a kis Károly herceget felemelte, hogy megcsókolja, a közönség lelkesült hurra! kiáltásokban tört ki. A város ünnepi dísz öltött. A trónörökös-pár Cotroceniben fog lakni.

A francia miniszterelnök visszavonulása.

Páris, május 13. Méline miniszterelnök kijelentette barátai előtt, hogy a választások befejezése után vissza akar vonulni, mert nyugalomra vágyik. A köztársaság elnöke, a kabinet tagjai és a miniszterelnök politikai barátai azonban most erősen lebeszélék szándékáról és állásának a megtartására kéri. Azt hiszik, hogy sikerülni is fog öt lemondási szándékától eltéríteni.

Henrik herceg Kinában.

Berlín, május 13. Henrik porosz herceg a czirkáló-hajóraj második hadosztályával tegnap Takuba érkezett.

A román király pétervári útja.

Bukarest, május 13. Károly román király valószínűleg június végén utazik Pétervárra és utjában Sturdza miniszterelnök és nagy katonai kíséret követi.

Angol választások.

London, május 13. Taylor unionista helyébe, aki letette mandátumát, Norwichban Soames szabadelvű jelöltet választották meg 4626 szavazattal képviselővé. Ellenjelöltje, az unionista Holmes, 3296 szavazatot kapott.

Az orosz-török hadi-kárpótlás.

Szent-Pétervár, május 13. II. Miklós császár beleegyezett, hogy a hátralékos török hadi kárpótlás tartozására most 700.000 font sterlinget fizessenek, 500.000 font sterlinget pedig évenként ötévi részletekben törleszzenek a törökök. A porta elfogadta a fizetési feltételeket.

A kelet-ázsiai kérdés.

Yokohama, május 13. Mint hogy a Sasiban történt zavargásoknál a japán konzulátust elpusztították, a japán sajtó úgy nyilatkozik, hogy Japánnak területengedést nem kell követelnie, de meg kell kívánnia, hogy Kína kövesse meg Japánt, fizessen kártérítést és büntesse meg a vétkeket; továbbá, hogy a kínai közigazgatásnál japán polgári és katonai tanácsadókat alkalmazzanak és engedjék meg egy japán-kínai bank felállítását.

Az oroszok követelése.

Konstantinápoly, május 13. Hir szerint Dsivad bejnek Pétervárott értésére adták, hogy Törökország honosítsa vissza azt a 30.000 örményt, akik a zavargások alkalmával a Kaukázusba menekültek, amit már Szinovjev orosz nagykövet ismételtén kért.

HIRESK.

Lapunk mai száma 22 oldal.

— A király ma egész délelőtt a várpalotában tartózkodott. Este 7 óra 17 perczkor külön udvari vonaton a király, kíséretével, Gödöllőre utazott, a honnan az eddigi megállapodások szerint csak hétfőn reggel tér vissza a fővárosba, a mikor általános kihallgatást ad. — Jövő hétfőn, e hónap 16-án, továbbá csütörtökön, e hónap 19-én, szombaton, 21-én és hétfőn, 23-án udvari ebéd lesz. Azonkívül két nagy udvari ebéd lesz a delegáció ülészakának vége felé a delegátusok tiszteletére.

— Gróf Schlieffen balesete. Metzből táviratozza tudósítónk, hogy az ottani katonai kaszinó tegnapi ebédjén, amelyen a német császár is jelen volt, gróf Schlieffen tábornok, porosz vezérkari főnök véletlenül megboltolt és úgy elesett, hogy eszméletét veszítette. Állapota aggasztó.

— Politika az egyetemen. Már körülbelül három esztendeje befészkelte magát az egyetem falai közé az antiszemitizmus. Minden választás alkalmával jobban kiélesedtek az ellentétek és az idén az antiszemita irányú párt elnökjelöltje győzedelmeskedett a reform-párttal szemben. A vallásgyűlölség annyira elfajult, hogy hat héttel ezelőtt „Antiszemita ifjusági párt” czimen az antiszemiták szervezett pártot alakítottak. Az „Egyetemi Lapok” utolsó számában Pakotsch József a lap felelős szerkesztője „Az ifjuság konzervativizmusa” czimen hosszabb cikket írt, melyben erősen megtámadja a volt Wekerle-kabinet működését és elkeseredett hangon kel ki a zsidóság ellen. A kör 12 választmányi tagja a cikket a választmányi ülés elő vitte és a szerdán megtartott gyűlésen Wolfner Pál javaslatot terjesztett be, amelyben indítványozza, hogy a választmány fejezze ki bizalmatlanságát és rosszaságát Pakotsch eljárása fölött és tiltsa meg neki, valamint Batta Mihálynak, hogy ezentúl az „Egyetemi Lapok”-ba cikket írhasanak. A választmány Wolfner indítványát nagy szótöbbséggel elfogadta, Pakotsch Józsefet a szerkesztői állástól megfosztotta és az ideiglenes szerkesztéssel legifjabb Ábrányi Kornélt bizta meg. — Mégis csak igaza volt az egyetem rektorának, amikor nem régen kijelentette, hogy az egyetem falain belül nem politizálnak!

— Elhunyt főrend. Gráczból táviratozák, hogy báró Ottenfels de Gschwind Zsigmond, a magyar főrendiház és a horvát országgyűlés tagja itt 73 éves korában elhunyt. Báró Ottenfels-Gschwind Zsigmond, főrendiházi tag és császári és királyi kamarás, született Konstantinápolyban 1825. június 17-én, hol atyja osztrák-magyar nagykövet volt. A család 1710-ben bárói rangot kapott és 1719-ben vette föl a kihalt Gschwind nemesi család nevét és czimerét. Ottenfels a hatvanas évek óta szerepel a közéletben, virilis tagja a horvát országgyűlésnek és kezdettől fogva az unionista párt híve volt.

— Nagy földcsuszamlás. Szalonikiből jelentik, hogy Ossenova falva, mely a Despotó-hegység egyik nyulványán a tenger színe fölött 1000 méternyire épült, földcsuszamlás következtében majdnem teljesen elpusztult. A hegy lábán hirtelen nagy szakadás keletkezett, mely borzasztó robaj közt 38 épületet, a bentlévő emberekkel és állatokkal maga alá temetett. 113 ember, többnyire nők és gyermekek, a katasztrófa áldozatai lettek.

— Az útúnt körkép. A városligeti fasorban szegényes körképet mutogattak két esztendő óta egy kis pavillonban. A körképnek, amelyet Fiedler és Vajda nevű festők készítettek, nagyon kevés látogatója akad, olyannyira, hogy csődbe is került és bezárták. Ezidén megint kezdett tárgyalni a hitelezőkkel, Gellér Mihály tulajdonos, hogy engedjék meg a körkép mutogatását. A hitelezők, abban a reményben, hogy némi bevételük mégis csak lesz, beleegyeztek az épület újból való kinyitására. De hiába. A primitív kép fölött ott lebegett a végzet. Május elseje óta, amióta megnyitották, alig volt egy-két ember a kicsiny helyiségben. Mivel Gellér még a rendűri engedélyért járó díjat sem tudta megfizetni, a képet a napok-

han újra bezárták és bírói zár alá helyezték. Gellér nem nyugodott ebbe bele, leszedte a lakatot és elvitte a körképet, amelyet aztán Londonba küldött. Ma jött rá a lopásra a zörgőnök ügyvéd, aki nyomban föl is jelentette Gellért bírói zártörés miatt. A törvényszéknek megindították a vizsgálatot.

— **Gladstone haldoklik.** Londonból táviratozzák nekünk: Gladstone állapota annyira rosszabbra fordult, hogy halála minden pillanatban várható.

— **Halálozás.** Gábor Gerő, a Nemzeti Színház nyugalmazott főruhátárnoka, aki egy féléves szünet után szolgált az intézetet, ma hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunytban Gábor Nelli, az Operaház művésznője édes atyját gyászolja.

— **Kozma Sándor síremléke.** Megirtuk már, hogy Kozma Sándor volt királyi főügyésznek, a magyar jogászvilág büszkeségének, tisztelőd méltó síremléket akarnak állítani. E végből bizottság alakult, amely gyűjtés útján fogja beszerezni az emlékkőre szükséges összeget. A kegyeleles célra, mindjárt a bizottság megalakulásakor, a következők adakoztak: Hammersberg Jenő, Chorin Ferencz, dr. Székely Ferencz, Gelsei Guttman Vilmos 100—100 forintot, Markhreit Sándor, dr. Révai Lajos, Friedmann Bernát 50—50 forintot, Schlesinger és Pollakovics cég 20 forintot, dr. Róth Dezső 10 forintot és dr. Ágai Adolf 5 forintot. — A síremlék ügyében kiküldött bizottság ma felhívást bocsátott ki. Az adakozásokat a gyűjtő bizottság pénztárosához, dr. Kátóna Béla királyi főügyészhez (Budapest, nádor-utca, kuriai épület) kell küldeni.

— **Víz helyett arzénikum.** Soproni tudósítónk táviratozza: Zóhls Józsefnek a büki cukorgyár igazgatójának hasonnevű fia, ki a soproni főreáliskola hatodik osztályának szorgalmas tanulója, ma mérgezés következtében meghalt. Nagy előszeretettel foglalkozott madarak kitömésével és ehhez arzénikumot használt; tegnap este is arzénikumot oldott fel egy pohár vízben és éjjelre asztalára állította a poharat. Éjjel vizet akart inni és véletlenül a mérges tartalmu poharat ültette ki, rögtön kínos görcsöket kapott és hozzátartozói átküldtek a szomszédban lakó Stöckmayer orvoshoz. Ez ellenmérget adott be, de már nem lehetett segíteni, a fiu ma nagy kínok között meghalt.

— **Bismarck teje.** Berliini levelezőnk írja: Néhány hónappal ezelőtt fiatal festőművész érkezett Berlinbe, hogy a mindennapi kenyerét megkeresse és nagy ember lehessen. Az iskolákban sok minden jót tanult, többek közt kitűnően értett a rajzolásban, és így megfogadta vidéki tanítójának naiv tanácsát és feljött Berlinbe. Azt hitte, ez már elegendő a boldoguláshoz. Persze a tisztességes jó vidékiek nem ismerik a nagyvárosi életet, nem tudják, hogy egy magára utalt gyenge ember elvész a világváros millióinak ádáz küzdelmében, ha csak előkelő összeköttetések, tekintélyes emberek nem egyengetik számára az élet göröngyös útját. A nagyváros hőmpölygő áradata nagyon szívtelen; amit megragad, azt magával rántja, letaszítja a fenekelt mélysegekbe, csak a kiválasztottakat emeli fel a biztos számukra fényes jövőt. A fiatal művész, W. Erhard mindezt magán is tapasztalhatta. Amíg néhány márka még volt a zsebében, nem csüggedett, bemutatta magát itt is, ott is, mindenütt próbát tévén a művészetéről; mindenütt elismerést és dicséretet aratott, csak állást nem tudtak neki adni.

— Minden be van már töltve, mondogatták neki, talán próbáljon később szerencsét.

A helyzete mindig vigasztalanabb lett, a küzdelem a létért mindig reménytelenebb — míg egy napon már csak egy márka volt a zsebében. W. Erhard kétségbeesetten bolyongott Berlin utcáin; a reményeit kiméltlenül szétrombolták; nem volt már semmije, amiben bízhatott volna, senkije, aki segített volna. Célzatosan bolyongásában az Unter den Linden csillogó palotásorai közé ért, betévedt egy díszes kávéházba és kávért rendelt. Evvel akarta kielégíteni egész napi szükségleteit. Mikor így ott ült a márványasztal előtt és elgondolkozott szomorú helyzetéről, mintegy öntudatlanul, talán lelki szükségéből, rajzolni kezdte a márványasztal — Bismarck fejét. Annyira elmélyedt a munkájába, hogy arról, ami körülötte történt, semmit sem tudott.

Mikor már vagy egy jó félóra múlva a rajzával elkészült, megfordult és egy sovány, barna öltözetű monoklis urat látott maga előtt, aki száraz hangon kérde, hogy a rajzot eladja-e 500 márkáért. Erhard szédelni kezdett, azt hitte, hogy goromba tréfát üznek vele, — de később megbizonyosodott, hogy az idegen ajánlatát egészen komolyan gondolta. A kávést odahívták és az idegen, akiről természetesen kiderült, hogy angol származású — a márványasztalát megvette és a tulboldog művésznek 500 márkát fizetett.

— **A pásztor-órák pátrónusa.** A legfelsőbb közigazgatási hatóság minden emberi dolog fölé pátrónust rendelt. A juhászok és millimárik pátrónusa szent Vendel, az asztalosoké, koporsócsinálóké szent József, a vizenjáróké szent János, a pásztor-órákban utazó szerelmeseké pedig a budapesti államrendőrség. Az idylekről tudnillik megfélemedtek, azért szorult ki az államrendőrség a mennyországból. Rigó Jancsi tanúságot tehet mindenről. Rigó Jancsiné, akiről azt mondják, hogy a legszebb cigányasszonyok közé tartozik, a minapában, amint meg is irtuk, megtámadta kedves férjét valami csekélység miatt, amit a rossz nyelvek házasságtörésnek hívnak. Ezenfelül meg is fenyegette, hogy vigyázzon a két szemére, amelylyel azt a Chimay hercegnét nézi, mert ellenkező esetben ki találja kaparni. Rigó Jancsi nem az az ember, aki ezer veszéllyel szembe száll, különösen ha ezt a veszedelmet épen a kedves hitespárja helyezi közel kiltásba. A rövid, de csattanós tárgyalás után tehát, amelyet a Rémi-szálloda oszlopcsarnokában Rigóné eszközölt a napernyő nyelének közbejöttével, Rigó Jancsi felszaladt a rendőrséghez: Segítség, uraim, segítség! A rendőrségnél előbb azt mondták neki, hogy ne kiabáljon, azután pedig, hogy foglaljon helyet, Rigó János ur. Mikor elvégezte a veszedelem vázolatát, megköszönték az előadást. Jöjjön elő hát szép felesége, szólott a parancsolat s nemsokára ott volt Rigó Jánosné, az aranyos cigányasszony. Nagyön szietett, elfáradt s le akart ülni, épen arra a dívánra, amelyen élete párját helylyel kínálták.

— Álljon föl, mert majd segítünk a baján! Hogy merte Rigó János urat fenyegetni?

— Kérem alásan, az a Rigó János ur az én uram, aki hűtelen volt, aki elhagyott.

— Mindegy. A törvényt, amelyet nem ismer respektálni tartozik. Erti? Egyéni szabadságában senkit nem korlátozhat, még a férjét sem, különben eltoloncoltatik és bezáratik.

— Érttem, kérem alásan, szólt az asszony aztán kiballagott a szobából és keserves sirással futott hazafelé.

— **Rendőrtiszt pedig értesítette Rigó János urat, hogy ne féljen, az államrendőrség teljes magaslátán áll feladatának és megvédelmezi a pásztor-órákat, mert azok szépek és nagyon poétikusak.**

— **Öngyilkosságok.** A vidékről ma több helyről is kaptunk híreket öngyilkosságokról. Debreczenben ma délután két öngyilkosság történt. Az egyik öngyilkos Kozma Károly 16 éves gyerek, aki most lett fodrászegéd és nem tudott alkalmazást kapni. A szülei lakásához tartozó kertben barátjától kölcsönkért revolverrel szíven lötte magát. — A másik öngyilkos Darvas Imre vaskereskedősegéd ki éjjel 4 óráig mulatott, azután az erdőbe ment, hol halántékon lötte magát. Egy női arcképet találtak nála. — Nagyhecskerekén Topavicski Pál öreg földműves ma felakasztotta magát. Gyógyíthatatlan betegségén kívül nagy nyomora kergette a halálba. Torontálban egyébként az utóbbi időben rendkívül sok paraszt lesz a nyomor miatt öngyilkos.

— **Egy fogadás története.** Az ilsenburgi purgereknek is megvan a szencziójuk. A füstös korcsmákban az asztalok mellett söröző emberek egyébről sem beszélgetnek, mint arról az eddig páratlanul álló fogadásról, amely ott a napokban megtörtént. A Komlótkéhé ez címzett korcsmában. A és B. ur már sokat élveztek az arpa nedűjéből és valami dolog fölött olyan hevesen vitatkoztak, hogy az egész korcsma az asztaluk köré csődült. A. ur azt állította, hogy Braunschweig városának 100 ezernél kevesebb

lakosa van, B. viszont azt erősítette, hogy 100 ezernél több. A kérdés fölött már csaknem hajba kaptak, mikor végre abban egyeztek meg, hogy fogadást kötnek. A fogadás értelmében A. annyi korszó sört fizet, amennyivel több lakosa van 100 ezernél Braunschweignak. B. ellenben annyit, amennyivel kevesebben laknak ugyanott. Egy félóra múlva már az asztalon feküdt egy statisztikai kimutatás, amelyből kiderült, hogy Braunschweig lakosságának száma körülbelül 126.000. A. tehát elvesztette a fogadást és 26 ezer korszó sört köteles B.-nek fizetni. B. azonban már jóval meghaladta az ötven szentendőt és így nagyon kétséges, vajjon képes lesz-e ennyi sört meginni; ha csak 10 korszó sört iszik naponta, ugy akkor is 8 évig tart, míg a nyert söröket elfogyasztja.

— **Elpusztult község.** Miskolczi tudósítónk táviratozza, hogy Alsó-Sajón óriási tűzvész pusztított, mely csaknem a fél helységet elhamvasztotta. A nagy tűz következtében a lakosság egy része teljesen elszegényedett és közel hatvan család hajléktalanná lett. — **Bánavölgyön** szintén nagy tűzvész dühöngött; több mint tíz ház a melléképületekkel együtt a lángok martaléka lett. Az istállóban levő lovak és szarvasmarhák nagy része odaégett.

— **Dr. Schenk módszere.** Hirneves honfitársunknak a „Nemi viszonyra gyakorolt befolyás” című könyvét a külföldi sajtó is óriási érdeklődéssel fogadta. Dr. Schenk, ki műve előszavában büszkén vallja magát magyarnak, aki, bár a bécsi egyetem tanára, gyermekeit magyarul neveltette, szencziós felfedezésével újabb dicsőséget szerzett hazáknak a külföldön. Schenk műve, mely a Lampel-féle könyvkereskedésben jelent meg, két forintért minden könyvkereskedésben kapható.

— **Visszatasított szociálista táviratok.** A múlt vasárnapi népgyűlés alkalmából az aninastájerlaki és az aradi szociálisták táviratilag akarták üdvözölni a népgyűlést, de távirataikat a postaigazgatóság visszatartotta és nem kézbesítette. Az aninaiak távirata így szólt:

Népgyűlés, Budapest. Le a szolgasággal! Éljen az általános választói jog. Üdvözlét a gyűlésnek.

Erre az aninaiak ezt a feleletet kapták:

Mai 38. számú távirata „Népgyűlés” címmel tartalmánál fogva visszatartott és a címzettnek nem kézbesítette.

Az aradiak távirata ezt tartalmazta:

Mi is veletek mondjuk: Nem lesz addig nyugalom Magyarországon, míg az általános és tükös választói jog törvénybe iktatva nincs.

Erre a postaigazgatóság szintén táviratban értesítette a földadókat, hogy a táviratot a táviratüzleti szabályok 3-ik szakasza értelmében, amely a félértékesítő és hazatérő táviratok kézbesítését tiltja meg, nem kézbesíti.

— **Betörések.** A Grünblatt és Prajak cég Erzsébet-körút 56. szám alatt levő aranyművesüzletét az éjjel ismeretlen tettesek feltörték s onnan mintegy 700—800 forintot érő ezüst-órákat, fűgőket, arany-gyűrűket, nyakláncokat és inggombhokat vittek el. Az ékszerek értékesebb része a Wertheim-szekerényben volt, de ehhez szerezésre nem tudtak hozzáférni. A vizsgálat megállapította, hogy a betörők még az este folyamán rejtőztek el s az üzletnek az udvar felőli részén hatoltak be. — A városi iparszarnokban is betörők jártak ma éjjel. Schrádter László kereskedelmi muzeumi ellenőr jelentést tett a főkapitányságnál, hogy ma reggel, amikor a muzeumot kinyitották, észrevették, hogy az órákállítási szekrény fel van törve. A betörők kilencz igen értékes órát loptak el, közülök 8 aranyat, 6 ezüstöt. Az ezüst-órák pontos leírását nem tudja adni. Az arany-órák közül egy kétfedelű, a másik kettő egyfedelű, mind a három ez a felírás látható: „Első magyar szent-gothardi óragyár”. Az ellopott órák értéke 400 forint. A betörők valószínűleg még az este bujtak el s mikor a csarnokot bezárták, fogtak munkához, a reggeli nyitáskor pedig elosontak.

— **Legjobb minőségű és színtartó harisnyák és sportruházatok a legnagyobb választékban Hayak Adolfnál IV., Szerviz-tér 8., Vadaszónhöz.**

— **Legjobb egyenruhák, legjobb díszöltönyök legolcsóbb libériák Tiller Mór és Társa cs. és kir. udvari szállóknál Budapest, Károly-laktanya.**

— **Linhart Vilmos festő műintézetét ajánljuk színházi díszletek, cimerek, kávéházi és egyéb festések elkészítésére. Budapest, VIII., Hunyady-utca 27. Telefon.**

— **Vizvári ruhája. A rejtéti arca ma esti premieren Vizvári rendkívül elegáns ruhában játszott. Az öltözet Deutsch F. Károly színház műtermében készült.**

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **Duse Eleonora.** Duse elhagyta Páris és e hónap 20-ig Bolognában és Milanóban játszik. Utána Párisban lép föl tíz estén át. Egyebek közt játszik Ibsen „Hedda Gabler”-ében és az angol Pinero „Vauqueray második neje” című darabjában.

* **Orpheus a pokolban.** Offenbach régi kedvelt operette-jét, az „Orpheus”-t, amelyet hosszú idő óta nem adtak, a jövő héten felelevenítik a Népszínházban. A darab egészen új szereposztással kerül színre.

* **A zenepiaczról.** Kelemen Lajosné Zathureczky Berta neve hamarosan rokonszenvesse vált a zenekedvelők közt. Mikor „Husz eredeti népdal”-át először kiadta, jól esett észrevenni, hogy egy poétikus kedély szólal meg bennük és hogy amellettlés és kellem járja át valamennyit. Népszerűekké is lettek, úgy, hogy most a husz nótá második kiadást ért. A füzet négy koronáért kapható a szerzőnél Seps-Szent-Györgyön. — Tarnay Alajostól, az erős tehetségű fiatal zeneszerzőtől, megjelent egy füzet „Ninon-dalok” czímen. Tarnay az utolsó opusza óta meglepő mértékben fejlődött; egyre inspiráltabb, érzésben és izlésben egyre finomabb lesz. Egy korábbi dala, a „Milióra”, legszebb műdalaink közé tartozik és biztosra vesszük, hogy a Ninon-dalokból is gyönyörűséggel fogunk szemelgetni az énekesek a hangversenyteremben és a szalonokban. Szentessy Gyulának versei, amelyekre e dalok készültek, maguk is elmés és graciózus apróságok. A füzetet Bárd Ferencz és testvére 3 koronáért árusítja.

A rejtett arc.

(Vigjáték 4 felvonásban. Irta Blumenthal Oszkár. Első előadása a Nemzeti Színházban 1898. évi május hó 13-ikán.)

A „Rejtett arc”-ban van egy Mengers Balduin nevű gróf, aki már minden ismerősét megpumpolta és ezért a klubban nem nevezik többé Mengers grófnak, hanem Mengers srófnak. Van továbbá Mengers Balduin grófnak egy leánya, Kitty, aki most jött haza a nevelőintézetből és aki apjának meggyónja, hogy ő is adósságokat csinált. Faggatják, hogy miképp adósodott el, mire ő azt mondja, hogy: „Ah, a habos torta volt az én szerencsétlenségem!”

Ilyen és ezekhez hasonló olcsó és antiqualit elmésségekkel van tele a Blumenthal darabja. Akármelyik jelenete alkalmas arra, hogy belőle a német származásra következtetni lehessen. Blumenthal a sokszor taposott utak embere, őt a modern társadalom kérdései nem érdeklik: emiatt hadd fájjon a feje Braccónak és Rovettának, Porto-Richának és Herviönnek.

A már említett Balduin gróf minden pénzét elverte a kártyán, a lovakon és az asszonyokon. Különböző kifogástalan gentleman előkelő ur modorral. Már annyira tönkre ment, hogy lakását is kénytelen átadni egy parvenu-nek, Koberstein volt gőzmalom-tulajdonosnak, aki minden tekintetben el akarja sajátítani a nagyur izlést és erkölcsöt. Balduin gróf utolsó reménye is meghiúsul: azt a port, melyet sógora, Mengers Sarolta grófné ellen indított, elveszti. A gróf bátyja ugyanis annak idején nélkül vette egy tanítónő leányát és végrendeletében minden vagyonát erre a nőre hagyta. Balduin gróf azt hitte, hogy az örökség egy része őt illeti és pör útján kereste jogát. De a bíróság, mint mondtuk, az özvegy javára döntött. A grófnőről tudunk kell, hogy egy hájas fiatal asszony, aki iránt még akkoriban, mikor felolvasónő volt, erős vonzalmat érzett egy Drontheim Ottó nevű ügyvéd.

Sarolta grófné, jóllehet elhunyt férje vagyonából senkinek semmivel sem tartozik, a végkép ruinalt Balduin grófnak egy napon ösztönzéstől felajánl egy tekintélyes összeget. A gróf azonban adja a büszke arisztokratát és a nőt, aki családjukba betolakodott, ridegen elutasítja.

Időközben a nevelőintézetből hazajön a gróf leánya, Kitty és a tönkrement világú genebe jön saját leányával szemben, aki anyagi romlásukat nem is sejt. Gróf Balduin ennél fogva lassankint mégis csak rástánja magát arra, hogy sógoras-

szonya nagylelkűségét igénybe vegye. Kezdi kitölteni a Sarolta grófné által neki kegyesen felajánlott csekkeket és beleegyezik abba is, hogy — lakása nem lévén többé — leánya odaköltözzék a grófnőhöz.

A szép sógora külső és lelki varázsa Mengers Balduint egyre jobban megvesztegeti és mikor a grófné azt ajánlja neki, hogy egy nagy partival próbálja magát kirántani a pénzügyi hinárból, a még mindig hódító lion azt hiszi, hogy Sarolta grófné el akarja magát vele vétetni. Ámde csalódik. Mert a grófné szive Drontheim Ottó, az ő ifjúkori barátja felé húzódik. Drontheim is szereti őt, most ép úgy, mint hajdanta, de neheztel, mert nem tudja neki megbocsátani, hogy annak idején érdeklázaságot kötött. Fiatal leány léteire ugyanis hozzáment gróf Balduin bátyjához, egy roskadozó öreg urhoz.

Az igazság azonban az, hogy Saroltát nem az érdek, hanem a jó szíve, a szánalom vitte erre a lépésre. Egy napon ugyanis az elhunyt gróf a vízből kimentett egy kedves kis babát, az erdészek gyermekét, akit a faluban mindenki becézett. A gróf a hideg víztől nagybeteg lett és amikor láza a legmagasabb fokra hágott, Sarolta végtelen gyöngésséggel ápolta. Az öreg ur szívében ápolója iránt leküzdhetetlen szenvedély támadt és a leány érezte, hogy a gróf nem élne túl azt a napot, amelyen ő ott hagyná. A részvét erőt vett szívében és a gróf felesége lett. Ime ez házasságának története.

Drontheim belátja, hogy a grófné iránt, amikor azzal vádolta, hogy pénzért és rangért eladta magát, nagyon igazságtalan volt, és belátja, hogy az életben ismerni kell az embereknek mindkét arcát: a külső és a rejtett arcot. Néha az, néha meg emez a jobbik.

A grófné természetesen Drontheim ügyvéd neje lesz és Kitty szintén hozzá megy egy csinos uriemberhez.

Ezt a mesét Blumenthal négy, meglehetősen hosszú felvonásban mondja el. Ha fel akarják sorolni a darabnak és a darab alakjainak minden ódiságát és sablonját, talán még Blumenthalnál is hosszadalmasabbak lennének. Ezt el akarjuk kerülni.

Az előadásban Alszege Irma (Sarolta) finom játéka és Náday (Balduin gróf) szeretetreméltósága tartotta a lelket. A többi szerep Csillag Terézre, Vizváriára, Zilahira és Császárira volt bízva.

A darabot Adorján Sándor kitünően fordította.

A „Rejtett arc”, szerintünk, fölötte gyöngé és bántóan német ízű produktum, de azért a nemzeti színházi faktorok irodalmi látkörének és izlésének nyomorúságáról ma semmivel sem vagyunk rosszabb véleményen, mint idáig voltunk. m. g.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

* **A bevándorlók.** Egy gyönyörűen kiállított regény jelent meg Singer és Wolfnernél, egyik legderékabb kiadónknál. A regény „A bevándorlók” czímet viseli s előbb ugyancsak a fentvezetett cég szépirodalmi lapjában, az „Uj idők”-ben jelent meg és már ott feltűnést keltett az előadás kellemével és élénkségével. A mese is — mely a főrangú világban játszik — igen érdekes, egész végig lebilincseli az olvasót. A „Bevándorlók” czím-lapján szerzől a Szikra név áll. Azt hisszük, hogy ez a Szikra, akiben csakugyan van szikra, egy fiatal grófné álneve, aki ezzel a könyvvel a legjobb nőiroink sorába emelkedett.

* **Szent Péter esernyője.** Mikszáth Kálmánnak ez az elbeszélése most megjelent német fordításban Michow Alfrednál Charlottenburgban. Krücken Oszkár fordította. A „St. Peters Regenschirm” nem most kerül először a német könyvpiacra; csak nemrégiben bocsátotta közre egy másik kiadó is Berlinben.

* **Az ezredéves Magyarország.** Rontó Pál nagy haragosan körülöz a világban, vajjon hol lehetne valamit tönkre zúzni. Matlekovits Sándor pedig mosolyogva tekint szét az országban, hol lehetne nagy pénzeket elkölteni. És Matlekovits Sán-

dor mindig tud nagy pénzeket elkölteni. Ugy tudja elkölteni, hogy senki emberfia hasznát ne lássa, hogy eltűnjön, mint az esőcsepp a Saharában. Most az ilyen című könyvre költet óriás összeget: „Magyarország közgazdasági és közművelődési állapota ezredéves fennállásakor és az 1898. évi ezredéves kiállítás eredménye.” A czím elolvasásához kell egy percz, a könyv elolvasásához három emberöltő. Vagy nyolcz kötet jelent meg belőle eddig, ma is egy, amely 1124 oldalas. Már a formája a könyvnek olyan, hogy ne lehessen kézbe venni (legalább öt kilót nyom), a tartalma olyan, hogy ne lehessen elolvasni, a számoktömege akkora benne, hogy ne lehessen megérteni. Hát akkor mire jó a könyv? Bizonyos, hogy van benne sok becses adat, de az is bizonyos, hogy úgy el van temetve, hogy sohase fogják onnan kihalászni. Csak egyet gondolhat mellette az ember, mikor lapozgatja: Milyen értékes lehetett ez a sok szép, finom papíros, mielőtt telenyomtatták a milyen sokba kerülhetett, mire telenyomtatták.

FŐVÁROS.

(Uj előljárósi palota.) A főváros előljáróságai az eddigi bérházakból lassankint saját új palotáikba költöznek be. A fővárosi tanács legújabbán az V. kerületi előljáróság számára emeltet új otthont. A kiküldött albizottság ma értekezletet tartott, a melyben megbeszélte az új otthon tervét, valamint az építés programját. A lipótvárosi előljáróság palotáját a Curia mögé, a Szalay- és a Honvéd-utca sarkára építik, ahol a megfelelő alkalmas telekről már gondoskodtak. Az épületet úgy rendezik be, hogy elhelyezhető legyen benne az V. kerületi tűzörség, mely idiglegesen a Károly-kaszárnyában fog tanyázni. Az új palota építését az idén kezdik el, mert az előljáróság már a jövő év őszén el akarja foglalni új hivatali helyiségeit.

(Halász-kartel.) A pénzügyi és gazdasági bizottság ma délután tartotta meg az árverést a dunai halászati jog használatára. Mindössze két ajánkozó volt. Az egyik 220, a másik 400 forint évi bért ígért. Az eddigi bér 1500 forintot fizetett évenként. A tanács pénzügyi és gazdasági osztálya tudakozódott, mi az oka a nagy ársüllyedésnek s kiderült, hogy a budapesti halászmesterek kartelt kötöttek és elhatározták, hogy csak nagyon csekély árt ajánljanak meg, remélve, hogy így a bérletet olcsón kapják a fővárostól. Kiderült az is, hogy az eddigi bér 1500 forintot fizetett, a bérletek útján elég tekintélyes összeget nyert. Ennek fogva a bizottság abban állapodott meg, hogy ha a mostani harmadik árverés alkalmával sem mutatkozik kellő eredmény, vegye a főváros a halászatot házi kezelésbe, még pedig olyan módon, hogy az illető előljárók akkor, amidőn a halászati jegyeket kiadják, egyaránt használati jegyeket is adhassanak ki.

(A jövő év közmunkái.) A középítési bizottságnak ma délután ülése volt. A Károly-laktanya telkére és környékére kiírandó tervpályázat bíráló bizottságába Tolnay Lajost, Pucher Józsefet, Steinhardt Antalt és Kausser Jánost választották be.

Az 1899. évi közmunkaprogram szerint kül- és beltelki utak kiépítésére az I. kerületben 52580, a II. kerületben 30500, az V. kerületben 74.000, a VI. kerületben 222.000, a VII. kerületben 58.000 és a X. kerületben 81.500 forintot fordítanak. A III., IV., VIII. és IX. kerületre nincsen előirányozva semmi. Az utcák burkolására pedig az I. kerületben 101.000, a II. kerületben 51.500, a III. kerületben 98.000, a IV. kerületben 91.700, az V. kerületben 120.000, a VI. kerületben 162.380, a VII. kerületben 199.300, a VIII. kerületben 182.000, a IX. kerületben 186.700, a X. kerületben 93.000 forint van felvéve. A bizottság helybenhagyta.

A fővárosi könyvtár.

Innen-onnan tíz esztendője lesz, hogy a fővárosi könyvtár berendezése és szervezése iránt a tárgyalásokat megindították. Ez alatt a tíz esztendő alatt történt is annyi, hogy a könyvtár részére egy külön helyiséget béreltek, évről-évre 8000 forintot engedélyeztek könyvek beszerzésére, a könyvtár rendezésére egy külön embert rendeltek ki s kiküldtek egy bizottságot, mely hivatalosan a szervezet dolgában részletes előterjesztést tenni.

Ezeknek az intézkedéseknek volt is azután annyi eredménye, hogy van egy fővárosi könyvtárunk, amelynek alkalmas helyisége nincs, van egy könyvtárunk, amelyhez senki hozzá nem férhet, mely rendezve nincs s amelyben mindent meg lehet

találni, csak azt nem, amit az ember keres s amire szüksége volna, s végül van egy könyvtárunk, amelynek nincs szervezete, nincs határozott programja.

Egyelőre a főlevéltárnok kezeli a könyvtárt, de valljuk meg őszintén, ötletszerűen, mert minden határozott irány nélkül beszerez egy csomó régi salabaktort, amelyeknek bibliografiai értéke lehet ugyan, de a fővárosi könyvtárban helyük nincs.

A tanács tudunkkal egy ízben elvüeg határozott már a könyvtár dolgában, kimondva, hogy a könyvtár számára első sorban közigazgatási munkák lesznek beszerzendők s csak második sorban történeti munkák, még pedig azok, amelyek a főváros történetére vonatkoznak.

S ez a helyes!

Egy nagy, nyilvános könyvtár berendezésének nem volna semmi értelme. Erre nincs is szükség, mert hisz van nyilvános könyvtárunk elég, azok is üresek, másrészt erre a célra a városnak most nincs is pénze (talán szüksége sincs. Sartoryék nem olvasnak; csak pénz.) Mert ahhoz százezrek kellene s akkor is évtizedek eltelnének, míg az egyetemi vagy muzeumi könyvtárt megközelíteni tudnók.

A leghelyesebb tehát, ha első sorban közigazgatási könyvtárt létesítenek, mert hisz a tisztviselőknél és városatyáknál erre van kizárólagos szükségük. Erre a célra is legalább 25—30 ezer forinttal lesz szükség s minthogy évenként 3—4 ezer forintnál többet alig áldozhat a könyvtárra a főváros, 8—10 év fog eltelni, míg egy rendszeres és lehetőség teljes közigazgatási könyvtárunk lesz.

Később azután lehet történeti munkákat is beszerezni, de kizárólag csak olyanokat, amelyek a főváros történetével bármilyen tekintetben összefüggésben vannak. Szépirodalmi munkákra s holmi turcikkokra és bibliografiai munkákra, melyek iránt a főlevéltáros ur olyan nagy előszeretettel viseltetik, — semmi szükség nincs.

Háromezer forint elég tisztességes dotáció; a nemzeti muzeum és az egyetemi könyvtár annyit sem kap egy-egy szakra; helyes beosztás, szorgos körültekintés mellett tehát rövid néhány év alatt könnyen be lehetne egy olyan közigazgatási könyvtárt rendezni, amelyben legalább az alapvető munkálatok megvolnának.

Végre-valahára tehát hozzá lehetne találni fogni a szervezet megállapításához, nem olyan ördögös dolog az, hogy egy-két hét alatt nyélbe ne lehetne ütni.

Nagy szükség volna arra is, hogy egyszer már komolyan hozzálassanak a könyvtár rendezéséhez. Tudunkkal másfél éve dolgozik ezen a főlevéltáros, meg egy, külön e célra kirendelt szakdíjnok, de munkájoknak nem sok eredménye van, mert a katalógusnak ma még a fele sincs meg.

Igaz ugyan, hogy a főlevéltárosnak első és legfőbb teendője a levéltár rendbentartása, de ha ez egészen elfoglalja, miért vállalkozik a könyvtár rendben tartására? Két urnak egyszerre szolgálni vajmi nehéz s így talán helyesebb volna a könyvtár kezelését valami más szakemberre bízni.

Szóval, rendet kérünk — de hamar! Csak az a baj, hogy a fővárosnál sem a rendet, sem a gyorsaságot nem ismerik.

VIDÉK.

* (Egyházkerületi közgyűlés.) A tiszántúli evangélikus református egyházkerület mai közgyűlésén megválasztották a tegnapi szervezett főiskolai igazgatótanács tagjait. A tagok nevei: Szabó János, Széll Kálmán, Dávidházy János, Zsigmond Sándor, Doroghay Lajos, Görömbey Péter esperesek, György Andre, Lengyel Imre, Rásó Gyula, Kiss Elek, dr. Hajnal István, Ujfaluassy Béla világiak. Az új középiskolai felügyelő a közgyűlés előtt letette a hivatali esküt. A közoktatásügyi miniszter dr. Kun Béla jogtanárrá választását tudomásul vette ugyan, de megerősítését csak abban az esetben helyezi kilátásba, ha megszerzi az egyetemi magántanári képesítést. E kérdés tárgyalásánál Lányi János, a szigeti lyceum igazgatója akként nyilatkozott, hogy a jelenlegi fizetés mellett igazságtalanság volna a tanároktól magasabb kvalifikációt kívánni. Az egyházkerület maga is ragaszkodván az egyetemi magántanári képesítéshez, felhívja a szigeti lyceum

fenhatóságát, hogy gondoskodjék a tanári fizetésük kiegészítéséről. A szatmári református felső leányiskolának járó ezer forint évi segélyt Tiszta Kálmán indítványára a közgyűlés állandósította.

A debreczeni egyházmege tavaszi közgyűlésén Szücs László vértesi lelkész indítványt tett a debreczeni eklézsia tiz szavazatának leszállítása iránt. Ezen indítvány ellen Szinay Gyula, a debreczeni egyház képviselője felebbezést adott be, melyben mindkét megyei határozat megsemmisítését kéri. A közgyűlés a felebbezést elutasította s ennek folytán a debreczeni egyház presbiteriumának foglalkoznia kell saját tiz szavazata leszállításával.

Ma tárgyalta és állapította meg a közgyűlés a debreczeni kollégium 1898/99. évi költségelő-irányzatát. A költségvetés főbb tételei következők:

Közszükségleti alapul bevétel 123.654.03 forint. Kiadás 122.338.33 forint, fedezeti többlet 1265.70 forint. Kórházi alapul pénztári fedezet 1633.89 forint, szükséglet 1631.48 forint, többlet 2.41 forint. Könyvtári alapok pénztára szükséglet 3419 forint, fedezet 2819.08 forint, hiány 599.92 forint, nyugintézeti alapok: fedezet 17.106.61 forint, szükséglet 12.939.87 forint, többlet 4166.74 forint, ösztöndíj alapok, kezelési hatód 2010.16 forint, ösztöndíjak 9436.12 forint, vegyes kiadás 8668.21 forint, fedezeti többlet 755 forint, énekeskönyvi pénztár, szükséglet 3205 forint, fedezet 2959.28 forint, fedezeti hiány 245.72 forint. Új építendő pénztár: fedezet 8599.32 forint, szükséglet 8547 forint, többlet 52.32 forint. Táptintézeti alapok: fedezet 26,613.20 forint, szükséglet 26,505.06 forint, többlet 108.14 forint, fűveskert pénztár 2325 forint, szükséglet 2325 forint. Énekkari alapok: szükséglet 1699.90 forint, fedezet 1488.94 forint, többlet 210.96 forint. Kiegészítő váro alapok: kezelési hatód 2114.25, ösztöndíjak 1200 forint, vegyes kiadás 2307.87 forint, tőkésítendő 8748.20 forint. Ezenkívül a bölcsészeti fakultás vagyona az 1898. márcziusi elszámolás szerint 555,058.10 forint.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Hradil Alfonz. A dob-utcai rablógyilkosság ügyével ma foglalkozott a királyi tábla. A törvényszék Koch Józsefné gyilkosát tudvalevőleg kötéllal a lálra ítélte; a királyi tábla az elsőfoku bíróság ítéletének megváltoztatásával Hradil Alfonzot életfogytig tartó fegyházra ítélte.

— Kedélyes vendéglátás. Tolnai Jenő látogatába ment a barátjához, de nem találta otthon, csak a lakótársát, Práger Ignác Jakab kereskedőt, aki épen öltözködött. Alig váltottak néhány szót, midőn Práger egyszerre fölkiáltott:

— A gyémánt-melltűm elveszett . . . Ön vette el!

Tolnai kezdetben szabadkozott és tiltakozott a sértő gyanúsítás ellen, s nem tudván meggyőzni Práger a gyanu alaptalanságáról, ő maga ajánlotta, hogy menjenek együtt a rendőrséghez. Amint a lépcsőn lefelé mentek, Práger az oldalzsebéhez kapott és újra rátámadt Tolnaira:

— Tolvaj! Gazember! A pénztárczámat is elloptad! Hatszáz forint volt benne.

Visszamentek Práger lakásába, ahol Tolnai teljesen levetkőzött s Práger a levetett ruhában kereste az elveszett tárgyakat, de azok csak nem kerültek elő. Elmentek hát a rendőrséghez. Lévai Antal fogalmazó kihallgatta őket s e közben Práger elővette a zsebkendőjét, melyből kiesett a melltű is, meg a pénztárca is.

Tolnai a meghurcoltatást azzal torolta meg, hogy rágalmazás miatt bepanaszolta Práger. Ma tartották meg ebben az ügyben a végtárgyalást, mely azzal végződött, hogy a vádlott bocsánatot kért Tolnaitól, aki ezzel visszavonta panaszát. A bíróság megszüntette a további eljárást.

— Bérczi kapitány sajtópere. A sajtóügyi vizsgálóbíró ma újra kihallgatta Kovács F. Sándort és ezzel be is fejezte a vizsgálatot. Az inkriminált röpirat szerzője ma arra kérte a büntető osztály vezetőjét, hogy az esküdtzéki tárgyalás hatámapját lehetőleg a nyári szünet előtt való időre tűzze ki.

A monori hitvesgyilkosság.

A pestvidéki királyi törvényszék ma folytatta a végtárgyalást Berkes József monori kádár-mester bűnpörében. Folytatta a tanúk kihallgatását, akiknek vallomása a vádlottra nézve nagyon terhelő. Kitént e vallomásokból, hogy Berkesnek

nemcsak az elhunyt Goldberger Emmával volt viszonya, hanem Tóth Lidiával és Nagy Györgyné Katta nevű leányával is.

Tóth Lidia tanu vallja, hogy Berkesné halála után ő vezette a kádár-mester háztartását három hónapig. Ez idő alatt Goldberger több ízben meglátogatta Berkest, akivel mindig a vizsgálat állásáról beszélgetett. Goldberger Emma leveleket is írogatott Berkesnek, amelyek egyikében a következőket írja:

„A kihallgatás sikerült, de az Isten tudja, mi lesz ebből. Úgy látszik, kevesebbet törődik velem, pedig vissza kellene gondolni a mult szerencsétlenségre.”

Az elnök: Hát Nagy Györgynével beszélgett-e olykor Berkes József?

A tanu: Majd mindennap. Mindig a vizsgálatról diskuráltak. Hallottam, amint Berkes ur egy ízben azt mondta Nagynénak; „Egy formán valljunk, mert baj lesz!”

Berkes: Alávaló beszéd ez!

Az elnök: Olyan ember, mint maga, ne beszéljen így!

Burján Károlyné tanu azt vallja, hogy Berkesné halála után kimosta Goldberger Emmának egyik szoknyáját, amely véres volt s ez a vérfolt gyanut keltett benne. Goldberger Emma egy alkalommal arról panaszkodott neki, hogy Berkes elszakította azt a 600 forintos váltót, amelyet gyermektartási költségek fejében kapott tőle. A váltót megőrzés végett Grosingernének adta át, akitől Berkes elcsalta a váltót. Goldberger Emma ezt elbeszélve, így fakadt ki a tanu előtt:

„Mit tegyek most ezzel az emberrel? Olyan tesztek, hogy ülérte vagy husz esztendődt. Ülök én is, — nem bánom. Úgy sincs azóta sem éjjeleim, sem nappalom.”

Nyikos Gyula lakatossegéd azt vallja, hogy Goldberger Emma nála lakott és a bért Berkes József fizette ő helyette. Goldberger Emma neki is elpanaszolta, hogy Berkes eltépte a váltót és ekkor sirva mondotta:

— Azt ígérté, hogy feleségül vesz; de látom, hogy nem áll szavának. Pedig akkor nagy baj lesz. Be fogom vallani, hogy Berkes ölte meg az aszszonyt. Én tőlem kért tanácsot, hogyan pusztítsa el a feleségét.

A gyilkosság után Goldberger Emma magyon ígatott volt. Éjjelenként fölriadt, s nagyrémülve kiáltotta:

— Jaj istenem! Meghalt!

Felolvasták ezután a fogházormester jelentését, mely elmondja, hogy Goldberger Emma séta közben megkérte egyik rabtársát, Szegedi Gábort: mondaná meg Berkes Józsefnék, hogy ő a vizsgálóbíró előtt nem vallott rá semmi terhelő.

Ma délután már be is fejezték a bizonyító eljárást. Egressi Nagy László a büntetőtörvénykönyv 278-dik szakaszában körülírt gyilkosság büntette miatt emelt vádat, mert szerinte kétségtelenül be van igazolva, hogy Berkesné erőszakos halállal mult ki, és férje előre megfontolt szándékkal oltotta ki életét. Dr. Kretovich Ödön védő fölmentést kért, és azt fejtegette, hogy nincs kizárva az öngyilkosság, minthogy Berkesné folyton az öngyilkosság gondolatával foglalkozott. De ha meggyilkolták, nem lehetetlen, hogy Goldberger Emma a tettes.

A törvényszék holnap délben hirdeti ki az ítéletet.

A becsapott kincstár.

Elegánsan öltözött, kegytűs ur jelentkezett ma délelőtt Vizlendvay Imre királyi ügyész előtt. Udvariasan bemutatatta magát:

— Bozóky Károly a nevem.

— Mi tetszik?

— Azt olvastam az újságokban, hogy engem letartóztatnak . . .

— Még nem jö, hogy jött! Épen ma akartam átírni a főkapitánysághoz, hogy tartóztassa önt le . . . Most, hogy itt van, ezennel letartóztatottnak nyilvánítom!

Bozóky ur nem sápadt el, nem szabadkozott, hanem kimért udvariasággal meghajtotta magát, aztán nyugodtan lehuzta kesztyűjét és várta a fog-

bázort. Az pedig nem sokáig várattott magára. Bozóky Károly néhány percz múlva már ott ült az ügyészség fogházában.

Megirtuk e napokban, hogy Bozókyt, aki nyugalmazott számellenőr, a pénzügyminisztérium jelentette fel. Azzal vádolják, hogy furfangos módon megkárosította a kincstárt körülbelül 30000 forint erejéig. Mikor még a minisztériumban dolgozott, a nyugdíjasok ügyét kezelte és ekkor eszelte ki, hogy elhalt nyugdíjas emberek járandóságát megkaparítja magának. Mikor aztán megvált a hivatalától, hosszabb időn át vagy husz elhalt tisztviselő nyugdíját szedte fel. Uri lábón élt, nagyban költelezett, még külön fogatot is tartott és gyakran kocsikáztott a Stefánia-uton egyik fővárosi színháznak szépségéről híres művésznőjével.

A minisztériumban vezetett vizsgálat folyamán kiderült, hogy valamennyi nyugta alá Bozóky maga írta az elhunytak nevét, és a nyugtákat az I. kerületi előljáróság láttatotta. A pénzekért mindig szolgálkat küldött.

Mikor megtudta, hogy rájöttek a turpisságra, tüstént elment az Attila-utcai Csizek-féle vendéglőbe, ahol lovainak istállót bérelt. Befogatott és azt mondta a kocsisának:

— Hajts ki a pilisi hegyek közé Esztergomnak!

A kocsis egy napig volt távol a fővárostól. Visszajövet elbeszélte, hogy gazdája az egész uton sirt, jajveszékelt s a kocsiiban térdein írta meg azokat a leveleket, amelyek közül az egyiket családjához, a másikat barátjához: a színésznőkhöz intézte. Éjjeltájban leszállott a kocsirol:

— Eredj vissza a városba! Parancsolta a kocsisának.

— Es a nagyságos ur itt marad?

— Itt. Majd értem jöhetsz, de akkor már nem élek!

Nem váltotta be fenyegetését. Szépen visszabandukolt Budapestre és az volt az első dolga, hogy jelentkezett a királyi ügyésznél.

SPORT.

+ Cyllene győzelme. A szerdán futott Newmarket-Stakest Cyllene nyerte tizenegy ló ellen. A győztes lója nemrég vásárolt kisbéri apaménnek, Bona-Vistának az ivadéka.

Budapesti tavaszi löversenyek.

(Ötödik nap.)

A Trial Stakes, a Nemzeti hazafi-díj és a kanczadij után a negyedik kimagasló sporteseménye az esztendőnek holnapra van kitűzve a városligeti pályán. A derbynagyságok már mind megjelentek a nyilvánosság előtt, csak a főmatador. Mindig nem volt eddig látható. Két, nagy feladatoknak megfelelt, veretlen két éves vonult tavaly ősszel boxjába: Busserl és Mindig. Előbbi már kiállotta a vereség szégyenét, még pedig két ízben, valahányszor kijött; Mindig még csak ezután lesz kitéve ennek a veszélynek, még csak most lesz alkalma bebizonyítani, hogy megérdemelte-e azt az általános bizalmat s a veretlenség nyombusát; mert bizony Mindignek tavaly nem volt nehézségét megőrizni.

A holnapi nap tehát nemcsak azért lesz érdekes, mert a derbykísérletet képező Alagi-díj áll programján, hanem főleg azért, mert a telen át dődelgetett favorit, Mindig fog a nyilvánosság előtt megjelenni. Ennek a sárga ménnek a holnapi futása fogja megmutatni, hogy az 1895-iki évjáratnak van mégis egy méltó képviselője, vagy pedig azt, hogy van ismét kilátásunk arra, hogy Saphírok viszik el a díjat tőlünk idegenbe, a németek tenyésztésének istápolására.

Eddigélé nincs okunk hinni, hogy az utóbbi eset fog beállani.

A Gaga csikó már két éves korában olyan imponáló stílusban nyerte meg versenyeit, hogy Busserl kivéve, egy klasszissal évjáratát fölé emelkedett. Amíg a Dreher-kancza fölényében legfeljebb csak megállapodott, addig a mén a fejlődésképeség minden feltételeivel és előnyeivel lépett a harmadik évébe.

Ha tehát csak tisztán a tavalyi szereplésére támaszkodunk, lehetetlen egy pillanatra arra is g

dolni, hogy a monarchia bármely háromévese le bírná verni. Annál kevésbé hisszük azt, hogy mai ellenfelei közül valamelyik is veszedelmessé válna reá nézve. Indulónak a következőket jelzik:

Makó	lovagolja	Cleminson
Mindig	"	Huxtable
Sylvester	"	Adams
Gaspilleur	"	Hyams.

Lehet, hogy a mezőnyhöz még Gagerl, vagy E i g e n t l i c h fog csatlakozni.

Számbevető ellenfélnek tehát csak Makó tekintendő, mely a Trial Stakes-t megnyerte, vagyis inkább ajándékba kapta Maikönigtől, mert utóbbi lovasa a díjban már biztosan haladt elsőnek a cél felé, midőn Makó észrevétlenül kívülről rövid fejhosszal hagyta maga mögött a célnál. Kevés kilátás van reá tehát, hogy ez a díj is ajándékba menjen a Makó számára; mert mi Maikönigt sem tartanók veszedelmes ellenfélnek.

Azt hisszük tehát hogy Gróf Batthyány Elemér Mindigje holnap be fogja igazolni a nagy várakozásokat s az alagi-díjban mutatott győzelmével reményt fog nyújtani arra nézve, hogy mint Tokio tette, a derbyben fogja folytatni győzelmi útját.

Tipjeink a holnapi napra a következők:

- I. Per pedes.
- II. Rohonczi-istálló—Turi Tari.
- III. Mindig—Makó.
- IV. Peccadillo—Lederer istálló.
- V. Párta III.—Péchy istálló—Gyöngyike.
- VI. Arany—Wahrmann istálló.
- VII. Illusion—Malmalson.

EGYESÜLETEK.

•• Az Országos Nemzeti Szövetség hazafias működésének egyik újabb bizonyítéka, hogy átérve hivatását, az olyan vidékeken, ahol a nemzetiségek túlsúlyban vannak a magyarok felett, fiókszövetségeket létesít. A Szászsebesi Nemzeti Szövetség május 15-én tartja ünnepélyes alakuló közgyűlését, melyre a kerület képviselője, a megye fő- és alispánja, a tanfelügyelő, a Brassói Nemzeti Szövetség és a nagyszabeni szervező bizottság is meg fognak jelenni. A hazafias missziót teljesítő szövetség megalakulása nagyfontosságú, amennyiben Szász-Sebesen és vidékén a lakosság 9/10-ed része kizárólag szász és román.

•• Az Izraelita-nőegylet közgyűlése. A pesti izraelita-nőegylet hétfőn, e hónap 16-án délután 4 órakor a pesti izraelita hitközségi épület dísztermében (VII. Síp-utca 12. szám alatt II. emelet) XXXII. rendes évi közgyűlést tartja. A közgyűlésen napirendre kerül az évi jelentés felolvasása, a számvizsgáló bizottság jelentése és a fölmentés feletti határozathozatal és végül a számvizsgáló bizottság megválasztása.

KÖZOKTATÁS.

Érettségi vizsgálatok. A dunamelléki református egyházkerület főgimnáziumaiban a jövő hónap 20-án kezdődnek az érettségi vizsgálatok. És pedig a budapesti, halasi és nagykovácsi gimnáziumokban június 20-án és következő napjain, a kecskeméti gimnáziumban 27-én lesznek a szóbeli érettségi vizsgálatok. Az egyházkerület elnöksége a budapesti főgimnáziumhoz Farkas József teológiai tanárt, a kecskemétihez Ádám Kálmán esperest, a nagykovácsihoz Bakai Sándor esperest, a halasihoz pedig Petri Elek teológiai tanárt küldte ki elnököknek. — Az érettségi vizsgálatokat a II. kerületi felső kereskedelmi iskolában május 18-án kezdik meg. A szóbeli érettségi vizsgálatok június első napjaiban lesznek.

A szigorló orvosok mozgalma. A szigorlóra készülő szegénysorsu orvostanhallgatóknak rendkívül sok bajt okoz az, hogy a gyakorlati tárgyakból az iskolai év befejeztével nem szabad szigorlatot tenni és ezt rendszerint csak akkor tehetik le, amikor az abszolutorium már a kezükben van. A hallgató sokat felejt idáig s ekkor kénytelen az asszisztensi szemlélő tanfolyamban részt venni, a mi azonban 50—70 forintba kerül. A szigorló orvosok körében most mozgalom indult meg ez anomália megszüntetésére. A mozgalom vezetője a hajók orvoslása végett kérvényt adnak be az orvoskar dékánjához és a közoktatásügyi miniszterhez.

Az egyetem ünnepe.

Ujjáalakításának 118. évfordulóját ma délután ünnepelte meg hagyományos szokás szerint a királyi magyar tudomány-egyetem.

Az egyetem templomában megtartott istentisztelettel kezdődött ma is az ünnep. Az egyetem vezető emberei, a tanári kar és az ifjuság ez egyetem ősi tépelt lobogója és a millénárius lobogó alatt vonultak a papnövelde-utcán át a központi egyetem épületéből a templomba. A zászlótartók mögött öt diszruhás szolgálta vitte a rektor és karbeli dékánok jogaikat. Mögöttük haladt a rektor magyar diszruhában, a négy dékán és több egyetemi professzor. A menetet mintegy kétszáz egyetemi polgár zárta be. A templom skálát lepellet borított első padjaiban Herczegh Mihály rektor, Zsögöd Benő jogkari dékán, Fröhlich Izidor bölcsészeti, Kisfaludy A. Béla hittudománykari és Ajtay Sándor orvoskari dékán, Czobor, Sággy, Pertik, Kovács, Kanyarszky, Csillag, Kövesligeti Radó tanárok, az egyetemi kör testületileg, élén Tóth Ödön elnökkel. A többi padosokat az ifjuság és a nagyközönség töltötte be. Az egyházi szertartást Klinger István egyetemi professzor végezte nagy papi segédlettel. A kóruson a Népszínház zenekarának kíséretével és Noszeda Károly karnagy vezetésével a kar egyházi énekeket adott elő.

Az ünnepies közülés 11 órakor kezdődött az újjáalakítás dísztermében, ahol az egyetemi hallgatóságon kívül nagy közönség gyűlt egybe. Az elnöki emelvényen Herczegh Mihály rektor, Kisfaludy A. Béla hittudományi, Zsögöd Benő jogtudományi, Fröhlich Izidor bölcsészeti, és Ajtay Sándor orvoskari dékán foglaltak helyet, valamennyien díszmagyarban. Az emelvényen szemben ült Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter, balra az egyetemi tanárok csoportja.

A gyűlést Herczegh Mihály rektor nyitotta meg hosszú beszéddel, melyben az egyetem ujjáalakításának rövid története és a mai nap jelentőségének rövid vázolója után a rektori méltóságról szólt, mely ép olyan ősrégi eredetű, mint maga az egyetem intézménye. Ezzel együtt fejlődött és még ma is megvan az a külső fénye, mint amilyen a középkorban volt. Mindezeket a történeti tényeket azért emlittem — így folytatta a rektor — hazánk és a külföldi államok életéből, hogy okadatok, megbizonyítsam, hogy a budapesti tudomány-egyetem rektori méltóságát fényesebb rang és magasabb cím illeti meg a mostaninál. A mult idő hagyományaihoz képest olyan cím és olyan rang illeti meg a budapesti tudomány-egyetem rektorát, mint a királyi kúriának vagy más ehhez hasonló magas közhatalóságnak vezetőjét. És ha ezeknek illő helyük van a főrendiházban: úgy méltán kívánható, de sőt illenék is, hogy ugyanott hely adassék a budapesti tudományegyetem rektorának és prorektorának is.

Azután a tanárok méltóságáról szólt a rektor, akiknek rangbeli állapota épenséggel nem felel meg ma már annak a legmagasabb fokozatnak, melyet az egyetem az ő négy karával és tanárával ugy a tudomány fejlesztése, mint a közoktatás terén elfoglal. Az egyetemi professzorok fölemelt fizetésének a mai VI. közhivatali rangfokozat már nem felel meg többé.

Nem ok nélkül való az egyetemnek az a törekvése, hogy ő a országgyűlésen képviselve legyen és ott ülései és szavazati joggal ruháztassék föl. Hogy ez óhajítás nem új és nem jogtalan, azt szintén az egyetem történetéből vett adatokkal bizonyítja a rektor, majd pedig átért az egyetemi internátus dögára és ennek megalapítási módjait fejtegette. Beszéde végén az ifjusághoz szólt buzdítólag.

Lelkes éljenzés követte szavait. Ezután a tavaly kitűzött pályázatok jutalmazására került a sor.

Díjakat nyertek a következők: I. Cherny József (a Pasquich-alapból 80 forint), Peszki Ferencz (a Pasquich—Fogarassy-alapból 80 forint), Kmetykó Károly (a Fogarassy-alapból 40 forint), Kasztell Aladár (a Fogarassy-alapból 40 forint), Surányi Leó (a Szabó-alapból 20 forint), Peszki Ferencz (a Schopper-alapból 40 forint), Szendebach János (hat darab arany) és Sulyok Kálmán (a Bita-alapból 50 forint) hittudományi kari hallgatók. — II. Ferenczy Árpád (a Pasquich-alapból 140 forint), Meisels Hugó (a Pasquich-alapból 70 forint), Kovács Lipót (a Senger-alapból 200 forint), Horváth Lipót, a „Nemzet” munkatársa (a Pauler-alapból 100 forint), Veszely János (a Senger-alapból 200 forint), Sulyok Kálmán, Tomcsányi Mór, Friedmann Mór, Törköly József (100—100 forint kari díjat), Ujlaki Géza (a Kautz-alapból 50 forint), a jogi fakultás hallgatói, III. Navratil Dezso (a Margó-alapból 100 forint), ifjú Generáich Anrál (a Margó-alapból 100 forint), Entz Béla (a Pasquich-alapból 70 forint), Koch Béla (az Arányi-alapból 60 forint), Hauer Ferencz (a Pasquich-alapból 80 forint), Schwitzer Hugó (a Pasquich-alapból 70 forint).

Bleya Jenő Sándor (a Senger-alapból 260 forint), Pólmann Béla (az Arányi-alapból 40 forint), Entz Béla (az Arányi-alapból 20 forint) és Guszmann József (az Arányi-alapból 20 forint), az orvosi kar hallgatói. IV. A bölcsészeti karon: a Schwartner-alap 360 forintját megosztották Vertesy Jenő és Domanovszky Sándor között. A Pasquich-alapból 70—70 forintot kaptak: Mészáros János, Kubacska András, Gombócz Zoltán, Kármán Ferencz, Dobsa László, Csűrös Ferencz és Hirschmann Ferencz. A Yóváros alapjából 50—50 forint jutalomban részesültek: Kaufmann Lajos, Gedeon Alajos, Géber Antal, Hercz Árpád és Mráz Gusztáv.

A pályamunkák bírálatát dr. Zsögöd Benő egyetemi professzor jogkari dékán olvasta föl, a pályadíjakat a rektor nyújtotta át a nyerteseknek. Az ünnepség a rektor rövid záróbeszédével végződött.

A HIVATALOS LAPBÓL

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter Landhaller Ede miniszteri irodasegédjétet irodatisztává és Tóth József napidíjas nyomdászt könyvnyomdászává, az igazságügyminiszter Spitzer Armin szolnoki királyi járásbírói segédelekkönyvvezetőt a vágyhelyi járásbíróhoz telekkönyvvezetővé, a magyar királyi posta és távirada elnökhivatala Vítális Jenő volt posta- és távirada-segédjétet a XI-ik fizetési osztály 3. fokozatába újból posta- és távirada-segédjétté nevezte ki.

Magyar név. Klein Győző Bártfai, Stözl József nyustyai lakos Szelényire, Hercze Péter Herczegre, kiskoru Goldstein Salamon oszlányi lakos Vadasra, Pendl János kecskeméti lakos, valamint kiskoru leánya Gizella Pásztorra, Braun Soma kecskeméti lakos, valamint kiskoru gyermekei Kálmán, Pirocska és Béla Balalara, Flesch József Fodorra, Lerch János vasvári lakos, valamint kiskoru leánya Anna Légradúra, Fasching József és Ignác vasvári lakosok, valamint előbbinek kiskoru leánya Ilona Fenyvessire, Kohn Sándor budapesti lakos Kertészre, Kovácsóvics János, Imre és Teréz vasvári lakosok, valamint János kiskoru gyermekei István és Katalin Kövesire, Klein Miksa silyngyai lakos, valamint kiskoru gyermekei Dezső és Edith Krassóra, Herdtlein Dezső zombori lakos Hertelendire, Amberger Arthur és Jenő verseczi lakosok Ambrusra, Dorner János vasvári lakos, valamint kiskoru fia József Dózsára, Greksza István mária-pócsi lakos Galgócra, Grünbaum Samu pápai lakos Takácsra, Kuchar Henrik érszébtfalvi lakos, valamint kiskoru leánya Jozefin Komáromira, a következő budapesti lakosok: Engel Jakab Elekre, Kohn Jakab Kisre, Grobetti Géza, ugyszintén kiskoru Géza fia Györfire, Hochfelder Márton, ugyszintén Antal kiskoru gyermeke Hajnalra, Höller Géza, ugyszintén Irén és Erzsébet kiskoru gyermekei Hetényire, Hauer Ferencz, valamint kiskoru László gyermeke Halmosra, Atlasz Vilmos, valamint kiskoru Jolán leánya Avarra, Beer András Lajos Berényire, kiskoru Kaufmann Oszkár és Elemér Kutásira, Debnárik Antal Demjénre, Holub Károly, valamint kiskoru fia Tihamér Harpítára, Dendorfi Gyula Dályaira, Fursiak Rezső Fodorra, Krausz Vince, kiskoru Jenő és Róza gyermekei Karácsonyra, Giffing Károly Gerőre, Feldmann Herman Földvárira, Kamfman György Harczára, Czinkoczi Imre, valamint kiskoru Imre fia Szabóra, Kacsinta János Kárpátira, Allinger Adám Almásira, Althöfner Henrik, valamint Ferencz és Irén kiskoru gyermekei Abonyira, Auer János Árvaira, Avár Imre, valamint kiskoru József és Mária gyermekei Árvaira, Blehó Ferencz, valamint kiskoru Klótild gyermeke Bányaíra, Kohánka Lénárd Korháira, Bukor Ferencz, valamint kiskoru Mária leánya Bokorra, Eberstorfer András, valamint Géza, Vilma és József kiskoru gyermekei Erdélyire, Fiala Károly Földvárira, Fischer Antal, valamint kiskoru Antal fia Halászra, Fogel Mihály Madarászra, Frecska Lajos Fertőre magyarosították vezetéknévüket belügyminiszteri engedéllyel.

Árverések a fővárosban. Goldstein Vilmos ingóságai Bokréta-utca 14. szám, május 14. Dr. Barta Gábor ingóságai József-körút 40. szám. Ábrahám Liber ingóságai Alkotmány-utca 22. szám, május 17.

Pályázatok. A kolozsvár vidéki járásbírósnál irnoki állásra, a nagy-szebeni járásbírósnál számtisztai állásra, a szent-enderi adóhivatalnál adótisztai állásra, a bonyhádi járásbírósnál irnoki állásra, a trsztenai járásbírósnál irnoki állásra, a temesvári ítélőtáblánál joggyakornoki állásra, a halasi járásbírósnál díjnoki állásra, a miavai járásbírósnál hivatalsozói állásra, a budapesti felsőbb leányiskolánál tanári állásra, a nagy-kikindai törvényszéknél magyar-román tolmácsi állásra, a trencsényi járásbírósnál albírói állásra, a nagy-attai járásbírósnál albírói állásra, postamesteri állásra Körön (Komárom vármegye), Bánok-Szentgyörgyön (Zala vármegye) van pályázat kihirdetve.

NYILT-TÉR.

Gleichenberg-gyógyhely

Stájerországban

Gyógyeszközök: Alkalis-muriatikus források, savó, telén- és kesketaj (szarvaskampany), kefir, kenyér és gyöngykelesztés, forrás- és porlasztás magán-kamrákban, pneumikus-kamara, szén-dioxid, pezsegő-fürdő, hidegvíz-gyógyintézet.

Május 1-től, szeptember végéig. Felvilágosítás és prospectus ingyen. Lakásnegyed-árcsökkentés elfogad.

A Gyógyigazgatóság Gleichenbergben.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

New-York, május 13. (C. T. B.)

	május 13. cents	május 12. cents
Buza májusra	150 ¹ / ₂	163
" júliusra	112 ¹ / ₂	117 ¹ / ₂
" szeptemberre	94 ¹ / ₄	96 ¹ / ₄
Tengeri júliusra	41	41 ³ / ₄

Chicago, május 13. (C. T. B.)

	május 13. cents	május 12. cents
Buza szeptemberre	88 ¹ / ₈	90 ¹ / ₄
Tengeri szeptemberre	36 ⁵ / ₈	37 ¹ / ₈

A kereskedők és a szövetkezetek.

A fűszerkereskedők országos egyesülete, a magyar kereskedelmi csarnok, a hitelezők védegyelete, az országos kereskedelmi- és iparcsarnok, a fővárosi kereskedők társulata, az első budapesti kis- és középkereskedők társulata és a budapesti kereskedelmi társulat, tehát a kereskedelem majdnem minden tényezője, amely kereskedelmi áruk hitelbeni eladásával foglalkozik, megtámadja a hitelszövetkezeti törvényjavaslat 23. szakaszát, az ellen a képviselőházhoz kérvényt nyújtott be; küldöttséggel a miniszterelnöknek is átnyújtották és tőle azon nyilatkozatot nyerték, hogy a törvényjavaslaton ez idő szerint módosítani nem igen lehet, majd később, ha aggályaik valóknak bizonyulnak és a kereskedelemre nézve sérelmesek lesznek, lesz alkalom a sérelmes szakaszokat megváltoztatni.

„23. §. Az országos központi hitelszövetkezethez rendes tagul belépett szövetkezetek (42. §. 2. pont) tagjai irányában fennálló követelése az illető adós tagok összes ingó vagyonára nézve minden más, törvényes elsőbbséggel nem bíró követelésekkel szemben végrehajtási elsőbbséggel bírnak.”

Az országgyűlés pénzügyi és igazságügyi bizottsága ezen szakaszt a következőképen módosította:

„23. §. Az országos központi hitelszövetkezet kötelekébe tartozó szövetkezet (49. §. 2. pont) saját tagja ellen fennálló követelése erejéig végrehajtás vagy csőd esetében, minden más törvényes elsőbbséggel nem bíró követelést megelőző kielégítési joggal bír adósának összes ingó vagyonára; ez az elsőbbség azonban csupán azon hitelezőkkel szemben illeti meg, a kiknek követelése az adósnak a szövetkezet névjegyzékébe történt bevezetése után keletkezett.”

Ez ellen foly a küzdelem. Pedig e szakasz nemcsak az adósokat, de a hitelezőket is fogja védelmezni. Menjen csak át az életbe, meglátja mindenki, hogy mindkét félre jó az.

Ma hiteleznek árut, gépet stb. az ügynökök utján, kik a falvakat sáskamódjára lepik el, hiteleznek minden földmivesnek, aki jelentkezik, mert az ügynököt vagyoni felelősség nem terheli, ő csak arra ügyel, hogy a felpénzt megkapja, ebből jutalékát kivonhassa és a többi a kereskedő dolga.

Tudok az erdélyi részekben kisközéget feles számmal, hol egy esztendő folyamán a falusiaknak hasonló módon hét-nyolcz cséplőgépet száltak a nyakukra, pedig ott annyi termés sem szokott lenni, hogy egy gépnek munkát adjon. Szerencsés véletlen folytán a tűz ellen kellően nem biztosított gépek egyrésze a tűz martaléka lett, ezekért a biztosító-társaság fizetett, a többiekért a vételármáradékot a hitelező az adós vevőtől kérielhetetlen szigorral behajtotta, nem is a saját neve alatt, mert váltókat vett és harmadikkal szemben az adós kifizetésekkel nem élhetett.

Koldusbotra jutott a vevő anélkül, hogy behajtásából jogos haszna lett volna valakinek, mert eladó sem kapta meg követelését teljesen.

Nemcsak ezzel, de sok más kereskedelmi áruval hasonló módon bánnak el a járatlan parasztnépkel.

A földmivesnép nálunk gyámkodásra szorul; ezen gyámkodást fogja a hitelszövetkezeti törvény alapján az intelligensebb középosztály gyakorolni. Nem úgy, hogy az áruk hitelben vétele teljesen

megszűnjék, hanem jóindulatu — kereskedelmi nyelven szólva — referenciák adása által.

A szolid alapon álló tisztességes kereskedő czélja nem lehet az, hogy hitelezésével embertársát koldusbotra juttassa, tehát szívesen fogja a hitelszövetkezet információit fogadni, hogy ha ez majd megmondja, hogy egy-egy faluba ne hét-nyolcz cséplőgépet adjon hitelbe nem hitelképes egyéneknek, hanem különböző gépeket stb. a hitelszövetkezetnek, vagy az ez által megnevezett olyan embernek, akit az ilyen vásár tönkre nem tesz, hanem a gépet jól tudja gyümölcsöztetni.

A hitelszövetkezeti érdekhálózat kiépítése által nagyon sok hitelre képes egyént a hitelezni akarók megismerni, az új alakítások által uj jogi személyek ezrével fognak keletkezni; nem jobb eredmény lesz-e az, ha a sok kétes adós helyett a hitelszövetkezetek, melyek reális alapon lesznek vezetve, fogják a vásárlásokat eszközölni, közvetíteni és gondoskodni arról, hogy a szegény nép czéltalan adósságokba bele ne menjen, mint ahogy ma állunk.

A szövetkezeti érdekhálózat keretébe mindezek jól beilleszthetők lesznek. A hitelezőknek nem lesz annyi kétes és veszendő követelésük mint ma és épen azért nem lesz majd szükséges pontosan fizetőtől is oly magas árat követelni, melybe a kétes követelések egy bizonyos hányadát is beleszámítani kénytelenek.

Csak az átmenet lesz nehéz, csak itt fognak akadályok előállni a míg az új rendet mindenki megszokja, de erről is van gondoskodva a módosított 23. szakasszal, hogy a már előbb keletkezett tartozásokra azon szakaszban körülírt elsőbbségi jogérvénnyel nem bír. Tehát egyelőre csak döcögős lesz az út, amíg beletanulunk az új rendbe, de ekkor sem használhatatlan; azonban annál simább és egyenesebb lesz, ha a régi tartozások mind le lesznek bonyolítva.

Ne hagyják tehát a 23. szakaszt legalább módosított alakjában elejteni, mert még kipróbálva nincs, de tartsák meg a törvényben, hogy a gyakorlat is beigazolhassa, amit mi benne látunk és amit vele elérni akarunk: az általános jólét emelkedését, a társadalmi békét, a nemzet megerősödését, a különböző osztályok szorosabb összekapcsolását.

Dr. Glódfalvy István,
királyi közjegyző.

Ipar és kereskedelem.

Vásártírlalom. Mint lapunknak Nyiregyházáról jelentik, nagy lehangoltságot keltett a gazdaközön-ségben az a körülmény, hogy a földmivelési miniszter a sertés felhajtást a 23-iki országos vásárra megtiltotta, azért mert a görögszállási pusztán újból kitört a sertésvész.

Műipari mintalapok. A kereskedelmi minisztérium kiadásában Sztéryny József miniszteri osztálytanácsos elnöklése alatt álló bizottság szerkesztésével megjelent a „Mintalapok” IV. évfolyamának 3. első füzeté és pedig Gaul Károly tanár szerkesztésével a faipari füzet. Továbbá a vas- és fémipari füzet Edvi Illés Aladar tanár szakszerkesztésével. Végre Györgyi Endre tanár szakszerkesztésével a szövő, illetőleg a nőiparfüzet, mely ezuttal is tulajdonképen színes reprodukciókban számos eredeti jerrvet közöl Beniczky Margittól, Föyk Ernődtől, Hol-tós Károlytól és Horti Páltól. A „Mintalapok” jelen füzetek kiadásával a negyedik évfolyamba lépték s a hazai iparnak művészeti irányba való terelésére e mű erős impulzust ad, el is tekintve attól, hogy az ipariskolák ezekben igen erős eszközt és műtárgygyűjteményt kapnak szakrajz oktatásukhoz.

Kőbányai sertésplaccz, május 13. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) 57—57¹/₂ krajczárig. Közép (páronként) 300—400 kilogramm súlyban) 56—57 krajczárig. Fialtal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 61—61 krajczárig. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő súlyban) 58¹/₂—59 kr. Könnyű (páronk. 250 klgig terjedő súlyban; 59—60 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli súlyban) 58¹/₂—59 krajczárig, közép (páronként 240—260) kilogramm súlyban) 58—59 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 57—58 krajczárig. Sertésplacczám: 1898. május 11. napján volt készlet 41.345 drb, május 12-én felhajtott 762 drb, május 12-én elszállított 334 darab, május 13-ára maradt készletben 41.768 darab. A hizott sertés ártelirányzata csöndös.

Budapesti konzum-sertésvásár, május 13. A ferenczvárosi petroleumraktárnál levő székesfővárosi konzum-sertésvásárra 1898. május 12-én érkezett 494 drb. Készlet 469 darab, összes felhajtás 963 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 492 drb, elszállítatlan maradt 461 drb. Napi árak: 120—180 kilós 56—58 kr, 220—280 kilós 56—58 krajczár, 320—380 kilós 52—57 krajczár, öreg nehéz 52—56 krajczár, malacz 39—41 krajczár. A vásár hangulata lanyha.

Budapesti szurómarhavásár, május 13. A mai vásárra felhozta 246 drb élő bárányt, 1296 darab élő belföldi borjút. — Jegyzett árak: bárány 3—7.50 frt párja, élő belföldi borju 30—42 frt, kivételesen 44 frt 100 kilónként.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, május 13.

Az amerikaiak megkímélhették volna magukat is, bennünket is a negyeddolláros napi árfelhajszolások okozta izgalmaktól és nem kellett volna most szépen visszafelé megtenni az utat, az igaz, valamivel lassabb tempóban.

Szerdán tizenöt, csütörtökön tizennégy centssel olcsóbbodott a májusi buza, ma pénteken pedig öt centssel alacsonyabb kurzusok mellett kezdődött a forgalom. (A zárlati árakat a közgazdasági táviratok rovatában adjuk.)

Nem is annyira az árcsökkenés érdekelhet minket, mert elvégre a hausse-t is csak igen szerényen követtük, illetve egyes napokon egyáltalában ignoráltuk, mint ama rendesen ismétlődő tengerentúli jelentés, hogy nincs kiviteli kereslet. Ez fontos!

Ha még néhány napig szünetel oda át export, akkor az a hausse-konzorcium, a melynek feje, Leiter József, aki különben, amint mondják, már néhány nap óta künn van a játékból, akkor az a corner majd egészen más burokat is fog pengetni.

A nemzetközi piacokon kivétel nélkül lanyha volt ma az irányzat. Bécs, Berlin, London üzletlenséget jelzett. Liverpoolban 3/4 pennyvel, Párisban 50 centimes-al olcsóbbodott a buza ára, a liszté meg 80 centimes-al.

A külföldi hírek közül felemlítjük még a Buenos ayres-i sürgönyt, amely szerint Argentiniában a gabonára fennálló kiviteli vám felemelését tervezik. Ez is oly rendszabály, amely visszafelé szokott elsülni. Nem apad az export semmivel, csak az árak hanyatlanak a termelő országban annyival, amennyivel a kiviteli vámot felszórólják.

Brüsszelből meg távirják, hogy a belga kormány a legszigorubb intézkedéseket akarja fogantatosítani, hogy határt szabjon az antwerpeni gabonaföldszedén uralkodó hausse-áramlatnak. Ezekre a rendszabályokra csakugyan kíváncsiak vagyunk.

Nálunk megrendült némileg a bizalom a május-juniusi buza iránt. E határidő ma közel negyven krajczárt vesztítve árfolyamából, 14 forint 75 krajczárral zárul.

A szeptemberi buza irányzata szintén lanyha volt, főleg, mivel Szent-Szerváczius fagy helyett jótékony, meleg országos esővel köszöntött be. E határidő 10 forint 73 krajczárt jegyzett az utótözsden.

Készaru buzában kevés forgalom volt, mintegy negyed forinttal olcsóbb árak mellett.

Idei gabonában folyton fordulnak elő kétések. Így ma többek között eladtak hateres métermáza buzát, valamely bánási állomáshoz folyó évi augusztus hó tizenötödikéig szállítva, tizenegy forint ötven krajczárnyi készpénzárón, hetvenhat kilogramm súlyt garantálva hektoliterenkint, azszal a kikötéssel, hogy az esetben, ha a buzának súlyosabb vagy könnyebb minősége lenne, hogy akkor kilogrammonként pro és kontra tíz krajczár megterítendő.

Az „Országos Hírlap” tegnapi figyelmeztetése hogy az idén alkalmasint szokotlanul korán áll be majd — az előjelek után ítélve — vagonhiány a vasutnál, nem tévesztette el hatását. Arról értesülünk, hogy a tözsde vezetőségét meg akarják keresni, hogy ez hívja fel ez offo az államvasutak igazgatóságának figyelmét arra, hogy az idén a gabonaforgalom a rendes időnél előbb fog megindulni. Azt hiszik, hogy ez felesleges, mert meg

vagyunk győződve arról, hogy a kereskedelemügyi miniszterium éber figyelemmel kíséri a gazdasági élet lüktetését és idejekorán megteszi a szükséges intézkedéseket ez ügyben is.

A tengerinek mostanában nem igen kedvez a tendenczia. Ennek a czikknek a fő hátránya az, hogy „van”, nálunk pedig csak annak van jó ára, ami nincs. Hogy kellett antichambrirozni, a tavaszi hónapokban a malmoknál a tizenkét forintos búzával, amíg még volt valamelyes kínálat! Bezzeg most vásárolnák a 15—16 forintos árut.

A kukoriczának most van a saisonja, most bocsátják áruba minden oldalról. Jóllehet, keresletben nincs hiány, a vevők, a valamivel növekedett kínálat láttára megpróbálják az alkudozást, mitsem törődve azzal, hogy mily óriási mérvben szaporodott a fogyasztás és a kivitel a takarmányfélében, amelyet ma egyébként bátran nevezhetünk kenyérmagnak, nem gondolva arra, hogy ennek következtében a kínálat egyszerre csak meg fog csapanni. Elfelejtjük továbbá, hogy még vagy nyolcz hónapig van szükségünk a mult évi termékre.

Persze a felmondások következtében — ma is jelentettek be 11.000 métermázst — jelenleg nagy készlet van a fővárosban, át nem vett és félig átvett kötések bővíben czirkulálnak és mindez nyomasztólag hat. Pedig ez a lappangó áru alig egy pár hét múlva biztos révbe kerül: a szeszgyárosokhoz.

Különben nem is annyira a készáruban jut kifejezésre a lanyhaság, mint a határidőpiacon. A terminusok ma mintegy husz krajczárt vesztettek árfolyamukból és zárul a május-juniusi határidő 6 forint 02 krajczáron, a július-augusztusi 6 forint 06 krajczáron.

Egyébként ma tengeriből egy ujdonságczikk is tartotta bevonulását a gabonacsarnokba. Kötöttek ugyanis tengerit az 1899-ik év május havában történendő szállítással. Ez korántsem sajtóhiba; igenis a jövő, e század utolsó évének május havában megállapított teljesítési idővel adtak-vettek ma itt tengerit és pedig azt a tengerit, amelynek elvételével alig hogy elkészültek a gazdák, amely csak Szent-István nap táján kerül mint kedvelt csemege az asztalra és amelynek lemorzsolásához csak a téli hónapokban fognak hozzá.

Mellékesen említjük, hogy öt és fél forinton történtek a kötések és hogy a legifjabb határidőt este már 5 frt 40 krral kínálták, mert ez a jegyzés csakugyan senkit sem érdekelhet.

Lehetne az egy forinttal drágább vagy olcsóbb; termelő vagy fogyasztó ugyan nem kerülhet ma abba a helyzetbe, hogy ilyen tizenkét hónapos üzletbe bele menjen.

Megjegyezzük, hogy e kötésekről a hivatalos árjegyzőnap nem vett tudomást, ami egész helyes is, mert tényleg nincs mit dicsekednünk azzal a külföld előtt, hogy mi már mennyire „előre haladtunk” az üzletben. Megróttuk néhányszor az árjegyző bizottság tagjait, hogy hónapokon-át behunyják mind a két szemüket és befogják mind a két fülküket, míg végre tudomást vesznek valamely új terminusról, de ez üzletnek még jó ideig megtagadhatják a hivatalos ratifikációt.

Másként van ez az 1899-iki márcziusban szállítandó szokvány búzával, amelyben e héten szintén fordultak már elő kötések. Végre is a régi tavaszi buza lejátszódott és ha adnak-vesznek már fél évnél hosszabb idő óta idei buzát szeptemberi szállítással, mi sem akadályozza a márcziusi teljesítéssel való üzletkötést.

Aztán a márcziusi buza kurzusának megállapításához nem is hiányzik a reális alap, hisz ott van az őszi határidő. Már most, hogy ésszerű-e a későbbi terminust deporttal forgalomba hozni, ezt kutatni nem a mi dolgunk. Tény, hogy a márcziusi határidő kurzusa mintegy harmincz krajczárral alacsonyabb a szeptemberi buza árfolyamánál. Pedig elég szomorú tapasztalatokat tettek nálunk, sőt az egész nemzetközi piacon a közelmúltban az ilyen deporttal.

Természetellenes is azt mondani a termelőknek vagy bár csak a spekulánsnak, hogy megvessem a jószágodat, de viseld gondját még vagy egy fél évig, mert ha kár esik benne az a te bajod,

tartsd raktáron a te költségeden és mindennek fejében kapsz tölem ezer métermázsnként háromszáz forinttal kevesebbet. Hát ez mindenesetre furcsa dolog.

Buza.

Elkelt néhány kocsirakomány 15 krajczárral olcsóbb áron.

Előfordult eladások buzában.

Mennyiség métermázában	ó vagy új	származás	minőség megjelölés	átadási hely	ár, netto 100 Kgr-kint	Kész vagy 8 óra
400	új	bánási tiszavidéki	72	Budapest	14.87	3 hó
800	„	„	76	„	15.70	„
100	„	pestvidéki	74	„	13.10	„
100	„	„	75	„	16.45	„
200	„	„	76	„	16.00	„

Hivatalos jegyzések buzában.

F A J	Műn. súly hektol.	100 kilogr. közsp. ára		Műn. súly hektol.	100 kilogr. közsp. ára	
		frtól	frtlig		frtól	frtlig
Tiszavidéki	74	15.45	15.25	77	15.85	15.40
„	76	15.15	15.50	77	15.80	15.70
„	78	15.75	15.85	79	15.50	15.25
Pestvidéki	74	15.10	15.20	75	15.30	15.85
„	76	15.40	15.45	77	15.55	15.65
„	78	15.70	15.90	79	15.85	15.90
Feljermegyei	80	—	—	—	—	—
„	74	15.15	15.90	75	15.40	15.45
„	76	15.50	15.55	77	15.65	15.75
„	78	15.90	16.90	79	15.90	15.95
„	80	—	—	—	—	—

Raktárállomány buzában és lisztben: A fővárosi közraktárakban 74.300 métermázsa buza és 44.400 métermázsa liszt, a nyugotiban 14209 métermázsa buza és 545 métermázsa liszt. A Silosban 4000 métermázsa buza.

Határidőüzlet buzában: Májusi és szeptemberi buza irányzata lanyha, az árak olcsóbbodtak.

Előfordult határidőkötések buzában.

Határidő	Délleti és déli tözsde			Délutáni tözsde		
	kezdet	forgalom	zárlat	kezdet	forgalom	zárlat
május	14.95	15.01-05-01-14.98 98-90	14.98	14.95	14.94-82 81-79	14.78
szept.	10.82	10.85-80-78-83-88	10.80	10.82	10.80-78-79 78-76	10.75

Hivatalos határidőjegyzések buzában.

Határidő	Déli tözsde zárata				Lezárlató árfolyamok
	május 18. pénz	május 12. áru	május 12. pénz	május 12. áru	
május	14.88	14.90	15.19	15.21	15.28
szept.	10.81	10.83	10.94	10.96	—

Rozs.

Készárüzlet. Elkelt néhány kocsirakomány változatlan áron.

Előfordult eladások rozszban.

mennyiség métermázában	ó vagy új	származás	minőség megjel.	átadási hely	ár, netto 100 Kgr-kint	Kész vagy 8 óra
100	új	nyíri pestvidéki	—	Debreczen Budapest	10.00 10.50	kp.

Hivatalos jegyzések rozszban.

ó vagy új	haj	hektoliterenkinti súly kilogrammban	100 kilogramm közsp. ára
frtól	frtlig	frtól	frtlig
új	előrendű másodrendű	70-72	10.70 10.80 10.65

Raktárállomány: A közraktárban 20000 métermázsa; a nyugati pályaudvaron 203 métermázsa.

Határidőüzlet rozszban: Őszi rozszban csekély forgalom volt, az árak olcsóbbodtak.

Előfordult határidőkötések rozszban.

Határidő	Délleti és déli tözsde			Délutáni tözsde		
	kezdet	forgalom	zárlat	kezdet	forgalom	zárlat
május	8.46	—	—	—	—	—
szeptember	8.19	8.20	8.21	8.20	8.18-17	8.15

Hivatalos határidőjegyzések rozszban.

Határidő	Déli tözsde zárata				Lezárlató árfolyamok
	május 18-án pénz	május 12-én áru	május 12-én pénz	május 12-én áru	
május	8.30	8.34	8.39	8.39	8.30
szeptember	8.20	8.24	8.29	8.29	—

Takarmányfélék.

Készárüzlet takarmányfélékben. Zab 5 krajczárral magasabb, a kínálat gyér. Árpa sár-árd, kínálat hiány. Tengeri változatlan.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Table with columns: Mennyiség mázsa, Ár, Faj, Hely, Ár, 100 kg. készp., 100 kg. készp. (fittól, fittig)

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Table with columns: Ár, Ó vagy új, Faj, Hektoliterenkénti súly kg.-ban, 100 kg. készp. (fittól, fittig)

Határidőüzenet. Tengeri irányzata lanya, az árak jelentékenyen olcsóbbodtak.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Table with columns: Ár, Határidő, Délelőtti és déli tőzsde (kezd., forgalom, zárl.), Déltáni tőzsde (kezd., forgalom, zárl.)

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Table with columns: Ár, Határidő, déli tőzsde zárása (május 13-án, május 12-én), 100 kg. készp. (fittól, fittig)

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1898. évi május hó 11. este 6 óráig Budapestre vasúton és hajón érkezett s innen elszállított gabona- és lisztmennyiségéről a következő kimutatást teszi közzé:

Table with columns: Az áru megnevezése, Érkezett (vasúton, hajón, egyéb), Elszállított (vasúton, hajón, egyéb)

helyi forgalomban

Table with columns: Ár, Érkezett, Elszállított, Összesen

átmeneti forgalomban

Table with columns: Ár, Érkezett, Elszállított, Összesen

a fővámbivatalnál előjegyzetett:

Table with columns: Az áru megnevezése, Visszkivétel céljából való behozatalra előj. mennyiség incterm., Az áru megnevezése, A visszkivételre előjegyzett mennyiség mértékárakban

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, május 13.

Említettük tegnapi tudósításunkban, hogy a tőzsde-üzlet szilárdulásának első okát az Olaszországból érkezett kedvezőbb hírek képezték. A ma reggeli jelentések még jobbakk voltak, amennyiben a rendet teljesen helyreállítottuk mondják. A tegnapi jobb irányzat tehát ma még megerősödött. Azok a kedvező magyarázatok, melyekkel a lapok a külügyminiszter tegnapi beszédét kísérték, szintén jó hatást tettek. És ennél fogva az árak általában följebb emelkedtek, habár a forgalom nem is volt valami tetemes. Legnagyobb az osztrák államvasut advance-a, mely déliben 2 forintot tett ki és csak estefelé mérséklődött 1/4-del. Az osztrák hitel déliben 358.40-re emelkedett és délután csak 0-2-del zárult olcsóbban, A többi értékekről nincs mi különös jelentenünk. Ezekre nézve elég szilárdságot láthatni abban, hogy a feltűnő üzletlenség dacára

megmaradtak tegnapi árakban; sőt egyesek közülök még meg is javították azt csekély összeggel. Az általános waggon-kölcsönző volt az egyetlen, mely 3 forintra ment följebb. De ezt, úgy mint az osztrák államvasutat, az aratási kilátások portálják; tehát „soron kívül” advance“-ál.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 384.75 385.50, Leszámítolóbank 255.70—256.—, Osztrák hitelrészvény 357.30—358.40, Osztrák-magyar államvasut 357.50—358.50.

Délelőtti 11 óra 15 perczkor zárulnak: Osztr. hitelrészv. 358.30, Magyar hitelrészv. 385.25, Aranyjárdék 120.80, Koronajárdék 99.10, Leszámítoló bank 255.75, Jelzálogbank 254.50, Rimamurányi 253.50, Osztrák-magyar államvasut 358.50, Ipar- és kereskedelmi bank 104.50, Déli vasut 72.75, Közüti vasut 387.50, Villamos vasut 272.75, Márka 58.93.

A déli tőzsdén előfordult kötések: 4%-os földhitelintézetli korona záloglevél 97.75, Első magyar iparbank 176, Magyar jég- és viszontbiztosító 125, Közüti vasut 272.75, Északmagyarországi országos kőszénbánya 173.50—174, Magyar hitelrészvény 385.—, Magyar ipar- és kereskedelmi bank 104.25, Magyar jelzálogbank 254.25—254.50, Magyar leszámítoló bank 256—256.25, Rimamurányi 254.—, Osztrák hitelrészvény 357.80—358.40, Ujlaki téglagyár 257.—, Osztrák-magyar államvasut 358.40—359.40, Ganzgyár 2080, Általános waggonkölcsönző társaság 600—603, Magyar cukoripar 158.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2—2.50 forint, 8 napra 4.50—5.50 forint, május utóljára 5.50—6.50 forint.

Déltán 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns: Ár, május 13., május 12.

Az utőtőzsde tartott maradt. Kötetett: Osztr. hitelrészvény 358—358.30, magyar hitelrészvény 385.25—385.50, leszámítoló bank 256, jelzálog hitelbank 254.50—254.75, osztrák-magyar államvasut 359—359.40 forinton.

Déltán 4 órakor zárulnak:

Table with columns: Ár, május 13., május 12.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDE.

Budapest, május 13. Zs i r a d é k á r u c e k é l y mennyiségben magasabb áron árultattott; elsőrendű városi disznózsír 65.50—66.50 forinton jegyeztetett; szalonna ára 50 krral emelkedett, szilva irányzata bágyadt és alacsonyabb áron kelt.

Hivatalos jegyzések.

Table with columns: Faj, Ár 100 kilogramonként (Pénz, Ár), Ft, Ft

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, május 13. A vásári forgalom: Husnála forgalom élénk, árak szilárdak. Baromfi-nál élénk, árak csökkentek. — Halban élénk, árak szilárdak. — Tej- és tejtermékek-nél élénk. — Tojásnál élénk, árak szilárdak. Zöldség-nél élénk. — Gyümölcsnél élénk. — Fűszereknél csendes. Időjárás: borult esős. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi czikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhahus hátulja I. 50—58 frt, II. 44—50 frt. Birkahus hátulja I. 36—46 frt, II. 28—36 frt. Borjúhús hátulja I. 56—62 frt, II. 45—50 frt. Sertésbús isörendű 60—62 frt, vidéki 50—54 frt (Minden 100 kilonként.) Kolbász füstölt 60—80 kr (kilonként). Sertészsír hordóval 66.0—67.0 frt (100 kilonként). — Baromfi (élő). Tyúk 1 pár 1.10—1.30 frt. Csirke 1 pár 0.50—1.10 frt. Lud hizott kilonként 55—58 kr. — Különfélék. Tojás 1 láda (1440 db) 27.0—28.0 frt. Sárgarépa 100 kötés 3.00—7.00 frt. Petrezselyem 100 kötés 3.00—7.00 frt. Lenese m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kilo 8—12 frt. Paprika I. 100 kiló 30—50 frt, II. 10—30 frt. Vaj I. rendű kilonként 0.85—0.90 frt. Vaj-téa kilonként 1.10—1.20 frt. Burgonya-rózsza 100 kiló 3.00—3.70 frt. Burgonya sárga 100 kiló 3.00—3.90 frt. — Halak. Harcsa (élő) 0.60—1.— frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.60—1.— frt 1 kiló. Ponty dunai 0.40—0.50 frt.

Szesz.

Budapest, május 13. Irányzat szilárd. A kontingens nyersszesz ára Budapestben 20.25—20.50. Finomított szesz nagyban 58.75—59.—, Finomított szesz kicsinyben 59.25—59.50, Élesztő-szesz nagyban 58.75—59.—, Élesztő szesz kicsinyben 59.50—59.75, Nyersszesz adózva nagyban 57.75—58.—, Nyersszesz adózva kicsinyben 58.25—58.50, Nyersszesz adózatlan (exknt.) 17.—17.25, Denaturált szesz nagyban 21.50—21.75 Denaturált szesz kicsinyben 22.—22.50. Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, május 13. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra 21.10 forintig kelt el. Zárlatjegyzés 20.90—21.20 frt azonnali és 21.30—22 frt későbbi szállítása.

Prága, május 13. Adózott tripló-szesz nagyban 57.—57.25 frton jegyeztetett. Adózatlan szesz 20.50—20.75 forint nagyban. Szilárd.

Triest, május 13. Kiviteli szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenként nagyban magyar, román és csen áru 14—14.50 forinton kelt el.

Bécs, május 13. Kontingentált szesz kész áruban 21.30 frittól 21.50 frtig. Emelkedő.

Berlin, május 13. Szesz helyben 58.80 márka = 31.63 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenként á 10,000 literszázalék. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Stettin, május 13. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 53.80 márka = 31.63 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Boroszló, május 13. Szesz (50-es) pr. májusra 73.10 márka = 42.98 frt; szesz (70-es) pr. májusra 53.30 márka = 31.54 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Hamburg, május 13. Szesz májusra 24.40 márka = 14.35 frt; május—jun.-ra 24.40 márka = 14.35 frt; június—júliusra 25.— márka = 14.70 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 forint.

Páris, május 13. Szesz folyó hóra 49.50 frk = 26.18 frt; júniusra 49.25 frk = 26.05 frt; július—aug.-ra 49.25 frk = 26.05 frt; 4 utolsó hóra 45.— frk = 23.80 frt. Az árak 10.000 liter százalékonként 1/4% leszámítással értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.70 frt.

Cukor.

Prága, május 13. Nyers cukor 88% cukortartalom, franco Aussig. Azonnali szállításra 12.75 frt, október-decemberi szállításra 12.75 forint.

Hamburg, május 13. Nyers cukor f. o. b. Hamburg. Azonnali szállításra 9.42, augusztusi szállításra 9.67, okt.-decemberi szállításra 9.62. Irányzat nyugodt.

Páris, május 13. Nyers cukor (88 fok) készáru 30.50—31.— frk; fehér cukor júniusra 32.50 frank, július-aug.-ra 32.75 frk, okt.-tól 4 hóra 33.— frk, 4 hóra máj.-tól 31% frk. Finomított készáru 104.—104.50 frank.

London, május 13. Jávacsukor 12 1/2 shilling, szilárd. Nyers cukor és jegezedett cukor nyugodt de ártartó, Finomított darabcsukor ártartó nyugodt üzlet mellett. Kalföldi tört változatlanul ártartó. Jegyeztetett: készáru 11.1 1/2 sh., júniusra 11.2 1/2 sh., jul.-aug.-ra 11.4 1/2 sh. Répa-cukor: bágyadtan zárult. Német (88%) májusra 9.3% shilling, júniusra 9.5 shilling, júliusra 9.6 shilling, augusztusra 9.7 shilling, okt.-decemberre 9.7 1/2 shilling. Határidőüzenet: májusra 9.4 sh., júniusra 9.5 1/2 sh., júliusra 9.6 1/2 sh., augusztusra 9.7 1/2 shilling, október-decemberre 9.8 shilling.

Petroleum.

Hamburg, május 13. Petroleum helyben 5.70 márka = 3.70 frt. Antwerpen, május 13. Petroleum fin. helyben 17.3/4 frank = 8.29 frt. Bréma, május 13. Petroleum fin. helyben 5.90 márka = 3.50 frt. Newyork, május 13. Petroleum fin. 70 Abel test. Newyorkban 5.95 cents, fin. petroleum Philadelphianban 5.90 cents; United Rife Line Certificated májusra 82.—; nyers petroleum májusra 6.60 cents. London, május 13. Petroleum, amerikai 4 3/4 sh., orosz 4 3/4 sh.

Olajok.

Páris, május 13. Repceolaj folyó hora 57.— frk (= 26.92 frt); júniusra 57.— frk (= 26.92 frt); július-aug.-ra 57.50 frk (= 27.16 frt); 4 utolsó hora 57.75 frk. (= 27.23 frt). Arak 100 kilónkint értendő. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.70 frt. Hamburg, május 13. Repceolajhelyben 53.— márka (= 31.16 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt. Köln, május 13. Repceolaj helyben (hordóval) 57.50 márka (= 33.82 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt. London, május 13. Terpentin 25.—25.3 sh. Repceolaj 23.6 sh. Lenolaj 16.9 sh. Gypot-magolaj 16.3—16.9 sh.

Kávét, tea, rizs, juta, shellack.

London, május 13. Kávét. Santos, határidő ártartó, de nyugodt. Jegyzetelt: máj.-ra 29.— sh., júl.-ra 29.3 sh., szeptemberre 30.— shilling, decemberre 30.6 sh. Tea: indián és Ceylon ártartó. Rizs: szilárd, de alig keresve. Juta: igen szilárd, meglehetősen keresve. Shellack: igen nyugodt.

Fémek.

London, május 13. Réz, G. M. Brände 51 1/16 — 51 1/16 st. készáru és 51 1/16 — 52 1/16 font st. 3 hora; best sel. 56 3/4 — 57 1/4 font sterling. Ón: finom, külföldi 65 3/8 — 65 7/8 font sterling készáru és 66 1/16 — 66 3/16 font sterling 3 hora. Ólom: angol 13 3/4 font sterling; külföldi 13 1/4 — 13 3/8 font sterling. Horgany: külföldi 19 1/4 font st. Higany: 7.76 font sterling első és 7.7 font sterling másodikból. Vas: A glasgowi nyersvaspiacz szilárdan indult és ártartóan zárult, csekély üzlet mellett. Zárlatárak: 46.3 shilling készáru és 46.6 sh. egy hora. Cleveland 40.2 shilling készáru és 40.4 1/2 shilling egy hora; Hematit 50.4 1/2 sh. készáru és 50.7 1/2 sh. egy hora; Middlesbrough 51 sh. kész-áru és 51.3 shilling egy hora. A nyersvas-készlet Glasgowban 331.833 és Middlesbroughban 44.499 tonna.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, május 13. New-York ma újabb ár-csökkenést jelentett, ami azonban nem kellett nagy hatást. Előfordult kötések: buza tavaszra 16.60—16.65—16.60 forint, buza május-júniusra 15.—15.10—14.99 frt, buza őszre 10.80—10.88—10.82 frt, rozs őszre 8.45—8.40 forint, zab május-júniusra 7.75, tengeri július-augusztusra 6.50 forint.

Hivatalosan jegyzetelt:

Buza tavaszra 16.60—16.70, május-júniusra 14.98—15.—, őszre 10.81—10.83, rozs tavaszra 10.—10.10, rozs őszre 8.36—8.38, tengeri május-júniusra 6.44—6.46, július-augusztusra 6.46—6.48, zab tavaszra 7.75—7.80, zab május-júniusra 7.74—7.76, zab őszre 6.36—6.38, repce augusztus-szeptemberre 13.60—13.75 forint.

Boroszló, május 13. Buza helyben 24.—márka (= 14.11 frt) sárga. Buza helyben 23.90 márka (= 14.05 frt). Rozs helyben 18.—márka (= 10.58 frt). Zab helyben 17.—márka (= 10.—frt). Tengeri helyben 14.—márka (= 8.23 frt). Minden 100 kilónkint. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt. Hamburg, május 13. Buza holsteini 255—265 márka (= 15.—15.59 frt). Rozs meklenburgi 178—188 m. (=10.47—11.05 frt.) Ross orosz 142—143 márka (= 8.35—8.41 frt). Minden 100 kilónkint. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Páris, május 13. (Megnyitás.) Buza folyó hora 31.10 frank (=14.84 frt). Buza júniusra 31.10 frank (=14.84 frt). Buza július-aug.-ra 29.40 frank (= 14.07 frt). Buza 4 utolsó hora 25.40 frank (= 12.12 frt). Rozs folyó hora 21.75 frank (= 10.37 frt). Rozs júniusra 21.75 frank (= 10.37 frt). Rozs július-aug.-ra 17.90 frank (= 8.53 frt). Rozs 4 utolsó hora 16.—frank (=7.63 frt). Minden 100 kilónkint. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.70 forint.

Páris, május 13. (Zárlat.) Buza folyó hora 31.40 frank (= 14.99 frt). Buza júniusra 31.40 frank (= 14.99 frt). Buza július-augusztusra 29.90 frank (=14.26 frt). Buza 4 utolsó hora 25.00 frank (=12.21 frt).

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, május 13. A mai tőzsdén az irányzat határozottan megerősödött. Erre első sorban a külügyminiszter expositója, továbbá a külföldi magassabb jegyzések és az olaszországi belmozgalmak megszünése szolgáltatott okot. Mindazonáltal az üzlet szűk körben mozgott. A déli tőzsdén államvasuti részvényeket vásároltak élénken. Berlin számára.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 357.65—353.25. Anglo-bank 157.50 Union-bank 297.—, Osztrák földhitel 470—471. Magyar hitelrészvény 385.— Osztrák-magyar államvasut 357.25—358.35. Déli vasut 73.—, Landerbank 229.—, Elbevolgyi vasut 262.50, Alpési bánya 165.60—167.20, Rimamurányi 253.—, Dunagőzhajózási 467—468, Dohányrészvény 130.50, Magyar aranyjárdék 120.75, Magyar koronajárdék 99.10, Török sorsjegy 60.10—60.30, Német márka 58.96, Májusi járadék 102.85, Osztr. koronajárdék 101.90, 20 frankos 9.55 1/2 Magyar leszámítoló bank 254.—, Graz-Köflachi 290—292, Tramway 524—528, Magyar általános kőszénbánya 100.—, Észak magyarországi egyesült kőszénbánya 174.—, Felsőmagyarországi bánya- és kohó 114.25—114.75.

Délután 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 358.12, Osztrák-magyar államvasut 358.37, Magyar hitelrészvény 385.—, Alpési bánya 166.80, Májusi járadék 101.85, Török sorsjegy 60.40, Landerbank 229.50.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 357.87 Magyar hitelrészvény 384.50, Anglo-bank 158.25 Bankverein 270.—, Union-bank 296.50, Landerbank 229.50, Osztrák-magyar államvasut 359.— Déli vasut 72.75, Elbevolgyi vasut 262.50, Északnyugoti vasut 249.—, Török dohányrészvény 129.—, Rimamurányi 253.—, Alpési bánya 165.75, Májusi járadék 101.90, Magyar koronajárdék 99.20, Török sorsjegy 60.25, Német márka 58.95, Fegyvergyár 317, Magyar aranyjárdék 120.90, Osztrák koronajárdék 101.70, 20 frankos 9.56.

Bécs, május 13. (Utőtőzsdé.) A déli tőzsdé zárata után jegyznek: Osztrák hitelrészvény 358.—, Magyar hitelrészvény 385.—, Anglo-bank 158.75, Bankver. 272.25, Union-bank 297.—, Landerb. 229.50, Osztrák-magyar államvasut 359.37, Déli vasut 73.—, Elbevolgyi vasut 263.—, Északnyugoti vasut 249.50, Török dohányrészvény 129.—, Rimamurányi vasut 253.—, Alpési bánya 165.30, Májusi járadék 102.—, Magyar koronajárdék 99.25, Töröksorsjegy 60.30, Német márka azonnali szállításra 58.93, Német márka ultimóra 58.95.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: Magyar aranyjárdék 121.—, Magyar koronajárdék 99.25, Tiszai kölcsönorsjegy 139.25, Magyar földtehermentesítési kötv. 97.25, Magyar hitelrészvény 384.75, Magyar nyereségyekölcsön sorsjegy 160.50, Kassa-oderbergi vasut 190.50, Magyar kereskedelmi bank 1410.—, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.20 Magyar keleti vasuti állami kötvények 120.25, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 255.50, Rimamurányi vasútványtársaság 253.25, 4 2/2% papírjárdék 102.—, 4 2/2% ezüstjárdék 101.80, Osztrák aranyjárdék 121.25, Osztrák koronajárdék 101.90, 1860. sorsjegyek 143.—, 1864. sorsjegyek 197.50, Osztrák hitelsorsjegyek 200.—, Osztrák hitelrészvény 358.—, Angol-osztrák bank 158.50, Union-bank 297.—, Bécsi Bankverein 271.50, Osztrák Landerbank 229.50, Osztrák-magyar bank 913.—, Osztrák-magyar államvasut 359.13, Déli vasut 72.75, Elbevolgyi vasut 262.25, Dunagőzhajózási részvény 498.—, Alpési bányarészvény 165.50, Dohányrészvény 128.50, 20 frankos 9.55 1/2, Cászári királyi vert arany 5.69, Londoni váltóár 120.85, Német bankváltó 58.90, Az irányzat szilárd.

Berlin, május 13. Ezüstjárdék 101.60, Osztr. aranyjárdék 102.90, Magyar aranyjárdék 102.50, Magyar koronajárdék 99.80, Osztrák hitelrészvény 223.60, Osztrák-magyar államvasut 152.60, Déli vasut 32.—, Bústiehrádi vasut 308.70, Osztrák bankjegy 169.65, Rövid lejáratu váltó Bécsre vagy Budapestre 169.55, Rövid lejáratu váltó Párisra 80.90, Rövid lejáratu váltó Londonra 20.48 1/2, Orosz bankjegy 216.75, Olasz járadék 91.—, Laura-kohó 195.10, Harpeni 187.30, Olasz központi vasut 130.80, Török sorsjegy 114.50, Északnyugoti vasut 121.30.

Az utőtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 223.60, Osztrák-magyar államvasut 152.60, Déli vasut 32.—, Magyar aranyjárdék 102.50, Disconto-társaság 196.90.

Páris, május 13. Új 3% francia járadék 101.70, 3%-os francia járadék 102.92, 3 1/2%-os francia aranyjárdék 106.32, Osztrák aranyjárdék 102.40, Déli vasut elsőbbség 388.—, Alpési bánya 364.—, Török dohányrészvény 280.—, Török sorsjegy 108.—, Olasz járad. 91.75, Spanyol kölcsön 34.37, Meridional 884.—, Onomanbank 545.60, Rio Tinto 864.—, Debeers 689.—, Eastrand 108.—, Chartered 64.50, Randfontein 40.80, Osztrák földhitelintézet 1290.—, Magyar aranyjárdék 103.—, Osztrák-magyar államvasut 769.—.

Frankfurt, május 13. (Zárlat.) 4 2/2% papírjárdék 86.40, 4 2/2% ezüstjárdék 86.05, 4% osztr. aranyj. 102.80, 4% magy. aranyjárdék 102.50, magyar koronaj. 99.70, osztr. hitelrészvény 303.37, osztr.-magyar bank 773.—, osztr.-magyar államvasut 308.12, déli vasut 64.—, bécsi váltóár 169.52, londoni váltóár 20.49, párisi váltóár 80.96, bécsi bankvein 223.37, villamos részvény 138, alpési bányarészvény 142.—, 3% magy. aranykölcsön 89.55. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, május 13. (Utőtőzsdé.) Osztrák hitelrészv. 303.25, Déli vasut 64.—, Osztrák-magyar államvasut 308.25.

Frankfurt, május 13. (Esti tőzsdé.) Osztr. hitelrészvény 303.25, Déli vasut 64 3/4. Osztr.-magy. államvasut 308.62. Bécsi bankvein 230.—. Az irányzat nyugodt.

Hamburg, május 13. (Zárlat.) 4 2/2% ezüstjárdék 86.05, osztrák hitelrészvény 303.—, osztrák-magyar államvasut 770.—, déli vasut 151.50, olasz járadék 90.80, 4% osztr. aranyj. 103.15, 4 1/2%-os magy. aranyjárdék 102.75. Az irányzat szilárd.

Hamburg, május 13. (Esti tőzsdé.) Osztrák hitelrészv. 303.25. Az irányzat szilárd.

London, május 13. (Zárlat.) Angol consolok 111. 1/2. déli vasut 7.—, spanyol járadék 34. 3/4. olasz járadék 90.—, 4% magy. aranyjárdék 101.—, 4% rupia 62 3/4, Canada papírvasut 86. 3/4. leszámítolási kamatláb 3.75, ezüst 26. 1/16. Bécsi váltóár 12.24. Az irányzat szilárd.

New-York, május 13. Ezüst 56. 3/4.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1898. május 13-án reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsiusus szerint, Csapadékmm., Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsiusus szerint, Csapadékmm. Lists various weather stations and their data.

A minimum a magas északra van és onnan déli irányban nyúlik le az alacsony nyomás, inasodlagos minimumot alkotva. Keletről és nyugatról magas nyomás övezi a minimumot. Az európai időjárás mindentől esős és csak délkeleten száraz. Az eső sűrű volt az alpesi tartományokban, Franciaországban és Angliában. A hőmérséklet keleten magasabb mint nyugaton. Hazánk nyugati felében az eső általános lett és ugyanott a hőmérséklet is erősen leszállt, míg keleti felében az idő reggel még száraz és enyhe. Igen hűvös idő várható, helyenkint esővel.

VIZALLAS.

— Május 12-én. —

Table with columns: Főly, Vizmértés, Vízállás reggel, Árnyék v. apályok, Főly, Vizmértés, Vízállás reggel, Árnyék v. apályok. Lists tide measurements for various locations.

Állás megnevezés: * = Japán; + = Szibéria; - = Észak-amerikai; < = észak; > = déli; ? = kétséges.

A szerkesztésért felelős: a főszerkesztő.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Ezre szentesítik kéziratosban, levélbélyegekben vagy postautóval.

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Ha a hirdető címét is küli a hirdetésben, vagy a vilámi postautóval, akkor minden közlés után még 30 krajczár kiegészítendő is felelő. — Csak az apróhirdetést postautóval vagy beki-
adónak, s a szöveget az utólevélben kell; esetleg közléses levélben is lehet a szöveget a levéljegyeket bekiadónak. Mindentl könnye
kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK

az

ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker., József-körút 65.) a következő újságokban:

- I. ker., Járnok-utca 22. **Öz. Balassovits Györgyné** nagyvárosa.
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos.** fűszerkereskedés.
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Ernőné Már.** dohányüzem.
- IV. „ Farsich-bazár **Dévai Józsefné.** dohányüzem.
- IV. „ Petőfi-tér 3. szám **Horvath A. J.** dohányüzem és újságáru.
- V. „ Nagykörön-utca 20. sz. **Löwinger Gyula.** fűszerkereskedés.
- V. „ Dorottya-utca 13. sz. **Wall Vilmos.** dohányüzem.
- V. „ Váci-körút 6. szám **Marcus Janka.** dohányüzem.
- V. „ Lipót-körút 22. szám **Wollák Zsigmond.** dohányüzem.
- VI. „ Teréz-körút 54. szám **Bronner névnyel.** dohányüzem.
- VI. „ Andrássy-ni 48. szám **Rohonyi Ilona.** dohányüzem.
- VII. „ Erzsébet-körút 50. szám **Heisler Béna.** dohányüzem.
- VII. „ Erzsébet-körút 7. szám **Frensz J.** dohányüzem.
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérk. **Szörényi V.** dohányüzem.

egyes helyeken mindennemű felvilágosítókat készségesen megadnak.

LEVELEZÉS.

Szép szemű Dórácska! Megvagyok békítve, hanem aztán máskor ne adjon okot a barágra. Egy kifogásom van a levél iránt és pedig nem szabad minden csekélységet szigorúan venni és azt félromagyarazni, az illető nem gondolja úgy, mint a hogy azt kezdte értelmezte. Sok sok pusztit küld M. . . t. 423-1

Ár! Viszont igen örülök, hogy nemsokára láthatlak. Csakúgy. 423-1

Csunya fekete! Ha nem tetszik segítsen magán! Szép kiegészítés mondhatom, ugyebár ez legyen a balzsam fájo szivemre, nemde? Ezen nyilatkozata daczára mégis nagyon, nagyon szeretem, azonban ne gondolja, hogy szívesen hanytam a dolgot felett. Ugye érti, hogy mit gondolok ez alatt. Keresek a szenvedőtől. 420-1

Pepitta! Nem kevésbé lepelt meg azon kijelentésed, hogy nem tudod, mit vétettél volna nekem. Hm, ez igaz is azgykerü! Mintán e helyen nem fejtegethetem, hogy mi minden rosszszágot követett el irányomban. Legyen a dolgot fagyában, míg Miklósnál találkozunk, kéjlen ő felettünk, továbbá igenis szigorúan veszem, sőt követelm, hogy mindennap írjál, tudod, merty különben lesz hadi el hadd. Pusztit küld „Szanszan 18.” 424-1

Élnek levél ment Gúndörösi. 423-1

Csakis szellemi szórakozásból óhajtok megismerkedni, oly intelligens úrral, ki lát és társaságot nem rajnál egy fiatal leány szórakoztatására. Minden félreértés elkerülés végett megemlítem, hogy ezt kezdetben csakis levélleg intésem. Pályázok irjanak „Kéknafelje” jelge alatt. 423-1

HÁZASSÁG.

Csinos barna hölgy óhajt közelebbi ismerkedni. Levél „Komoly barba” jelge alatt e laphoz kéretnek. Csakis teljes nével elhatott ajánlatok vételnek figyelembe. 414-2

Videki izr. nőnelési szándékából ismerkedést óhajt küni oly csinos hajadonnal, kinek némi horomány van. Levél „Mintaké” jelge alatt e laphoz kéretnek. 410-2

Minden ismerkedés nélkül, ezen uton szeretem férjhez menni jó nevelésű, házias, igénytelen nő. Csakis teljes nével elhatott ajánlatok vételnek figyelembe, melyek „Szörényi 20” jelge alatt e laphoz intézendők. 423-2

Csinos, cikékelő családból származó 20 éves leány férjhez menni óhajt, oly intelligens úriemberhez, ki nem hozományra, hanem igazán szeretni tudó és társasos feleségre vagy. Levél „Csinos barna” jelge alatt a kiadóhivatalba intézendők. 373-2

Egy gégyári kiegészítés, 1500 frt évi jövedelemmel, házasság irántól óhajt megismerkedni oly csinos, cikékelő családból származó hölgyvel, ki 10-12000 forint házasúgyval rendelkezik. Levél „Komoly ember” jelge alatt e laphoz intézendők. 3904-2

ALLÁST KERES.

Gazdatiszt. Ki 20 éves korától gazdaságban működik jó utkerrel, s 20 évi tapasztalattal, s nagyobb gazdaságokat önállóan kezel, s minőségben alkalmazzák keresetű munkáit. Szíves megkeresésekre várnak. Mohácsi „Jó ember” címmel. 3912-3

Déltáni sítákra ajánlatok, kis gyermekek mellé, szívesen felvételnek kiadóhivatalba kéretnek. Szíves ajánlatok „M. S. 3” jelge alatt e laphoz kéretnek. 413-3

Házvezetőnőnek ajánlatok, egy magányosnőnek nő, a háztartás minden ágában kitűnő jártasságra van. Szíves megkereséseket „Jó ember” jelge alatt e laphoz kéretnek. 3938-3

Egy német lakasszony, ki most jött Berlinből Budapestre, intelligens családban nevelkedett gyermekekkel. Házi dolgokat is végez és a kasszát is ért. Szíves megkereséseket a kiadóhivatalba kéret „Borini” jelge alatt. 4008-3

Fiatl szép barna öz. nő óhajt házvezetőni állást elnyerni. Jó bizonyítványai vannak és kitűnően főz. Szíves megkereséseket e lap kiadóhivatalába kéret „Szörényi igényű” jelge alatt. 4008-3

Egy cégvezető, ki részlet üzletben hosszabb idő óta működik, hasonlóan vagy más megfelelő állást keres. Esztelen elvállalja egy jobb képviselőt is. Agilis és ha alkalmas egyén. Szíves megkereséseket „Családapa” jelge alatt a kiadóhivatalba kéret. 3990-3

ALLÁST KAPHAT.

Videki házalók kerestetnek. Czim a kiadóhivatalban. 1206-4

Bonno kerestetnek egy 3 éves gyermek mellé. Ajánlatokat d. u. 2-4 óra között. Czim a kiadóhivatalban. 4218-4

Elárulítónő, ki a női konfekcióban járatos s már e szakmában városban. Előnyben részesül, ki a magyar nyelven kívül francziául is beszél. Ajánlatok „Úgyes” jelge alatt kéretnek e laphoz. 4184-4

Házvezetőnői állást nyer egy idősebb megbízható, mindenházi teendőben járatos nő, ki a német nyelvet is beszéli, előnyben részesül. Ajánlatok „Kifogástalan” jelge alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 4308-4

Úgyes derékvarrónók és tanulócsányok azonnal felvételnek. Czim a kiadóhivatalban. 4136-4

Egy közjegyzői hivatalban azonnal alkalmazást nyer egy szakavatott szorgalmas, fegyelmes, előző évtől egyen mind segédjegyző. Aizetés havil 15 frt és teljes ellátás, ruhaköltséggel, Adóvégrehajtás alkalmával 2 frt napidíj. Önkényes a kiadóhivatalban meg tudható címre kéretnek. 4160-4

Okleveles gyermekekért keresetnek egy 8 éves kis leány mellé, kiz zongorában és hegedűben járatos, előnyben részesül. Ajánlatok a fizetés és egyéb igények megjelölésével. „Okleveles” jelge alatt e laphoz kéretnek. 4160-4

Tisztességes magányos nő kerestetik vidékre 2 és fél éves fru mellé. Czim a kiadóhivatalban. 4232-4

OKTATÁS.

Czimbalm-tanítónő, ki még néhány órával rendelkezik, tanít az általa feltalált legkönnyebb tanítási szerint, ugyanintén cigányosan is, házál és házon kívül. (Óránkint 50 krajczár.) Czim a kiadóhivatalban. 4102-6

Szabászatban és női ruha varrásban alapos oktatást kaphatnak jó családból származó intelligens hölgyek. Hol megmondja a kiadóhivatal. 3874-5

Intelligens fiatal ember, hivatalnok, délutáni órákban elfogad egy pár tanuló oktatására. Szíves megkereséseket a kiadóba kéret „Küthő” jelge alatt. 4052-5

BIRTOK VÉTEL ÉS ELADÁS.

160-250 holdnyi birtokot keresek nagy kerttel, szép úri lakkal a főváros és vasút közelében. Ajánlatok „Vétel” cím alatt. 8036-6

A budai oldalon néhány hold földet keresek vételre részletfizetés mellett. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kéret „Pontos értes” jelge alatt. 4216-6

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Játra-Somnicz nyaralótelepen, a Lomnici-csúcs vidékén, két év előtt épült villa négy szobával, előszobával, verandával, külön konyha-épülettel, pinczével, vívezetékekkel, szökőkúttal, egy holdas fésített, bekerített parkkal eladó. Czim a kiadóhivatalban. 6707-7

Házvétel. Budapest valamelyik főutcájában szorotnek két esetleg háromemeletes házat venni kedvező fizetési feltételek mellett. Ajánlatokat „Komoly vevő” jelge alatt a kiadóhivatalba kéret. 4220-7

Elköltözés miatt óhajtom eladni úpesti házamat, mely a befejezett léte 100/3-át hozza. Közvetlen a vilamos megállóhely mellett a legzárabb helyen épült. Czim a kiadóban. 3734-7

Egy 5 szobából álló nyaraló kerttel, épületől vasúttól egy órány távolságra fekvéssel, eladó. Czim a kiadóhivatalban. 3954-7

Villát keresek a Stefánia-úton 60-70.000 frtj. Körvették díjaztatnak. Ajánlatok „Villa” jelgevel ellátva e lap kiadóhivatalába intézendők. 4094-7

Nyugdíjas hivatalnok-családnak alkalmas falusi birtok eladó; Tordaháza mellett, azonos levegő, kitűnő ivóvíz, vasúttól 25 percznyire. Úralk, 6 szoba, konyha, kamrák, fűtőkész. 4 hold gyümölcsös, 4 hold luczermény, 5000 frt, melly 2500 bankétre; van meg kertileg kiváló kútján azonos 40 becsold, 6000 frt. Kérem is eladó. Czim a kiadóhivatalban. 1273-7

Péczelen keresek egy kényelmes beosztású villát kerttel, bérbe, esetleg vételre. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kéret „Nyugdíjas” jelge alatt. 4313-7

A Nagy János utcában egy villa nagyon szép kerttel bérbeadó. Czim a kiadóhivatalban. 4289-7

ELADÁS.

A fővárosban egy jóforgalmu helyen egy három kammerzés fészer- és fekete, pékség, holnaponta 9 frt. áru konyha is van forgalomban azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3902-9

Egy ebédődván szöveggel behuzva ázsás áru eladó. Czim a kiadóhivatalban. 4122-8

Balozok igen díszes ebédő-budor költözökös miatt magányos kézből olcsón eladó. Megtekinthető naponta 10-11 óra közt. Czim a kiadóhivatalban. 4182-8

Női biciklitt, jó állapotban azonnal megvessek. Ajánlatok a kiadóhivatalba intézendők „Modell” címmel. 4028-8

Teljesen új kerékpár jutányos áru eladó. Megtekinthető 12-12.30 és este 7-9 óráig Czim a kiadóhivatalban. 4188-8

Állg használt, teljesen jó karban levő kerékpár eladó. Czim a kiadóhivatalban. 4012-8

Genies üzlet kitűnő forgalommal, betétség mellet eladó. Venni szándékozok irjanak e laphoz. Hívenvadász címmel. 4008-8

VÉTEL.

A fővárosban jó forgalmu helyen nagyobb pékség megvételre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban. 3902-9

Kerékpár kerestetik sürgős vételre. Ajánlatok az ár megjelölésével „Atilla” jelge alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 4123-9

Veszek jókarban levő kerékpárokat. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kéret „Kerékpár 36” címmel. 4032-9

Egy jóforgalmu és nagyobb kiterjedésű fűszerüzlet megveleire kerestetik. Czim a kiadóhivatalban. 3956-9

Jöszervezetű czimbalom kerestetik jutányos ár mellett, mellyel előbbi megvételre. Ajánlatok „F. B. 24” jelge alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 4156-9

KIADÓ SZOBÁK.

Tisztességes családnál egy tisztességes kisasszony lakást, esetleg teljes ellátást kaphat a József-utczában. Előnyben részesül oly hölgy ki egész nap elvan foglaltva. Czim a kiadóhivatalban. 3972-10

A Baross-utca közelében, a Szigetvári-utczában, külön álló kis garzonlakás, amely egy kétalakos csinos szobából, előszobából áll, külön kapukücsessel, butorral, vagy butor nélkül azonnal kiadó Czim a kiadóhivatalban. 3952-10

Egy csinosan butorozott szobába egy szobatars kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 4000-10

Kiadó csinosan butorozott szoba, teljes ellátással. Czim a kiadóhivatalban. 4166-10

Előkelő izr. családnál a Váci-körúton, közel az Arany-János utcához, egy-két intelligens ur lakást és áruon ellátást nyerhet. Czim a kiadóhivatalban. 4149-10

Intelligens fiatal nő, kinek szépen berendezett lakása van, keres idősebb intelligens lakótársulót. Czim a kiadóhivatalban. 3790-10

Építészházból nyíló elegánsan butorozott szoba egy ur részére azonnal kiadó. Czim a kiadóban. 4110-10

Egy szépen butorozott szoba a Teréz-körúton, esetleg ellátással egy magányos nőnél kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4102-10

SZOBA KERESTETIK.

Keresek Budán a Császár-fürdőhöz közel egy szobából és konyhából álló lakást a nyári hónapokra, esetleg teljes ellátással. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kéret „Nyári lakás” címmel. 4010-11

LAKÁS KERESTETIK.

A városilgetben óhajtok egy különbejárta szobát, butor, vagy a nélkül azonnal kienni. Ajánlatokat az ár kifejtésével e lap kiadóba „K. J.” jelgére kéret. 4008-12

A Népszínház közelében keresek külön bejárta utcai szobát, intelligens családnál. Ajánlatokat az ár megjelölésével a kiadóhivatalba kéret „M. M.” jelge alatt. 4178-12

V., esetleg a Vi. kerületben, lehetőség a Váci-körúton keresek egy elegáns utcai szobát. Csakis keresztény családnál. Esztelen teljes ellátással. La veletek a kiadóhivatalba kéret „Tikk” jelge alatt. 4228-12

KIADÓ LAKÁSOK.

Nagy helyiség 1-ső emeleten, mely egygyertemből és több szobából áll. augusztus 1-ére, kiadó Kullnőssz alkalmas tródnak, dívtassalonnak, ruháknak, egytől helyiségnek, vívtárazónak, magánlakóknak, vagy nagy lakásnak. Bővebbet e kiadóhivatal utján meg tudhatni. 3902-13

A Bajza-utczában kiadó két szép szoba magasföldszinten, nyaralásra igen alkalmas. Esztelen kerékszámítással. Czim a kiadóhivatalban. 4190-13

Három utcai szobából és a szükséges mellékhelyiségekből álló elegáns lakás augusztus 1-ére olcsón kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4142-13

Kiadó 2 szoba, halófülke, fűtőszoba, veranda, cselédszoba, konyhaból álló lakás a Svábhegyen. Az ár az egész időnyre 500 frt. Czim a kiadóhivatalban. 4134-13

Kétszobás nyári lakás, mérsékelt áron kiadó. A ház külön áll, kis kert van előtte. Minden be van fásítva. Kut van a házál, kitűnő vízzel. Erzsébetfalva Állomástól 15-20 percz. Czim a kiadóhivatalban. 4168-13

Egy gyönyörű, szép szoba, konyha, élektamra, szép tágas és zöid udvar a nyári hónapokra kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4170-13

Nyári lakás Visegrádon élénk helyen propeller-hajó-állomáshoz közel egy szép kertben fekvő kényelmesen és csinosan butorozott 3 szobából álló lakás úgy, szintén szép konyha, veranda és pincze. Ára 200 frt. Czim a kiadóhivatalban. 3834-13

HITEL-PÉNZ.

Amortizáció kölcsönököt budapesti házakra és telkekre I. II. III. helyre 10, 20, 30, 40 és 50 évre, minden előzetes költés nélkül, közvetlen a legrovidebb idő alatt, előkelő áron intézendők, csakúgy utólagos honorárium fejében. Teljeskörny kirakat és kasszakereset. Értelmezhető d. u. 1-8-ig. Hol megmondja a kiadóhivatal. 850-14

KÖNYVEK.

Veszek jókarban levő elsőrendű írők műveit, jutányos áruon. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kéret „Kézpénz fizetés” címmel. 3838-15

Könyvtáraz berendezéséhez jó regényeket keresek megvételre készpénz fizetés mellett. Leveleket az ár megjelölésével „Jó könyvek” jelge alatt kéret. 4038-15

Eladok könyveket, viághírű írők műveit, olcsón. Czim a kiadóhivatalban. 1772-15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jróknak méltóknak, dívtassalonnak, egytől helyiségnek, vívtárazónak, magánlakóknak, vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten augusztus 1-ére kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3962-17

KÜLÖNFÉLE.

Elegáns nő ruhákat készit jutányos áruon egy kitűnő varrónő. Czim a kiadóhivatalban. 3936-18

A legjobb magyar élektés „Bővebbet”. Most sora küli pompás karizárákban a varrótársak írta és műveit. 4090-18

MINDENFÉLE

Göthe Mignonjának eredete. Egy elterjedt német folyóiratban néhány héttel ezelőtt dr. Rosenb a u n i hosszabb értekezést írt, melyben elmondja, hogy Göthe egyik poetikus művének, a „Wilhelm Meisters Lehrjahre-nek csodás művészetével megrajzolt főalakja, M i g n o n, hogyan született meg a nagy költő fantáziájában.

A göttingi cirkuszban 1764. márciusában egy Caratta nevű olasz equilibrista a hatóság engedelmével kis komédiás csapatot előadásokat rendezett. A komédiások közül különösen egy fiatal, 11 éves, szomorú szőke lányka nyerte meg teljesen a közönség rokonszenvét, mert az arcából szinte le lehetett olvasni, hogy sokat bánkodik és hogy nem a maga jószántából mutogatja magát. A romantikára hajló emberek összedugták az előadás alatt a fejüket és gyermekrablásról suttogtak. A publikum annyira érdeklődött a kis lány multja iránt, hogy a hatóságok, engedve a közvélemény nyomásának, meg akarták indítani a vizsgálatot, mikor Caratta, úgy látszik neszét véve az ellene készülő dolognak, az éj sötétjében egész társulatával hirtelen eltűnt. Caratta szőke nagy feltűnést keltett és csak megerősítette azoknak gyanúját, akik Mignon multjában sok rejtélyt találtak. Egy fiatal diákokból álló társaság, megindítva a szomorú történetről, elhatározta, hogy a szőke Mignon tragoediáját közösen megéneklék. Schiebeler Dániel, a későbbi romanzés operaköltő, barátival egyetemben kis költeményfüzetet adott ki: „Gedichte auf eine junge Virtuusin in der Kunst die Biegsamkeit ihrer Glieder zu zeigen (1764).“ A könyvecske előszavában ezt olvashatjuk:

„Különösen egy 11 éves fiatal gyereklánya sorsa, ki a komédiásokhoz tartozott, keltette fel a közönség szánalmát. Kedves, okos szemei, egész megjelenése elárulta, hogy nem született komédiásnak. Tökéletesen értette művészetét, de szinte elfelejtették produkcióit megcsodálni, annyira sajnálkoztak sorsa fölött és annyira aggódtak a jövőjéért.“

A könyvecske első költeményét Schiebeler írta olasz nyelven. Ehhez néhány szentimentális lírai költemény csatlakozik. Az egész gyűjtemény Göttingában érthető érdeklődést keltett és a lapok

bővebben foglalkoztak vele. Schiebeler a következő esztendőben a lipcsei egyetemre került, ahol akkoriban Göthe is diákoskodott; a két fiatal diák között tartós baráti viszony jött létre. Hogy Schiebeler mennyire megőrizte a kis Mignon emléket, abból is látható, hogy egy későbbi egy főlvonásos vigjátékának egyik ravasz és leányesbító alakját Carattának nevezte. Nagyon valószínű, hogy Göthe ezt a történetet Schiebelerrel hallotta és a kis verseskönyv karakterisztikus előszava inspirálta a nagy költőt Mignonja megteremtéséhez.

Patkányokról. A szép Azoriszigetek en rendkívül elszaporodtak a patkányok. Elárasztják a házpadlásokat, a gyümölcsösöket, szőlőket felfogják a banánokat, narancsokat, szőlőket és egyebeket, amiket az ember a maga számára termeszti. A leggyászosabb pusztulás színhelyei azonban a teaföldek, amelyeken 4000 ültetvény közül 3988-at tönkretettek, tehát éppen egy tucatot hagytak meg az embereknek. Az azori gazdák egészen tehetetlenek ezzel az elemi csapás számba menő veszedelemmel szemben. Kéznél volna ugyan a patkányok ellensége, az i c h n e u m o n, de ez körülbelül annyit jelentene, mintha Belzebubbal akarnák az ördögöt kikergetni. Mert az ichneumon a baromfiakra és egyéb szárnyas jöszágra is vadászik. Mindamellett mégse foghatjuk rá a patkányokra, hogy legfelelősebb és legkártevőbb alkotásai volna a teremtetésnek. Van egy tulajdonságuk, melylyel néha rendkívüli hasznára lehetnek az embernek. Régi és igen találó a mondás, hogy a pusztulás küszöbén álló hajóról menekülnek a patkányok. Első pillanatra tán megfoghatatlannak látszik, hogy ezek a fürge állatok órákkal, de sőt napokkal előbb megérezzék a veszedelmet. Pedig ez igen természetes. Mert a patkányok a hajó legalsóbb részében szeretnek tartózkodni, ha tehát víz tödul be valamely észrevétlenül támadt léken, őket fenyegeti legelsőben. Ha tehát a patkányok a fedélzetre menekülnek, a kapitány jól teszi, ha gondosan megvizsgálja hajóját. Rövid néhány hónappal ezelőtt sok emberéletet menthettek volna meg, ha ezt a jeleltséget kellő figyelemben részesítik. Egy hajó a new-yorki kikötőben éppen Angolország felé hosszú tengeri utra készült, amikor a fedélzeten rajokban jelentek meg a patkányok. Oly szemtelenség volt,

hogy a matrózoknak néha karddal kellett utat vágni közöttük. A hajónép természetesen örült, hogy megszabadult ezektől az alkalmatlan utitársaktól és nevetve szemlélték, amint a partok felé avagy más hajóknak tartottak. Jobb lett volna pedig, ha ahelyett hogy gondtalanul nekivágtak a szabad tengernek, annak a sajtóságos kivándorlásnak okát kutatták. Csak néhány nap múlva vették észre, hogy a hajó léket kapott, a víz ellenállhatatlannal tödul befelé, a szivattyuk mitsem használnak. A hajóteher igen könnyű volt, a jármű tehát nem merült alá, de a víz annyira elárasztotta a fedélzetet, hogy a matrózok kénytelenek voltak az árbocokosarakba menni. Ott aztán a fáradtságtól kimerülve, élen-szomjan valamennyien elpusztultak. Egyetlen hajóslegény menekült meg csupán, aki természetesen most már élte fogytáig nagy tisztelője lesz a patkányoknak.

Egy milliomos regénye. Gondtalanul eltöltött ifjúkor után, jó neveléssel, gazdag ismeretekkel és több százezer frank készpénzzel ellátva, hagyta el H a r d o u i n Pál Franciaországot, hogy Braziliában, Buenos-Ayresben nagy iparvállalatot alapítson. Az új vállalat csakhamar föllendült, virágzásnak indult. Akármireh fogott Hardouin, minden fényesen sikerült neki. Néhány évvel az alapítás után meg kellett nagyobbítani a gyárat, amely már milliókat jövedelmezett tulajdonosának. Meg is nőült Hardouin és feleségével, egy fiatal, szép és művelt hölgygel, nagyon boldogan élt. Buenos-Ayres legelőkelőbbjei közé tartoztak és nagyon kedvelte őket az egész város. Minden olyan jól ment, hogy szinte aggasztó volt a sok istenáldás. Be is következett a boldog Hardouin végzete. Gyárat tönkretette a konkurrencia s hogy a csapás ne csak a jólétét, hanem a boldogságát is érje, a felesége magához vette Hardouinnak minden pénzét és megszökött. Hirt sem hallatott magáról azután. A fiatal gyárost ez a kettős csapás teljesen összetörte. Hátat fordított Braziliának és Spanyolországba vitorlázott, ahol egy toreador szolgálataiba állott. Itt már-már kezdte felejteni bánatát, annyira, hogy a gazdája feleségének kezdett udvarolni, még pedig eredménytel. A férj persze megtudta a dolgot és rettenően elverte szegény Pált, aztán az utcára dobta. Hardouinnak ezek után nem volt itt maradása és Bordeauxba gyalogolt, ahol rokonokat remélt ta-

Királyi fürdővendégek.

Mostanában már napról-napra érkeznek hírek a királyi családok tagjainak nyaralásáról. Megtudjuk, melyikük melyik fürdőhelyet keresi föl és ma már a királyi fürdővendégek nem mennek ritkaságszámba.

A régi, vasuttalan világban nem volt olyan gyakori még a koronás fők utazása és fürdőzése sem, úgy, hogy valóságos eseményszámba ment, mikor Nagy Péter orosz czár 1711-ben a karlsbadi híres gyógyvizet meglátogatására érkezett.

A vasegészségü, edzett orosz potentát inkább csak utba ejtette a fürdőt, minsem azt használta s különös, éppen nem koronás főböz illő szórakozásokat keresett.

Igy bement egy kovácsműhelybe és ott patkókat készített, lovakat vasalt, majd faragott, többek közt egy tubákos dobozkat is, amelyet az akkori karlsbadi papnak ajándékozott. Egyszer sétatömbben egy szántogató parasztot látva, egyenesen hozzá ment, kifogatta vele lovát az ekéből és csak úgy szórén rápattanva, föllovagolt a Hirschensprung nevezetű sziklához.

Sokkal idillikusabban fürdőztek már a múlt század végén uralkodóházunk női tagjai, de leginkább csak a Bécshez közel levő badeni hővizeknél.

1766-ból gróf Spork, néhai lotharingi Ferencz idejében az udvari mulatságok rendezője, így emlékezik német nyelven írt följegyzésében egy ilyen fürdőzésről:

— Nagyon csöndesen vagyunk mostanság. Császár 6 felségéért még a gyászév nem telt le. Mária Jozefa 6 felsége, a római király (a későbbi II. József) neje június 26-án ment ki főudvarmesternőjével, Linden grófnővel a badeni hévizhez.

A följegyzésekből olvassuk, hogy Mária Jozefa rendszeren hét órákor kelt és a részére külön épített fa-folyosón Linden grófnő kíséretében ment a női fürdőbe, ahol egy órát töltött. Délután rendszeren a Kupferschmid-féle kertben sétálgatott a fejedelmi hölgy, ahol nagy kedve tellett a szép vízművekben.

Egy alkalommal — 1766. június 26-án — mondja gróf Spork, váratlanul találkozott a római királyné Mária Teréziával, aki a piacon éppen akkor szállt ki kocsijából.

Mária Terézia mindig csak egy-két napot töltött Badenban és ilyenkor egészen a régi módszer szerint használta a kurát. Korán reggel beült a hévizbe és déli tizenkettőig, egyig is benne maradt. Aztán a vele volt udvari orvossal eret vágatott magán és köpölyöztette is magát. Ebéd után négy-öt óra tájban ismét beült a fürdőbe és benne maradt esti nyolcz óráig. Csak életének utolsó éveiben nem vágta már rajta eret, nehogy a fejlődő vízbetegséget még jobban elősegítsék.

Mária Jozefa gyakran elsétált Badenban lételekor a Reichmann-kertbe, ahol a tulajdonos rendszeren kellemetes török muzsikával fogadta, valamint a fürdőhely színházát is meglátogatta.

Sógornői, Mária Terézia leányai, gyakran kijártak az üdülőhöz és ilyenkor társaságban mindig nagy kirándulásokat tettek. Nagyon szerette a római királyné a H e r c z e g-fürdőben fürdők vidám zenéjét is hallani, ami nagy szokása volt abban az időben a Bécsből ott lévő és a gyógyvizet használó asszonyoknak.

1765-ben Henrik porosz királyi herceg a karlsbadi gyógyvizet használta és az A u f d e r W i e s e n lakott. A ház előtt a Gaisruck ezred

egy gránátos kompániája állt őrt és mindig p a r a d é r o z o t t, ha a herceg kilépett. De minden fényt elhomályosított az, amelyet Grassalkovich Antal kifejtett, mikor két hetet töltött a csehországi híres fürdőhelyen.

A magyar dynasztiáról az akkori vendégek valóságos legendákat beszéltek. Saját bútorait hozta magával, vert-arany evőkészletét és a ház előtt, melyben lakott, saját rendes zsoldot kapó gránátosai álltak őrt és egészségére is saját udvari orvosa vigyázott.

1805-ben Ferencz császár is hosszabb időt töltött Karlsbadban s itt tartották meg azt a nevezetes konferenciát, amelyen Ferencz — még akkor római-német császár — elhatározta, hogy az osztrák császári címet veszi fel. A waterlooi csata után ugyancsak fényes diszünnapet adtak itt Blücher tábornok tiszteletére, aki büszkén kocsizott itt alá s fel abban a hintóban, mely valamikor a nagy Napoleoné volt. Hatzfeld hercegnő itt koszorúzta meg az agg hőst, aki fiatalos kedvvel tánczoltatta a fürdőző vendégek nejeit és leányait.

A múlt század végének és az elejének is különben Spaa volt a Mekkája. A világ minden tájáról jöttek ide fürdőzők s a spleenes angol lord mellett ott sétált a múlt század fin de siècle-jének gavallérsja, összaszorított fogak mögől szürve a szót, kerékkötővastagságu rövid aranylánczcal a nadrágzsebben.

Magyar fürdőhelyen a egész a legutolsó időkig nem igen fordult meg koronás fő és csak az erdélyi nemzeti fejedelmek korából olvassuk néha, így Kemény János Historiájában, hogy Bethlen Gábor fejedelem 1629-ban, a savanyu vísről híres szálidobosi fürdőben keresett gyógyulást.

Iámi, akitől némi segítséget várt. Azonban itt is csalódás érte. A bordeauxi rokonok elköltöztek már onnét és a szegény vándor kénytelen volt utját megint csak gyalog Páris felé folytatni. Párisba érkezve, remélte, hogy kaphat valami munkát és heteken át járt házról-házra, de hiába. Mivel munkát nem tudott szerezni, koldulásra adta fejét a hajdani milliomos, de még ebben sem volt szerencséje. Alamizana nélkül utasították ki minden házból. Mit lehetett volna a szegény? Kenyeret lopott a napokban, de elcsípték és bevitték a rendőrségre. Ott egyideig fogva tartják, míg ítéletet hoznak a dolgában. Nem lehetetlen, hogy fölmentik, amint nemrégiben egy leányt is fölmentettek, aki hasonló körülmények között lopott kenyeret. Nem is volna rendkívüli dolog, ha fölmentenék. Végre is, kenyér nélkül igazán nem lehet megélni és a birák szíve sincsen köből . . .

Világtörténelem a kinematográfban. Pompás ötlete támadt. Matusz Czevszky Boleszlávnak, a csár udvari fényképészének. Az jutott ugyanis eszébe, hogy remek dolog volna, a jövő nemzedékekre nézve megbecsülhetetlen, ha a nevezetesebb eseményeket kinematográfban megörökítenék.

— Kár, hogy nem éltem egy évszázaddal ezelőtt — mondta a fotografus — hogy megörökíthettem volna a francia forradalom nagyszerűbb eseményeit. Napoleont, a 48-as forradalmakat és még sok egyebet, ami azóta történt.

Milyen pompás dolog is volna, ha most végigvezethetnénk száz esztendő viharos, véres történetét úgy, ahogy megtörtént! Láthatnánk XVI. Lajos és Mária Antoinette fejének porbahullását, a konvent üléseit, a Bastille lerombolását, a barrikádokat, Napoleon csatáit, a szabadságharcunkat és minden kényelmesen, puha székben ülve, minden életveszedelem nélkül. Az orosz fotografus állam. uton óhajtaná ezt az intézményt létesíteni, még pedig úgy, hogy a fólvételeket egy külön állami kinematográf-archivumban helyeznék el. Meglehet, hogy elfogadják a javaslatát és akkor rögtön kiküldenek egy sereg kinematografot a spanyol-amerikai háború helyére. Oroszországban komolyan foglalkoznak a tervvel.

A meglevenedett festmény. Bill-Sharp, a híres humorista, úgy látszik, haragos kedvében van; legalább arra vall az a történet, amelyet az Echo de Paris számára megírt: Felix Faure, a köztársaság legelső embere évente fényes katonai és polgári kísérettel ellátogat a Salon kiállítására. A diplomáciai kar az ünnepélyen szintén résztvesz. A szípművészetek igazgatói és a többszörösen kitüntetett hivatalos festőművészek a feldiszipelt kapu előtt gyűlnek össze a magas látogató fogadtatására. Az elnök átfutja a termeket, néhány szórakozott pillantást vet a kiállított nymp hákra és Venusokra; időnkint egy nagyobb szabású történeti festmény előtt megáll és kísérete felé fordulva, kérdezi:

— Mit jelent ez a kép?

Azután közönyösen tovább folytatja sétáját. Miután Detaille Revuejét hosszabb megfigyeléssel tüntette ki, már el akarta hagyni a kiállítást, midőn hirtelen észrevette Heitner-nek, a nagy piktor-nak, egy feltűnő tengerészeti festményét: „A francia hajóraj Villefranche-ban”. Ösmeretes dolog, hogy Faure különösen a tengerészeti piktura iránt érdeklődik; mint volt tengerészeti miniszter, különös passziót talál abban, ha az olyan képeket, amelyeknél törpedek, páncélhajók vannak megfestve, néhány technikai műkifejezéssel megbíráhatja. Egyenesen Heitner festménye elé ment, és hosszabb ideig vizsgálta azt. A környezet szótlanul várt az elnök bírálatára és a humorista szavai szerint a nagy csömben még a zseborák ketyegését is meg lehetett hallani: Hirtelen, csodák-csodája, mintha a vászon meglevenednék. . . A páncélos hajók megmozdulnak; eleinte lassan, majd felülbőben. . . A rémület kiáltása hasítja át a levegőt és a volt tengerészeti miniszter szemei előtt a páncélos hajók sátonyra kerültek.

A MILLIOMOS.

Angol regény.

(20)

Írta: CROKER M. B.

A hölgy lassu, méltóságjeljes lépésekkel haladt fel a lépcsőn a verandára. futó pillantást vetett a kiéhezett párra és bement a szobájába, amelyben szépen terített, virágzó cseresznyedagokkal ékesített asztal várta.

— Teríts még két személynek! ez volt az első parancs, melyet a mélyen meghajló kintmatgarnak adott. Azután unokanővérehez fordulva, folytatta: Azt a két urat meghívom asztalunkhoz.

— De, Sara néni, hiszen nem is ismeri őket! felelte Honor félénken.

— De halottam róluk és nekem ez elég. Indiában nincs olyan fessesség, mint Angolországban és itt nem sokat teketóriázik az ember. Meg vagyok győződve arról, hogy Waring kapitány, hacsak nem született trottilinak, köszönettel elfogadja a meghívást. Tudom, hogy ebben a házban nem kap az ember mást, mint befőtt gyümölcsöt, nekünk pedig peccsenyünk van és pezsgőnk.

Miután az öreg asszony rendbe szedte ruháját, ujára huzta legszebb gyémántgyűrűit és kék kalapot tett a fejére — mindig a kék szín volt a kedvencz színe — kivitorlázott a verandára és egyenesen a két idegennek tartott.

— Nagyon örülnék, ha önök velem ennének kezdette minden bevezetés nélkül.

— Ön nagyon is kegyes! felelte Waring, aki felugrott székeről és kissé tulságosan meghajolt. A meghívást nagy örömmel fogadjuk, mert máskülönb, amint látszik, nincs kilátásunk arra, hogy enni kapjunk valamit.

— Mi öt perc múlva eszünk — felelte a vendégszerető asszony, miközben az utat mutatta a szobája felé. Ez itt unokanővérem, Gordon kisasszony, aki épen most jön Angolországból, mondotta Honorra mulatva. Én Brande asszony vagyok. Férjem a kerület királyi főkörmányzósági tanácsosa.

— Gordon kisasszonynyal már volt szerencsénk találkozni és nem most először ülünk vele egy asztalnál — mondotta Waring, jelentőségjeljes pillantást vetve a fiatal leányra.

— Igen, dadogta elpirulva Honor, miközben kezét nyújtott Marknak. Ez az ur mentett meg, amikor egyedül maradtam a vonaton. Ezt már elmondottam neked, Sara néni.

— Természetesen, és ezért nagyon hálás vagyok ennek az urnak, felelte a néni, aki leült és szétbontotta a szalyétát. Titokban meg azt kívánta, inkább a másikkal, a gazdaggal ismerkedett volna meg Honor.

— Engedje meg, nagyságos asszonyom, hogy ezt a fiatal embert bemutatthassam, mondotta Waring a maga humoros modorában. A neve Jervis; fiatal, nőtlen és nincs foglalkozása. Az én nevem Waring, azelőtt a Rutland ezredben szolgáltam, de nem régen kiléptem a szolgálatból.

— Na, most tudjuk, kik vagyunk — felelte Brande asszony — gondoljunk hát az evésre. Azt hiszem, mindnyájan éhesek vagyunk.

A lakoma, melynél pisztrángot, vad-szarvas és báránypecsenyét találtak fel, kitűnő volt és az éhes asztaltársak csak akkor kezdtek kedélyesen mulatni, amikor bőven kivették részüket az ételkből.

Mig a két férfi Honorral beszélt, Brande asszony jól megfigyelte őket. Waring kapitány mintegy harminczöt-harminczhat éves férfi volt, akinek magatartása elárulta az egykori katonát. Sötét, göndör haja, hamis, vidám szeme volt és bár ugyancsak lesütötte a nap, homlokát pedig néhány mély ránc szántotta végig, mégis szép embernek lehetett tartani, aki pompásan illő ruháit úgy hordotta, mint a tökéletes gentlemenek. Órája és fehérneműje a legfinomabb volt, amellet meg tudta becsülni a jó ebéd értékét és szinte természetesen találta, hogy mindenből a legjobb az övé legyen.

Társalkodója, amint őt Brande Sara magában elnevezte, fiatalabb, alig huszonkét éves ember volt, jó alakkal, jó tartással és elhatározottságot eláruló szájjal és állal. Flanellruhát, bõrlánczon függő ezüstórát viselt és

annak tünt fel, ami volt, egy szegény, függő helyzetben levő rokonnak.

Brande asszony rábizta, hogy Honort mulattassa és egész figyelmét a gazdag unokanőre fordította, míg unokanővére, aki észrevette és érezte ezt az elhanyagolást, csak annál kedvesebb volt Mark iránt. Némiképen pajtásának érezte magát. Hiszen mindkettő függő helyzetben volt, mindkettő szegény rokon volt.

— Ön tehát azért jött, hogy Shiranit viziontlássa? kérdezte a kapitánytól szeretetreméltóan az öreg asszony.

— Igen, régi jó idöket akartam ismét felújítani és kellemesen, gondtalanul akartam eltölteni a nyarat a hegyek között.

— Bizonyára már az egész telet Indiában töltötte?

— Igen, októberben érkezünk meg, Travancoreban vadásztunk egy kissé és néhány hónapig Kalkuttában maradtunk.

— Akkor talán megismerkedett ott valamely Paske kisasszonynyal?

— Persze hogy ismerjük Paske kisasszonyt; ugy-e Mark? A legjobb társaságban forgolódott és valamennyi fiatal ember imádtá. Kis teremtes, szellős, illatos, arany szöke hajjal és fitos orral.

— Most Shiraniban van.

— Ne mondja! No ennek örülök; igazán ennivaló teremtes.

A hallgató arcza komorrá vált. Néhány pillanatig, kenyérgolyócskákat gyurva, szótlanul ült, azután hirtelen ezt kérdezte:

— Láttá utközben azt a sok majmot?

— Igen, egész sereg szürke fészket, fekete arczczal! Azt hiszem, Shiraniban klubjuk van, talán játszólubjuk! Igaz ni: Shiraniban még mindig olyan erősen játszanak?

— Attól tartok, hogy igen! Azt mondják, hogy az utálatos öreg Sladin ezredes a legveszedelmesebb játékos.

— Hát ez még mindig itt van? Kitűnő whistjátékos volt.

— Bizonyára még most is az. Azt hiszem, éjjel-nappal játszik és szegény kis felesége . . .

— Ugy, hát az is ismét itt van?

— Ismét itt van? Hiszen el sem ment innen! mondotta Brande asszony haragosan és elbeszélni kezdte a barátnője szenvedéseit és nélkülözéseit, miközben Waring egyre hosszabban nézte Markot és Gordon Honort.

Igazán rendkívül csinos, sötét elragadó leány volt és most egészen másnak látszott, mint az első találkozásnál. Leirhatatlanul csábító volt a mosolya, szemei kifejezésteljesek; már ezek a szemek is szépséggé tették és külseje olyan előkelő volt! Szinte hihetetlen volt, hogy rokona ennek az egész föllépésében annyira közönséges öreg asszonynak!

Evés után a kis társaság kiment a szabadba, hogy a holdfénynél egyet sétáljon és Waring ekkor többször tett kísérletet a hölgyek felcserélésére, anélkül, hogy az sikerült volna neki és amikor egyszer szivarját meggyújtotta a Mark szivarján, haragosan morgogta a bajuszába:

— Ez nem becsületes játék. Az egész idő alatt az én nyakamban volt az öreg asszony és a haszon ebből az öné.

XV.

Waring kapitány irigykedve nézett a pajtására, aki Gordon Honor oldalán néhány lépéssel előtte haladt. A két fiatal teremtes nagyon vidám volt, sok mondani valójuk lehetett és nevetésük irigységgel, de egyszersmind bámulattal töltötte el a hátul jövőket.

Mark minden lehetett, csak tapasztalt udvarló nem; ehhez inkább Waring értett, aki szívesen sétált volna most a holdfénynél, a hölgyi to partján a fiatal leánynyal, ahelyett, hogy az öreg asszony oldalán menjen, aki tengersok kérdésére többnyire csak kényelmes igen-nel felelt.

— Milyen különös, hogy utunkban most már másodszer találkozunk! mondotta Jerois Honor-nak.

— Igen és ha először nem találkoztunk volna, akkor valószínűleg még most is a vasúti kocsiiban ülnék.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. május 13-án.

Main table containing financial data for various categories: I. Államadósság, II. Más közkölcsönök, III. Záloglevelek és kölcsönkötvények, IV. Elsőségi kötvények, V. Bankok részvényei, VI. Takarékp. részvényei, VII. Biztosító-társ. részv., VIII. Gőzmalomok részv., IX. Bányák és téglagy. r., X. Vasművek és gépgy. r., XI. Könyvnyomdák r., XII. Különféle vállal. részv., XIII. Közleked. vállal. részv., XIV. Sorsjegyek, XV. Pénz nemek, XVI. Váltók árfolyamai (látra), XVII. Hetáridőre kötött értékp. (Május hó végére), and XVIII. Les. árnálk. árfolyamok május 13.

SZINHÁZAK.

Budapest, szombaf, 1908. május 14-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

Évi bérlet 107. Havi bérlet 11.

Másodszor:

A Rejtett arcz.

Vígjáték 4 felvonásban. Írták: Blumenthal Oszkár. Fordította: Adorján Sándor.

Személyek:

- Mengus Nagy
- Kitty leánya Csillag T.
- Mengus Sarolta Cs. Alszegi
- Dronbeim Ottó Császár
- Kuberstein Vizvári
- Malfia Zilahi
- Caspari Szijefi
- Szidónia Boer H.
- Alice leánya Kertész

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Évi bérlet 79. Havi bérlet 7.

Broulik Ferencz ur vendégfel-
lépével:

A Walkür.

A Niebling győzje című zené-
dráma-trilógia első része, 3 fejr.
Zenéjét és szövegét írta Wagner
Richard. Fordította Csiky Gergely.

Személyek:

- Sigmund Broulik F.
- Hunding Scendroi
- Wotan Ney D.
- Steglin Hilgermann
- Brunhilde Diósyne H.
- Fricka Semsey M.
- Helmwigo Kacsér M.
- Gerhilde F. Pevny
- Ortlinde M. Rotter
- Waltraute Wlassak
- Schwertleite de Ponty
- Siegfrune Kann M.
- Grimgarda Bertis M.
- Rossweisse Valent V.

Kezdeté 7 óraker.

NÉPSZINHÁZ.

A két facsó.

Színjáték 2 szakaszban, 8 képpel.
Írta Decourcelle Pierre. Fordí-
totta Komor Gyula. Zenéjét szer-
zette Ifj. Bokor József.

Személyek:

- Kerfor Georges Szirmai
- Helene, neje P. Lukács J.
- Jean, gyermekük Gyürky F.
- St. Hynix Armand Lubinsky
- Carmen, neje Z. Bárdy G.
- D'Alboize Róbert Raskó
- Brisquet, az inasa Kiss M.
- Vernier, oryos Szerdahelyi
- Boutin Lendvai
- Humbert Pál Kocsis
- Simplice Irsóné
- Boisdrin Ujvári
- Claudinet Garai M.
- Faufan Kury Klára
- Muloj Solymosi
- Fadart Tollagi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Vendéglo-megnyitás Ós-Budavárban

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses
tudomására adni, hogy **Ós-Budavárban** a volt
Karikás-féle

nagyvendéglőt

bérbe vettük és azt május hó 15-én megnyitjuk.
Mindent elkövettünk, hogy a helyiség kényelem-
mel legyen berendezve és kiváló gondot fordítunk a
konyhára, hogy izletes magyar ételek és kitűnő italok
kiszolgálása által rendes városi árákon a n. é. közönség
megelégedését kiérdemeljük, Naponta **Barokali Népzene**
és Hár zenekara fogja a n. é. közönséget mulatítani.
Szíves pártfogásért eszednek

kiváló tisztelettel
Putzer György és Hegyesi József.

Barokali Népzene!!!

VÁROSLIGET.

Ma és mindennap délután 3 órától este 9 óráig mű-
vész-előadás nagy változatosságu, különleges műsorral.
Naponta az esti előadás záróadatul

A tűzoltók

Előadva kutyák és majmok által komitva és elővezetve
Barokali György ur által.

Esőköpeny valódi
angol-**árú** 12-15 frttól
Budapest, Károly-körút 12. Legnagyobb
árúház.
Szabott árak. **A címre tessék ügyelni.**

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar Színház	Budai Színház	Kisfaludy Színház
Vasárnap d. u.	—	—	—	Talmi hercegnő	Sztrogoff Mihály utja	—	—
Este	A rejtett arcz.	Faust.	Mozgó fény képek	A két facsó	Eduard ka-landja	A tékozló.	Vereshaju

ÓS BUDAVÁRA

ma, szombaton, május 14-én

teljes főpróba

az egész műsor bemutatása.

Belépő-díj 1 frt. Gyermekek 10 kr.

Korlátolt jegykiadás.

Megnyitás: délután 4 óraker.

Vasárnap

első népünnepély.

VIGSZINHÁZ.

609. színp.

**Mozgó fény-
képek.**

Bobórat 3 felvonásban. Írták:
Blumenthal Oszkár és Kadel-
burg Guztáv. Magyarosította:
Heltai Jenő.

Személyek:

- Kapoc Kálmán
- Matiaka
- Göncy Béla
- Róza
- Közér Vilma
- Kaján Tibor
- Mensky Boris
- Ladányi Alajos
- Gombos
- Julia
- Tapokrai
- Dehli E.
- Balassa
- Hosztogi
- Kalmár P.
- Gál
- Góth
- Szerényi
- Szűke
- Munkácsy M.

Kezdeté 6 1/2 óraker.

MAGYAR SZINHÁZ.

Először.

Eduárd pöre.

Bobórat 3 felvonásban. Írták:
Feydeau és Desvallières. Fordí-
totta: Balla Kálmán.

Személyek:

- Lambert Eduard
- Charancz
- Gabrielle, neje
- Gratin
- Baloché
- Mirando
- Capanot
- Pinty
- Sámuel, inas
- Hízfelügyelő
- Elnök
- Jegyző
- 1. ór
- 2. ór
- Tecemór
- Balla K.
- Szilágyi V.
- Somló Emma
- Hidassy K.
- Karlós A.
- Hétrej A.
- Mátray J.
- Beszecey
- Boross E.
- Nagy S.
- Szekely S.
- Somogyi M.
- Tóth J.
- Palásty S.
- Könyves B.

Kezdeté 6 1/2 óraker.

KISFALUDY-SZINHÁZ

Ó-BUDÁN.

Igazgató: Fejér Dezső.

Deborah.

Dráma 4 felvonásban. Írta Mosca-
thal. Fordította Somolki.

Kezdeté 7 és fél óraker

BUDAI SZINKÖR.

Boccaccio.

Operette 5 felvonásban.

Kezdeté 7 óraker.

AZ „Angol szabóhoz”
KOHN HEILMANN ÉS FIAI
elsőrangú uri- és gyermekruha-árúház
Budapest, Károly-körút 12.

Készpénz-bevásárlás és gyártás nagy méretben, háziagos
készítés. Szilárdan **szabott**, nagyon jutányos, számokban
jelzett árak.

„Toncsi” saeco-öltöny
tisztá gyapju, szürke
és drapp kammgarn és
cheviot 10 frttól 12 frtig.

„Lüsztersaccok” a leg-
jobb a melegség ellen
fekete és szürke 3 frttól
5 frtig.

„Kerékpár dress” könnyű
és chicces mindszin-
ben 8 1/2 frttól 12 frtig.

Legkedvesebb mosócos-
tümök (szintartó) fehér
és kék matrözgallérral
3-9 évig, 2 frttól 3 frtig.

„Turfi” legelegánsabb,
vizmentes esőköpeny
(valódiangol 12 frttól
20 frtig.

Egyesfiutérd-nadrágok
cheviot és kammgarn
3-13 évig, 2 frttól 2.75
frtig.

„Strand” öltönyökfehér
és kék alaponfehér csik-
kokkal (gyapju) 7 1/2 frttól
17 frtig.

Mindenruhanemben és
minőségben, óriási vá-
laszték.

Elismert szigoruan lelkismeretes üzletkezelés.
Alapítotott 1848.

A címre tessék ügyelni.

Telefon 6209.

Telefon 6209.

PROGRAMM.

BUDAPESTI LÓVERSENYEK.

Tavaszi meeting.

Szombat, május 14. 5. nap. Délután 3 órakor.

I. Széchenyi díj. 100 drb cs. és kir. arany a győztesnek. Táv 3000 méter.

		Trainer	
1	Geist G. ur 36 s m Grumbler ap Phil a Glennie	Mrawik	Fekete, vörös ujjak és sapka
2	Br. Springer G. 46 p k Per pedes ap Beaumont a Peccas	Butlers	Fekete, vörös sapka
3	Szemere M. ur 36 p m Félék ap Galaor a Felbő	Maw	Ezüstfehér, aransárga sapka

Jelöltjeink: Per pedes.

II. Handicap. 3000 korona a győztesnek, 400 korona a másodúknak. Táv. 1400 méter.

1 (8)	Dreher A. ur 36 s k Zote ap Pancake a Zomán	Smart	Vörös, fehér szegély
2 (3)	Mr. Dorryt 46 p k Karinka ap Gunnersbury a Aranyos	Ch. Planner	Sötét, sötét, és feh. csik. ujjak, alk. v.
3 (2)	Ugyanaz 36 p k Namuna ap Kegy-ur a Mesalina	Ugyanaz	Ugyanaz
4	Mr. Siltan 46 s m Furfang ap Faimeu a Cailla	Ugyanaz	Vörös és kék csikos, ezüstszerű ujj. és s.
5	Gr. Andrassy T. 36 p k Velotion ap Beaumont a Vale Royal	Bull	Sárga, kék gyűrűs ujjak, kék sapka
6 (1)	Dreher A. ur 46 p k Gahst vira ap Morgan a Gekant	Smart	Vörös, fehér szegély.
7 (14)	Rohozzy G. ur 36 s m Eszterik ap Milon a Ester	Kolár	Kék, vörös szalag és sapka
8	Gr. Kinsky Zs. 36 stp k Illis ap Puritan a Judith	Health	Vörös és fehér csikos, vörös sapka
9	Mr. Lincoln 36 s k Spinster ap Springfield a Hawkwood	Ch. Planner	Sötétzöld, fehér szegély, sötétz. sapka
10	Wahrmann R. ur 36 p k Duna ap Dumore a Narcissa	Hesp	Rózsaszín, fekete szegély és sapka
11	Br. Springer G. 36 p m Vert-Vert ap Primas II. a Vertanna	Butlers	Fekete, vörös sapka
12	Gr. Degenfeld I. 36 p k Szessély II. ap Abonant a Szessény	Metcalf	Kék, fehér kettős szalag, kék sapka
13	Lov. Lederer S. 36 p k Tamina ap Primas II. a Tableau	Hausi Fries	Világoskék, aransárga sz. világoskék s.
14 (7)	Rohozzy G. ur p k Etnaka ap Pandur a Epiphany	Kollár	Kék, vörös szalag és sapka.
15	Tränkel A. száz. 36 stp m Turi-Tari ap Trick-Track a Bora	Huxtable	Ezüstszerű, vörös ujjak és sapka
16	Gr. Fejerszevich A. 36 stp k Fée ap Kisbir ücsöce a Fée	Magán	Kék, sárga öv.

Jelöltjeink: Rohozzy-istálló—Turi Tari.

III. Alagi díj. 30.000 korona a győztesnek, 5000 korona a másodúknak, 3000 korona a harmadúknak. Táv. 2000 méter.

1	Angerni meves stp m Sylvester ap Triumph a She	Ch. Planner	Fehér, fekete ujjak és sapka
2	Gr. Bathányi E. s m Mindig ap Gaga a Matiny	Huxtable	Szalmasárga
3	Blaskovich Ernő ur p k Virgonex ap Galaor a Furesa	J. Reeves	Fehér, világoskék sapka
4 (5)	Dreher A. ur p m Gageri ap Panzerschiff a Gay Lady	Smart	Vörös, fehér szegély
5 (4)	Ugyanaz s k Billnitz ap Trick-Track a Bee	Ugyanaz	Ugyanaz
6	Gr. Festetics T. p m Murillo ap Harpenden a Marion	Waugh	Aransárga, kék sapka.
7	Péchy A. ur stp m Dória ap Donovan a Adria	Milne	Cserezyenyvörös, fekete sapka ezüst bojt.
8 (9)	Br. Springer G. p m Candide ap St. Serf a Jeunesse	Butlers	Vörös, vörös sapka.
9 (8)	Ugyanaz s m Gaspilleur ap Royal Hampton a Tufflers	Ugyanaz	Ugyanaz
10 (11)	Szemere M. ur p m Makó ap Morion a Rebecka	Maw	Ezüstfehér, aransárga sapka
11 (10)	Ugyanaz p m Valaki ap Fenék a Wissenschaft	Ugyanaz	Ugyanaz
12	Wahrmann R. ur stp m Eigentlich ap Merry Hampton a Lovely	Hesp	Rózsaszín, fekete szegély és sapka

Jelöltjeink: Mindig—Makó.

IV. Eladóverseny. 2000 korona a győztesnek. Táv 1600 méter.

1	Capt. Gaston 56 stp m Morny ap Chislehurst a Marie	Boover	Vörös, fekete szalag, kék sapka
2	Geist G. ur 36 p h May be ap Althorp a May	Mrawik	Fekete, vörös ujjak és sapka
3	Krausz L. ur 36 s k Dirt cheap ap Fitz Hampton a Galantine	Hitch	Fehér, rózsaszín szalag és sapka
4 (5)	Lov. Lederer S. 36 p m Alpár ap Panzerschiff a Lady Anglesey	Hausi Fries	Világoskék, arany. szalag, vilkók sapka
5 (4)	Ugyanaz 36 p m Szivós ap Primas II. a Szilva	Ugyanaz	Ugyanaz
6	Mr. Lincoln 36 s k Peccadillo ap Espoir a Peccavi	Ch. Planner	Sötétzöld, fehér szegély, söt-zöld sapka.
7	Mr. C. Wood 36 p k Falota ap Kegy-ur a Persecution	Hesp	Sötétzöld

Jelöltjeink: Peccadillo—Lederer-istálló.

Tornaeszközök, függő-ágyak, kötélárak, hálók ruhaterítők fehér kenderből, zsinórak, tömők, hordóerek, zsákok és ponyvák, valódi angol Lawn-Tennis és kerthársas-játékok.

Seffer Antal

Budapest, IV., (Károly-laktanya) Károly-utca 12. sz.
Videóké árjegyzék szerint.

Czimbalom-

kedvelőknek van szocietásom szab. hímeves. Czentrális" czimbalmait podállat vagy anélkül melo- gen ajánlati. A „Centrális" czimbalomnak azon előnye van, hogy a fehéren alkalmazott aczélszűrtök fehéreknek megprezálését megóvják és ellárlják az örökös hangolást. — Tekintetbe véve hangszere- zéssem szak- és czélszerű berendezését és az anyagok nagybani beszerzését, azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy gyártmányai- mat (lehető olcsóbb vételáron) bocsáthatom forgalomba, mint bárki. Fell kell említenem, hogy hangszereim begyakorolt mun- kásain által felügyeletem alatt készítették.

Számos elismerést bármikor rendelkezésre bocsáthatok.

APPEL IG. BUDAPEST, Gróf Károlyi-u. 24.
2 évi jótá lá. Alapítotatt 1872.
Képes árjegyzék ingyen.

KÖLTÖZTETÉSI BÜTORSZÁLLITÁSI VÁLLALAT

GEOMAGOLÁS ÁTRAKÁS MŰVÉLET

AUFRICHT GYULA
bütorszállító- és beraktározási-vállalat

Budapest, Andrassy-ut 50. (Octogon)
Megfelel a legmodernebb igényeknek a szállítási ténen ugy szinte „beraktározásnál“.

Fiumei bortörkölyt

legjobb minőségben szétküld

Giacomo Waizen

FIUME.

Saját földjéből, postán 5 kgos átfont demjonokban 3 frt 20 kr utánvétel mellett.

Kitüntette: a brüsseli világ-kiállításon az ezüst állam-éremmel, a budapesti ezred-éves kiállításon a kiállítási éremmel.

FROHNER

Imperial-szállodája, Bécs,

I. ker., Kärntnering 16. szám.

A legkirnevesebb bécsi szálloda, befejezett és a legmodernebb kényelemmel történt új beburtozását és tökéletes újjalakítását adja hívil. Jutányos árak, világítás és ki szolgálás beszámításával.

G. von Rüling, igazgató.

Legbiztosabb és legjobb a Smithson & Co. „TÖKÉLETES" (nem hamis)

HÖLGY-ÓVSZER

(Prospektust kívánatra zérí bocsátunk ingyen.)
doboz á 20 drb 2 frt, 12 drb 1 frt 30 kr. Po stadij 20 kr. Utánvétel mellett 20 krrel több.

Hatóságilag hiv. bel. felhívásávalva. Legjobb orvosi bizonyítvány: A Smi-ton ör-féle óvszer orvosi szempontból is, hatását illetőleg is, a legjobb és e mellett egészen egyszerű használati módja leg-kevesbbé sem kellemetlen — Orvos utazások miatti díjmentesen. — Kívánatra a vénymintával együtt küldök. Titoktartás. Főraktár FÜREDI L. egészségügyi és pipere-cikkpek Bpest VII/1. Óvoda-u. 24. Kaplaté még sok helyen és Hajthényi drog. IV., Egyetem-u. 11. — Viszontelárasítóknek engedély.

Védjegy.

Tűzmentes pénzszekrényeket, kazettákat, vill. jelző-pénzszekrényeket, páncélszekrényeket és másológépeket szállít szol- lidan és olcsón

Hesky Testvérek
cs. és kir. azab. hazai pénz-szekrény-gyára
Budapest,
VI. Szabolcs-utca 4.

Előfizetések

és

hirdetések

felvételnek lapunk kiadóhivatalában

Budapest, VIII. ker., József-körút 65. szám.

Plisés és Gouvré- intezet.

Wald Gyula

BUDAPEST,
VII., Király-utca 21.

Legpontosabb és leggyorsabb szer- kézlése minden e szakmába vágó munkáknak. Vidék! megrendéle- sek postafordultával. 865

Amodern vegyészeti hatalmas haladása és az ebből származó számtalan kozme- tikus készítmények sem voltak képesek a 30 éven át bevált

Dr. Lengyel Frigyes-féle Nyirfa-balsamot

elnyomni, a legjobb bizonyíték tehát, hogy III. egy valódi, a természet által nyújtott szépségserőlvszó. Ezen nyirfa-balsam egy százéves 30 évi gyakorlati vegyi el- járás alapján, praeparáltatik és csak az- után jön forgalomba. Ezen folyadék hatása, hogy a bőr felső rétegeit lehántja és ez által az alsó tisztított bőr fiatal színben és egészségben jön napvilágra, megszűntet min- denféle kiütést, szepiét, vörös foltokat és anyafolto- kat, simítja a ráncos bőrt és a himlőhelyeket lassan- kint teljesen eloszlatja és az arcbőrnek úde és egész- séges színt kölcsönöz.

1 kancó ára használati utasítással együtt 1.50.

A nyirfa-balsam hatásának támogatására dr. Lengyel Frigyes-féle

Benzoe-szappan

ajánlatos. Egy darab ára 60 és 35 kr. Raktáron minden jobb győglárban. Főraktár Magyarország részére Török József gyógyszerésznél Budapest, VII., Király-utca 12. sz. 237